

<u>Oznámení č.</u>	Obsah	Strana
	I <i>Usnesení, doporučení a stanoviska</i>	
	STANOVISKA	
	Evropský hospodářský a sociální výbor	
	469. plenární zasedání ve dnech 16. a 17. února 2011	
2011/C 107/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma „Přístup k druhotným surovinám (šrot, recyklovaný papír atd.)“ (stanovisko z vlastní iniciativy)	1
<hr/>		
	III <i>Přípravné akty</i>	
	EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR	
	469. plenární zasedání ve dnech 16. a 17. února 2011	
2011/C 107/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Lepší koordinace hospodářské politiky pro stabilitu, růst a nová pracovní místa – Nástroje pro silnější správu ekonomických záležitostí EU (KOM(2010) 367 v konečném znění)	7

<u>Oznámení č.</u>	Obsah (pokračování)	Strana
2011/C 107/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance o fondech pro řešení problémů bank (KOM(2010) 254 v konečném znění)	16
2011/C 107/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance – Regulace finančních služeb v zájmu udržitelného růstu (KOM(2010) 301 v konečném znění)	21
2011/C 107/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o ustanovení o traktorech uváděných na trh v rámci přechodného režimu (KOM(2010) 607 v konečném znění – 2010/0301 (COD))	26
2011/C 107/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (KOM(2010) 537 v konečném znění – 2010/0266 (COD)) a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce (KOM(2010) 539 v konečném znění – 2010/0267 (COD))	30
2011/C 107/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../..., kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie (KOM(2010) 498 v konečném znění)	33
2011/C 107/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma „Plán dekarbonizace energetiky do roku 2050“ (průzkumné stanovisko)	37
2011/C 107/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro aplikace globálního družicového navigačního systému (GNSS) (KOM(2010) 308 v konečném znění) ...	44
2011/C 107/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o používání bezpečnostních skenerů na letištích EU (KOM(2010) 311 v konečném znění)	49
2011/C 107/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o vytvoření prvního programu politiky rádiového spektra (KOM(2010) 471 v konečném znění – 2010/0212 (COD)) sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropské širokopásmové sítě: investice do digitálního růstu (KOM(2010) 472 v konečném znění)	53
2011/C 107/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady týkajícímu se Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) (KOM(2010) 521 v konečném znění)	58

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

469. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 16. A 17. ÚNORA 2011

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma „Přístup k druhotným surovinám (šrot, recyklovaný papír atd.)“ (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2011/C 107/01)

Zpravodaj: **pan ZBOŘIL**

Spoluzpravodaj: **pan GIBELLIERI**

Dne 15. července 2010 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 Jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Přístup k druhotným surovinám (šrot, recyklovaný papír atd.).

Poradní komise pro průmyslové změny, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 13. ledna 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 88 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor velmi vítá analýzy jednotlivých průmyslových sdružení, které popisují současnou situaci a pravděpodobný budoucí vývoj, který by mohl vést k závažné nerovnováze poptávky a nabídky na trhu s druhotnými surovinami.

1.2 Výbor rovněž vyzdvihuje skutečnost, že dostupnost surovin jako taková je v některých zemích (USA, Čína) považována za strategickou otázku. *Druhotné* suroviny samozřejmě nejsou v těchto zemích vyjmuty z podobně přísnějšího režimu. EHSV proto vítá, že se materiálová účinnost stala klíčovou prioritou GR pro životní prostředí.

1.3 Přístup ke specifickým surovinám se v jednotlivých průmyslových odvětvích velmi liší, a to proto, že materiálové toky se řídí svou povahou a tradičním používáním požadovaných surovin. V některých případech, jako např. ve sklářském a ocelářském průmyslu, by bylo možné dosáhnout cíle

materiálové účinnosti jednoduchým doladěním a vyvážením existujících systémů a výrobních postupů za pomoci přesně definovaných pobídek. EHSV upozorňuje, že tyto pobídky by neměly ohrozit ani počet ani kvalitu pracovních míst v recyklačním a zpracovatelském průmyslu.

1.4 V současnosti se vyváží obrovská množství sebraných druhotných surovin, ačkoliv je jich akutně zapotřebí v evropském základním a zpracovatelském průmyslu. Tato tendence vážně ohrožuje zaměstnanost ve všech odvětvích zpracovatelského průmyslu.

1.5 Tlak obrovského množství sebraného odpadu z existujících specializovaných sběrných systémů se často kompenzuje tím, že se jednotlivé sebrané druhy odpadu bez uvážení jednoduše prodají, aniž by bylo zabezpečeno dodatečné zpracování a konečné použití v rámci EU.

1.6 Často bohužel dochází k nelegálním obchodním praktikám, umožňujícím obcházet přímou kontrolu toků důležitých druhotných surovin. Používají se např. falešná celní prohlášení deklarující odpad jako použité zboží, umožňující obcházet nařízení o přepravě odpadů pro toky specifických druhotných surovin.

1.7 Tímto způsobem toky odpadu, sebraného za pomoci daňových poplatníků EU, nepřinášejí zamýšlený užitek, ale tím, že omezují nebo zbytečně prodražují zásobování druhotnými surovinami, spíše snižují konkurenceschopnost příslušných průmyslových odvětví.

1.8 Zároveň je zřejmé, že řada zvláštních pravidel regulujících recyklaci nebyla koncipována důsledně. Mívají sklon se zaměřovat na jednotlivé, izolované aspekty sběru a recyklace, a neberou v úvahu tržní síly působící v systémech a procesech.

1.9 V některých odvětvích recyklace působí problémy také nařízení REACH, protože není jasná hranice mezi zbožím s ukončenou životností (odpadem) a použitým zbožím. Tato dobře myšlená koncepce proto bohužel nedosáhla svého cíle. Některá postižená odvětví, např. papírenský průmysl, našly z této slepé uličky východisko, zatímco jiná dosud hledají fungující řešení. To je závažný příklad nesourodosti v právním rámci, před nímž průmysl již předem varoval.

1.10 Aby bylo možné dojít k vyváženějším výsledkům, měl by být konflikt mezi tržními silami a existujícím právním rámcem podrobně analyzován. Jedním z možných návrhů, který by chránil proti riziku ztráty cenných surovin, by mohlo být zavedení vývozních cel. Taková opatření by samozřejmě musela být v souladu s pravidly WTO. EU by případně měla s WTO vyjednat nouzové podmínky, které by stanovily jasné a transparentní podmínky pro vývozní omezení a cla na odpady strategického významu.

1.11 Jinou možností by bylo přistoupit na pružné recyklační cíle v závislosti na aktuálním vývoji na trhu. To znamená, že při poklesu na trhu (snížená poptávka) by mohly být recyklační cíle sníženy, zatímco při růstu trhu a vysoké poptávce by se zvýšily. Zároveň je nutné zvážit inteligentní způsoby jak zajistit, že bude napříč celým obchodním cyklem v celém hodnotovém řetězci zajištěna kritická úroveň zaměstnanosti v odpovídajících odvětvích, např. v odvětví obalového odpadu, papírenském průmyslu atd.

1.12 Další možností by bylo zajistit, aby recyklační cíle/kvóty odpovídaly pouze objemům odpadu, jenž může být druhotně využit v EU, nepočítaje v to odpad prodaný do

zahraničí, který nemůže být využit v zařízeních EU. Takové opatření by však mělo doprovázet nové stanovení cílů a kvót, odpovídající současným recyklačním kapacitám EU.

1.13 EHSV důrazně podporuje výzvu průmyslu, aby EU vypracovala obsáhlou a důslednou politiku dlouhodobého udržitelného přístupu k surovinám a využívání zdrojů. Tato politika by měla podpořit evropský průmysl v jeho snahách využívat zdroje „od kolébky po kolébku“. Recyklace by měla být podpořena zlepšením infrastruktury sběru, vytvořením právní jistoty a rovných podmínek a odstraněním zbytečné administrativní zátěže. Pro tento základní požadavek je třeba, aby celé spektrum nařízení, směrnic a rozhodnutí bylo logické a dobře vyvážené.

1.14 Právní předpisy EU k odpadům stanoví právní povinnosti pro všechny strany zúčastněné v tocích odpadů, a tato odpovědnost by měla být příslušnými orgány přísně kontrolována a vymáhána. Odborné vzdělávání a příprava jejich zaměstnanců jsou klíčovými předpoklady boje proti protiprávnímu jednání některých nepoctivých účastníků, a to zejména v mezinárodním obchodě.

1.15 Všechny jednotlivé oblasti politiky EU v oblasti změny klimatu by měly zohledňovat přínos druhotných surovin pro životní prostředí, a nesrovnalosti by měly být eliminovány: například EU ETS neodráží úspory energie a uhlíku vyplývající z používání opětovně využitelných surovin v jiných průmyslových a stavebních odvětvích a zbytečné zatížení těchto odvětví dalšími náklady.

1.16 A konečně, řízení takto komplexního rámce by mělo probíhat na pozadí vážně vedeného sociálního dialogu, aby byla podpořena nová, kvalitní pracovní místa v příslušných hodnotových řetězcích.

2. Úvod

2.1 Udržitelný přístup k surovinám a jejich udržitelné využívání jsou klíčovými prvky politiky udržitelného rozvoje EU. Jsou základem současné i budoucí konkurenceschopnosti odvětví zpracovatelského průmyslu EU⁽¹⁾. Dodavatelské řetězce primárních i druhotných surovin jsou skutečná hospodářská odvětví zajišťující pracovní místa a vytvářející bohatství v Evropě. Recyklace je ekonomická činnost, jež výrazně přispívá k HDP EU. Do sběru použitých surovin a výrobků jsou zapojeni občané, obce a veřejné orgány, které investovaly do účinných systémů uspokojujících rostoucí poptávku po dlouhodobě udržitelnosti.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV ke sdělení Iniciativa v oblasti surovin: potřeby pro růst a zaměstnanost v Evropě, Úř. věst. C 277, 17.11.2009, s. 92.

2.2 Je třeba uznat doplňkovost primárních a druhotných surovin: druhotné suroviny sice představují ekologicky účinný způsob, jak do hospodářství znovu vložit cenné zdroje, k uspokojení rostoucí poptávky po materiálech (papír, kovy a nerostné suroviny) však obecně (zatím) nestačí. Obojí jsou potřebné a vzájemně se doplňují. Zlepšení systémů sběru a využívání druhotných surovin v EU přispěje k dosažení cílů strategie Evropa 2020.

2.3 Průmysl vyzývá EU, aby vypracovala obsáhlou a důslednou politiku dlouhodobého přístupu k surovinám a využívání zdrojů. Tato politika by měla podpořit evropský průmysl v jeho snahách využívat zdroje „od kolébky po kolébku“. Iniciativa v oblasti surovin, tematická strategie pro předcházení vzniku odpadů a jejich recyklaci, tematická strategie pro udržitelné využívání přírodních zdrojů a stěžejní iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“ komisaře Potočnicka jsou všechno vzájemně související iniciativy, jež by měly být důsledné a propojené. Zváženy by rovněž měly být další iniciativy jako např. udržitelná spotřeba a výroba, rámcová směrnice o odpadech či jiné politiky týkající se recyklace a zdrojů.

3. Označení hlavních materiálových toků druhotných surovin ⁽²⁾

3.1 Existují tradičně recyklované komodity, jako je např. železný a neželezný šrot, papírový a kartónový odpad a sklo, které mají dlouhou historii a tradici recyklace ve víceméně uzavřeném cyklu. Tato specifická odvětví nemohou přežít bez neustálé dodávky zpětně získaných materiálů a použitých výrobků. Některé jiné materiály, např. plasty, jsou ve srovnání s tradičními komoditami v recyklaci relativně nové a proces opětovného použití materiálu zde nutně nekončí uzavřeným cyklem.

3.2 Recyklační charakteristiky hlavních druhotných surovin předem určují jejich specifické materiálové toky a aktéry v jejich hodnotovém řetězci.

3.2.1 **Železný a ocelový šrot:** Recyklace železného a ocelového šrotu obecně zahrnuje sběr, třídění, briketování, pakování, stříhání, ostříhování, drcení a / nebo třídění a nakonec tavení v ocelárnách. Železný šrot se sbírá buď odděleně nebo smíšeně a třídí se na šrotišti a prodává do šrotáren nebo posílá přímo do oceláren. Poté, co šrot dorazí do šrotárny, jsou oddělovány různé druhy kovů a připravovány na drcení/třídění. Drcení a třídění je často zapotřebí k dalším fázím oddělování. V případě nerezové oceli se větší kusy sbírají odděleně nebo jsou na šrotišti před drcením tříděny. Menší části z nerezové oceli jsou oddělovány ve více fázích. V ocelárnách se železný a ocelový šrot obvykle zaváží přímo do vysokých pecí.

⁽²⁾ Údaje pochází většinou ze studií JRC k odpadům (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>) a z odvětvových statistik.

3.2.1.1 Evropské odvětví zpětného získávání oceli je (ve fázi zpracování) značně koncentrované: okolo 40 % celkového objemu ocelového šrotu dodávaného do oceláren pochází od sedmi společností. Podle Úřadu pro mezinárodní recyklaci (BIR) a Evropské federace pro zpětné získávání a recyklaci železa (EFR) je v EU-27 okolo 42 000 šrotišť. Odvětví šrotu odhaduje, že 250 z nich má status velké společnosti, 9 000 jsou střední až velké podniky zpracovávající více než 120 000 tun ročně a zbytek, tj. 36 000 společností, jsou malé a střední podniky.

3.2.1.2 Systém sběru se může lišit podle typu produktu a země. Velké produkty s ukončenou životností a produkty produkované ve velkém množství, jako např. produkty ze stavitelství a demolice, jsou obvykle dopravovány přímo na šrotiště nebo do šrotáren. Jak směrnice o vozidlech s ukončenou životností, tak směrnice o OEEZ dávají odpovědnost za zpětnou obnovu, a tedy i za sběr šrotu, výrobcům. Malé produkty, jako obalový materiál, sbírají místní orgány, což znamená, že v tomto případě není sběr v rukou odvětví šrotu, ačkoliv určité průmyslové iniciativy probíhají v případě použitých plechovek na nápoje, např. sběrná střediska či šrotové terminály, kde jsou ocelové a hliníkové plechovky tříděny a briketovány pro dopravu do zpracovatelských závodů nebo rafinérií.

3.2.1.3 Šrot je jednou z mála druhotných surovin, u níž může EU očekávat přetrvávající dostupnost, a dokonce mírný nadbytek. Obchod se šrotem uvnitř EU, stejně jako dovoz a vývoz do jiných zemí, je zaveden již po desetiletí. Je těžké odhadnout celkový objem šrotu dopravovaného uvnitř EU. Odhady pro dovoz a vývoz v roce 2008 činily 5,3 mil. tun ročně resp. 12,9 mil tun ročně a celková spotřeba šrotu dosáhla v téměř roce 112 mil. tun ročně.

3.2.2 **Neželezný šrot a jiné toky odpadu obsahující takové kovy:** Z porovnávání této neželezné kategorie s kategorií železa a oceli vyplývá, že zde existuje mnohem vyšší různorodost a) zapojených kovů, b) dostupných zdrojů a c) metod, jež je třeba využít k oddělení a extrakci konkrétních kovů z toků odpadu. Nejvýznamnějšími kovy s největším objemem jsou hliník, zinek, olovo a měď. V tocích odpadu je rovněž např. cín a drahé kovy, které lze extrahovat odpovídajícími metodami.

3.2.2.1 Systémy sběru jsou buď stejné nebo podobné systémům používaným u železného šrotu. Ke zpětnému získávání šrotu dobré kvality z produktů s ukončenou životností (vozidla s ukončenou životností, OEEZ) se používají sofistikované metody, základní neželezné kovy jsou naproti tomu „těženy“ z toků odpadu s vysokou mírou zpětné obnovy a míra jejich využití je rovněž dosti vysoká.

3.2.2.2 Ke zpětnému získávání neželezných kovů vyžadujícímu speciální technologie je velmi důležitý také popel a struska. Široce nevyužitý zdroj neželezných kovů představuje hlušina po staré těžbě v oblastech rudných dolů EU. I když tento důlní odpad⁽³⁾ je vyjmut z obecných právních předpisů EU o odpadech, měla by se těmto surovinám a možností jejich hospodářského využití věnovat pozornost.

3.2.3 **Recyklovaný papír:** Papírenský průmysl se od počátku zakládá na obnovitelných zdrojích a recyklaci. První surovinou pro výrobu papíru byly sebrané hadry. Recyklace papíru je zatím relativně nekomplikovaná a převládá jeho materiálové využití. Typické jsou dva hlavní zdroje (jako u železných kovů): zpětně získaný papír z průmyslu (mj. obalový a tiskařský průmysl) a (komunální) odpad vznikající po spotřebě. Přednost má tříděná jakost, a proto je třeba třídit z komunálního odpadu použitý papír a provádět základní třídící postupy.

3.2.3.1 Materiálové toky těžce postihla nedávná krize. Používání zpětně získaného papíru v roce 2009 pokleslo o 7,6 % na 44,9 mil. t. Sběr poprvé poklesl (o 3,6 % na 56,6 mil. t) a spotřeba papíru ve stejném období klesla o 10,1 %. Vývoz zpětně získaného papíru do zemí mimo EU, Norska a Švýcarska i nadále rostl a dosáhl 12,8 mil. t, z nichž 96,3 % bylo posláno na asijské trhy. V rámci Asie byla většina materiálu určena do Číny (71,4 % evropského vývozu). V důsledku vývoje pozorovaného v tomto výjimečném roce vyskočila v roce 2009 míra recyklování na rekordní výši 72,2 %, zatímco v předchozím roce dosáhla 66,7 %. Hospodářská obnova může vést k dočasnému výkyvu opačným směrem, neboť recyklace nebude okamžitě schopná se přizpůsobit obnovené spotřebě papíru. V důsledku nedávného vývoje ve struktuře průmyslu představuje zpětně získaný papír 44,2 % a celulóza 40,4 % vláken používaných v zemích CEPE k výrobě papíru.

3.2.4 **Sklo:** Sklo lze 100 % opakovaně recyklovat bez ztráty kvality, a vyrábět tak další skleněné nádoby. Sebrané sklo se používá k výrobě nového skla stejné kvality. To činí sklo skutečně recyklovatelným materiálem „od kolébky po kolébku“. K výrobě nových skleněných nádob lze použít až 90 % odpadního skla. Jediným skutečným omezením používání odpadního skla je v současnosti objem zpětně získaného skla a dostupnost odpadního skla v Evropě.

3.2.4.1 Systém zpětného získávání skla je velmi jednoduchý. Většina zpětně získaného skla pochází z odpadních obalů (použitých skleněných nádob) a malé množství se zpětně získává ze stavebního odpadu (ploché sklo). Průměrná míra sběru obalového skla za účelem recyklace dosahuje v EU-27 65 %, v roce 2008 bylo v celé Evropě (včetně Norska, Švýcarska a Turecka) sebráno téměř 11,5 mil. t obalového skla.

3.2.4.2 Výzvou pro recyklaci skla je recyklovat zbývajících 7 mil. t skla, které byly v roce 2008 uvedeny na trh, které však nebyly recyklovány. Zásadní význam má zlepšení recyklace a podpora řádných recyklačních systémů v Evropské unii.

3.2.4.3 Systém sběru a opětovného využití plochého skla a skla z vozidel s ukončenou životností dosud není uspokojivě rozvinut, takže tento hodnotný zdroj je zatím spíše zátěží pro životní prostředí.

3.2.5 **Plastový odpad** tvoří zhruba 25 % všech pevných odpadů nahromaděných na skládkách. Vzhledem k odolnosti plastových materiálů vůči rozpadu trvá proces jejich rozkladu po umístění na skládku dlouho. Spalování plastů za účelem energetického využití je vzhledem k vysoké úrovni nebezpečných emisí nutné kontrolovat v odpovídajících zařízeních.

3.2.5.1 Hlavními sektory, které spotřebovávají plasty a jsou rovněž hlavními původci plastových odpadů, jsou: obalový průmysl (38,1 %), domácnosti (22,3 %) a výstavba a stavitelství (17,6 %). Obaly produkované sektorem distribuce a maloobchodu představují více než 80 % plastových odpadů vhodných ke sběru (potenciálně). Jednou z nejnáročnějších částí na zvládnutí odpadu se zdá být sběr a zpracování plastových odpadů ze smíšeného domácího odpadu. Většina plastů používaných ve stavitelství je pro dlouhodobé použití.

3.2.5.2 Některé složky plastových odpadů nejsou vhodné k recyklaci, např. obaly potravin nebo plasty smíšené s jinými materiály, protože v tomto případě by čištění znečištěných plastů bylo kvůli spotřebě velkého množství energie nákladnější než hodnota výrobků. Mohou však být využity energeticky.

3.2.5.3 EU-27 je čistým vývozcem plastového odpadu, plastových odřezků a úlomků. Rozdíl mezi dovozem a vývozem se od roku 1999 neustále zvyšuje. Po mírném nárůstu v období 1999–2002 stoupl export prudce mezi roky 2002 a 2006, kdy dosáhl 2,1 mil. t. Důvodem se od roku 1999 do roku 2006 zvýšil z 55 000 t na 256 000 t.

3.2.5.4 V oblasti polyesterových střížových vláken představují 70 % surovin zpracovaných v EU recyklované PET lahve. Dostupnost polyesterových lahví je tedy klíčová. Výrobci v Evropě se však nyní potýkají s vážnými problémy kvůli rostoucí tendenci obchodníků posílat PET – ať už v podobě vloček (rozemleté zlomky lahví) nebo slisovaných lahví – na Dálný východ, především pak do Číny. Tato země v současnosti odstraňuje dovozní omezení na PET odpad, aby tak usnadnila ještě mohutnější vývoz této důležité druhotné suroviny z EU.

⁽³⁾ Důlní odpad podléhá směrnici 2006/21/ES.

4. Právní rámec recyklace

4.1 Přímá regulace v EU

4.1.1 Recyklace by měla být podpořena zlepšením infrastruktury sběru, vytvořením právní jistoty a rovných podmínek a odstraněním zbytečné administrativní zátěže. Pro tento základní požadavek je třeba, aby celé spektrum nařízení, směrnic a rozhodnutí bylo logické a dobře vyvážené. Přestože rámcová směrnice o odpadech (2008/98/ES) se vydala žadaným směrem, je třeba ji považovat za počáteční fázi, která bude vyžadovat pravidelné kontroly skutečného stavu a následně dolaďení.

4.1.2 Dalšími důležitými legislativními prvky jsou směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech v posledním znění, směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, nařízení (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů a směrnice 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ). Tyto výše uvedené směrnice striktně stanovují cíle recyklace, což narušuje volný trh s druhotnými surovinami. Vzhledem k téměř neustálým změnám a opravám si tento rámec žádá, aby se věnovala neustálá pozornost jeho důsledkům.

4.2 **Nepřímá regulace:** Procesy opětovného využití a recyklace nejsou regulovány pouze širokým spektrem předpisů o odpadech, ale dalších omezení a kontroly vyplývají i z předpisů regulujících specifická průmyslová odvětví nebo průmysl jako celek. V této oblasti mají největší význam důsledky nařízení REACH ((ES) č. 1907/2006) a politika EU v oblasti změny klimatu.

4.2.1 Odpad sice není předmětem nařízení REACH, ale zpětně získaná látka nebo směs se jeho předmětem stát může, jakmile překročí hranici, kdy přestává být odpadem. Komise tomuto problému věnovala pozornost a příslušné technické pracovní skupiny přišly s víceméně uspokojivými návrhy, jak tuto patovou situaci překonat. Nejistoty nicméně nadále přetrvávají a kromě informací přístupných na ECHA jsou dostupné velmi užitečné studie ve výzkumném centru Komise (JRC-IPTS) v Seville, které by mohly pomoci s řešením problémů. Hrozba registrace však není plně odvrácena, a to dokonce ani v případech, kdy nemůže přinášet naprosto žádný prospěch.

4.2.2 Politika EU v oblasti změny klimatu by měla usnadnit řadu pobídek ústících v důsledný a udržitelný posun světové společnosti od primárních fosilních zdrojů energie k alternativním zdrojům energie. Program ECCP sestává z jednotlivých prvků, o kterých se tvrdí, že jsou integrované, integraci je však v tomto případě, bohužel, spíše prohlášením než realitou. Některé složky vážně ovlivňují procesy opětovného využití a recyklace: Systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) aktualizovaný po Kjótu znevýhodňuje provozovatele výrobních zařízení svým administrativním přístupem

k přidělování kvót na období 2013–2020. Postupně zaváděný systém dražení by navíc vyčerpával finanční zdroje provozovatelů, kteří by tak měli ještě méně prostředků na budoucí postupy snižování emisí uhlíku. EU ETS na druhé straně neodráží úspory energie a uhlíku vyplývající z používání opětovně využitelných surovin v jiných průmyslových a stavebních odvětvích.

4.2.3 Další problémy vyplývají ze směrnice o obnovitelných zdrojích energie. V důsledku velkého důrazu na využívání obnovitelných zdrojů a jejich rozsáhlé, nevyvážené podpory existuje vážné riziko úniku velkých objemů zpětně získaných druhotných surovin (všech druhů biomasy, zpětně získaného papíru) z opětovného materiálového využití do výroby energie – elektřiny a tepla. Všechna tato rizika je třeba řádně analyzovat a odpovídajícím způsobem minimalizovat, pokud má být zachován, či dokonce v případě možnosti zlepšen přístup k druhotným surovinám. Je zapotřebí přezkoumat definici „biomasy“ a v případě potřeby ji posílit, aby se zamezilo jejímu zneužívání k výrobě energie z obnovitelných zdrojů. V některých případech se kvůli narušením hospodářské soutěže primární suroviny (dřevo) dokonce jednoduše spalují.

4.2.4 Právní předpisy EU o odpadech stanoví právní závazky pro všechny strany zúčastněné v tocích odpadů, a tato odpovědnost by měla být příslušnými orgány přísně kontrolována a vymáhána. Odborné vzdělávání a příprava zaměstnanců těchto orgánů jsou klíčovými předpoklady boje proti protiprávnímu jednání některých bezohledných účastníků, a to zejména v mezinárodním obchodě.

5. Hodnotové řetězce a aktéři v hlavních tocích druhotných surovin

Z popisu uvedeného v kapitole 3 je zřejmé, že mezi toky druhotných surovin existují značné rozdíly. Některé z nich jsou téměř automatické na přirozeném základě historicky funkčních systémů sběru, předběžného zpracování a zpracování (včetně třídění) odpadu předtím, než je zpětně získaný materiál dodáván do velké provozovny. Je možné sestavit celou řadu charakteristik, pomocí nichž lze identifikovat potenciální rizika procesů opětovného využití a recyklace a předcházet jim.

5.1 Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících finanční dostupnost druhotných surovin je jejich komerční hodnota. Sběr a předběžné zpracování toku odpadu jsou relativně levnými fázemi v případě koncentrovaných toků odpadu (železa, skla a papíru) a výsledné druhotné suroviny jsou dostupné za relativně příznivou cenu. Na celý uzavřený cyklus se vztahují tržní podmínky. Na druhé straně stále roste segment recyklace, který není provozován za tržní cenu materiálu, ale aby se plnily politiky EU v oblasti odpadů. Většina obalového odpadu, elektronického a elektrického odpadu nebo biologicky rozložitelného odpadu je zpracována, aby se dosáhlo cílů různých směrnic.

5.1.1 Produkce takových druhotných surovin z těchto toků odpadu není na světovém trhu ekonomicky udržitelná. Ke sběru, třídění a zpracování odpadu dochází buď kvůli provádění pravidel rozšířené odpovědnosti výrobce, nebo z důvodu přímého veřejného financování. V obou případech jsou to evropští občané, kdo tuto přeměnu platí, buď jako daňoví poplatníci, nebo jako spotřebitelé.

5.1.2 Evropa vytváří zásobárnu druhotných surovin, ke které má trvale snadný přístup jakýkoliv světový subjekt, pokud poptávka po materiálech na světovém trhu roste. Velké objemy sebraného, nezpracovaného odpadu jsou vyváženy, zejména do Asie. Jelikož je světový trh nestálý, jsou velmi nestabilní i cenové hladiny. Pokud je světový trh oslaben, zpětně získané druhotné suroviny se hromadí, neboť se musí plnit cíle pro recyklaci.

5.1.3 Recyklační subjekty v EU musejí investovat mnohem více do výstavby recyklačních závodů než jejich asijsí konkurenti, protože musejí zachovat nadměrnou kapacitu a dodržovat vyšší technologické standardy. V dobách růstu poptávky po surovinách na světovém trhu pak jejich drahé kapacity nejsou využity, jelikož sebraný odpad opouští Evropu bez zpracování. Je proto naléhavě nutné vzájemně přizpůsobit světové síly v oblasti surovin a regulační rámec pro odpady, a vyvarovat se tak narušení trhu a usnadnit přístup průmyslových odvětví v EU k druhotným surovinám.

5.1.4 Zamezení nelegálního nebo pololegálního obchodování s druhotnými surovinami by mohlo být založeno na striktním požadavku, aby příjemci druhotných surovin ze zemí mimo EU předkládali mezinárodně uznávané certifikáty kvality, např. certifikáty založené na standardech ISO. Členské státy by rovněž měly používat veškerých právních prostředků ke kontrole legálního původu sebraného odpadu tam, kde by mohly nastat problémy.

5.1.5 Protože surovinová politika je v mnoha částech světa otázkou strategické bezpečnosti, mohla by podpora celého

hodnotového řetězce ze strany Unie, zvláště pokud jde o druhotné suroviny prvotřídní kvality („premium quality“), vyřešit řadu problémů týkajících se přístupu k druhotným surovinám. Aby bylo možné definovat druhotné suroviny prvotřídní kvality, je zjevně nutné přehodnotit evropskou specifikaci druhotných surovin.

5.2 Environmentální dopad rozumné recyklace musí být prospěšný pro všechna hlavní průmyslová odvětví využívající velké objemy/podíly druhotných surovin. Na tomto obecném tvrzení nic nemění ani používání sofistikovaných technologií zpracování náročných toků odpadu. Celková spotřeba energie je obvykle nižší, někdy je to pouze zlomek spotřeby běžné v případě zpracování těžných či sklizených surovin. To rovněž znamená nižší emise oxidu uhličitého, většinou nižší plynné emise atp. Vzhledem k nečistotám v tocích odpadu je třeba se postarat o nové odpady a v některých případech je nutné využít také účinné čistírny odpadních vod. S těmito náročnými toky odpadu jsou rovněž spojeny vyšší náklady na předběžné zpracování a zpracování, kvůli nimž jsou procesy nákladnější.

5.3 Vzájemně si konkurující využívání druhotných surovin mimo konkrétní odvětví představuje pro tato odvětví velké riziko (viz odstavec 4.2.3). Konkurenční prostředí je silně narušováno financováním, jež má sloužit úplně jinému účelu. To by mohlo způsobit silná narušení trhů se surovinami. Papírenský průmysl nemůže soutěžit o celulózu (jako hlavní surovinu) ani o zpětně získaný papír (druhou hlavní surovinu) se zařízeními na výrobu obnovitelné energie a tepla, kterým se dostává dotací na obnovitelné zdroje. Pro zajištění přístupu k základním surovinám je třeba přijmout odpovídající ochranná opatření. Pokud tato opatření selžou, bude jedno z klíčových průmyslových odvětví EU kriticky ohroženo. Podpora produkci druhotných surovin prvotřídní kvality zvýší poptávku po pracovní síle a bude mít pozitivní sociální dopad v obdobích, kdy bude spotřeba druhotných surovin v krizi.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

469. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 16. A 17. ÚNORA 2011

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Lepší koordinace hospodářské politiky pro stabilitu, růst a nová pracovní místa – Nástroje pro silnější správu ekonomických záležitostí EU

(KOM(2010) 367 v konečném znění)

(2011/C 107/02)

Zpravodaj: **pan PALMIERI**

Dne 30. června 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Lepší koordinace hospodářské politiky pro stabilitu, růst a nová pracovní místa – Nástroje pro silnější správu ekonomických záležitostí EU

KOM(2010) 367 v konečném znění.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 17. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 240 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 14 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá skutečnost, že Evropská komise pochopila nutnost větší integrace při koordinaci evropské hospodářské politiky a zařadila do programu jednání své agendy potřebu posílit správu ekonomických záležitostí v Unii.

1.2 EHSV uznává, že současná hospodářská krize skutečně podrobila tvrdé zkoušce hospodářskou, sociální a politickou stabilitu Evropské unie (EU) obecně, a hospodářské a měnové unie zvláště, čímž se projevila slabá schopnost koordinace mezi členskými státy. To se projevilo jednak ve výjimečných opatřeních na omezení finančních a reálných dopadů krize, jednak v opatřeních na přeměnu celkové struktury (a eurozóny zvláště) přijatých proto, aby se v nejbližší budoucnosti podobná situace

neopakovala. Navíc je jasné, že vysoký veřejný dluh v některých členských státech, který vznikl přinejmenším z části kvůli rozsáhlé pomoci bankám, brzdí veřejné investice a udržitelné sociální výdaje.

1.3 EHSV doufá, že k posílení správy ekonomických záležitostí v EU dojde tím, že se bude věnovat stejná pozornost nezbytné stabilitě i růstu, který vytváří nová pracovní místa.

1.4 EHSV má v úmyslu přispět k nalezení širokého ohlasu nutného k účinnému posílení správy ekonomických záležitostí v praxi upozorněním jednak na některá omezení a rizika přístupu Komise, a jednak na významné možnosti, které z toho plynou.

1.5 V prvé řadě je třeba se odvíchnout z mrtvého bodu, do něhož se EU dostala kvůli strastem Evropské komise a rozšíření na 27 členských států s jejich ostře se lišícími politickými dějiny a vizemi a který znesnadňuje určení společných hospodářských, sociálních a environmentálních cílů, na nichž musí správa ekonomických záležitostí stavět.

1.6 Zároveň musí být plánovaná opatření v budoucnosti podložena společnou analýzou z minulosti, především analýzou stávajících nástrojů ke koordinaci, které vedly k neúčinnému uplatňování Paktu o stabilitě a růstu a k nedostačujícím usku-tečnění cílů stanovených v Lisabonu.

1.7 Zadruhé, co se týče časového harmonogramu, bylo rozhodnuto zahájit od 1. ledna 2011 evropský semestr, a to bez předchozího určení uplatňovaných pravidel a obsahů. A navíc i bez dosažení účinné synchronizace návrhů mezi různými zainteresovanými institucionálními subjekty.

1.8 Hrozí, že omezená účast institucí zastupujících evropské občany (Parlament a výbory) jak na diskusích, tak na provádění nové správy vzbudí ve veřejnosti dojem, že posílení pravidel znamená vzhledem k menšímu politickému manipulačnímu prostoru a většímu počtu plánovaných automatických postupů „nedostatek legitimacy“ v rozhodování Unie, a veřejnost ztratí podle údajů získaných v průzkumu Eurobarometru důvěru v EU.

1.9 EHSV se domnívá, že demokratickou legitimitu koordinace evropské hospodářské politiky musí nezbytně nutně stvrdit Evropský parlament. V tomto ohledu EHSV doufá, že Evropský parlament bude moci převzít klíčovou úlohu v procesu zahájeném evropským semestrem, a to jak ve fázi kontroly, tak ve fázi posuzování nápravných opatření stanovených ve sdělení Evropské komise.

1.10 Pouze díky zachování soudržnosti mezi cíli růstu a hospodářského a sociálního rozvoje vyhlášených ve strategii Evropa 2020 – k jejichž dosažení je nezbytná taková míra investic, která je možná neslučitelná s rozpočtovými omezeními – a nezbytnou měnovou a finanční stabilitou uvedenou v Paktu o stabilitě a růstu bude snazší zajistit přijetí rozpočtových omezení veřejností.

1.11 K tomu je rovněž nezbytné vytvořit vhodný soubor ukazatelů, které by ukazovaly víc než pouhý HDP a zahrnovaly úspěchy dosažené v sociální oblasti a v oblasti životního prostředí i neúspěchy, a které by tedy zohlednily skutečné starosti občanů. V této souvislosti musí být přijato pět opatření stanovených v rámci iniciativy „Překročit HDP“. Týkají se uplatňování ukazatelů životního prostředí

a sociálních ukazatelů, dostupnosti informací téměř v reálném čase a přesnějších údajů o rozdělování a nerovnostech, vypracování evropské „tabulky“ udržitelného rozvoje a rozšíření národních účtů na otázky v oblasti životního prostředí a sociálních věcí.

1.12 EHSV by v souladu se svojí funkcí poradního orgánu mohl k lepšímu fungování evropského semestru přispět uspořádáním zvláštní výroční schůze s cílem projednat doporučení a způsob dosažení shody o reformách na vnitrostátní úrovni, s přihlédnutím k sociálním dopadům přijatých opatření. Tato diskuse by se mohla konat na podzim, po oficiálním přijetí doporučení členskými státy, a její závěry by mohly být základem pro jednání s příslušnými národními hospodářskými a sociálními radami, národními parlamenty a Evropským parlamentem.

1.13 Především větší zaměření se na vyjednávání sociálních partnerů, zejména v eurozóně, kde členské státy již nemají možnost využívat nástroj devalvace, činí ze vztahů mezi odbory a organizacemi zaměstnavatelů nedílnou součástí strategie naplánované Komisí. Jedním z řešení by mohlo být intenzivnější a funkčnější uplatňování makroekonomického dialogu, který by vyústil ve skutečné společné zhodnocení hospodářské situace na úrovni EU a nezbytných opatření vládami a sociálními partnery, a to v úzké vazbě na postupy sociálního dialogu na národní úrovni.

1.14 Provádění skutečné koordinace evropské hospodářské politiky vyžaduje nezbytné sdílení makroekonomického referenčního a prognostického rámce. EHSV proto doufá, že budou zaručeny takové podmínky, aby měl Eurostat k dispozici vhodné informace, a Evropská komise tak mohla předložit správné prognostické návrhy, a že bude zavedena aktivní podpora mezi dalšími zainteresovanými orgány: Evropskou centrální bankou, Evropskou radou, Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty.

1.15 EHSV doufá, že koordinace evropských hospodářských politik bude přinejmenším v zemích eurozóny prvním krokem ke skutečné společné hospodářské politice a ke koordinaci fiskální politiky.

1.16 Pokud v rámci užší koordinace hospodářské politiky vedle fiskální a měnové politiky dojde k posílení koordinace mzdové politiky v eurozóně, pak musí být respektováno právo na svobodné vyjednávání – určování mzdových tarifů státem při jejich kolektivním vyjednávání nebo obecně státem nařízené krácení mezd je v této souvislosti třeba odmítnout jako nepřijatelné.

2. Posílení správy ekonomických záležitostí v EU ve sdělení Evropské komise ⁽¹⁾

2.1 Sdělení Komise hlouběji rozvíjí politické záměry uvedené ve sdělení Posílení koordinace hospodářské politiky ⁽²⁾ a směry přijaté v závěrech Evropské rady EUCO 13/10 a odráží pokrok, jehož dosud dosáhla pracovní skupina pro správu ekonomických záležitostí (VAN ROMPUY Task Force).

2.2 Na základě dokumentu vypracovaného Komisí se implicitně uznává, že v důsledku finanční a hospodářské krize vznikly četné tlaky na hospodářskou a sociální stabilitu EU obecně, a hospodářské a měnové unie zvlášť, čímž se projevila slabá schopnost koordinace evropské hospodářské politiky.

2.3 V této souvislosti si sdělení klade úkol sestavit rámec opatření k zajištění lepší koordinace evropské hospodářské politiky mezi 27 členskými státy EU, a zejména mezi 16 státy hospodářské a měnové unie, pro něž jsou naplánovány zvláštní předpisy. Přípravená struktura směřuje k integraci Paktu o stabilitě a růstu se strategií Evropa 2020.

2.4 V rámci procesu posílení správy ekonomických záležitostí v EU Komise zamýšlí dosáhnout v zásadě tří cílů.

2.4.1 Větší koordinace hospodářské politiky a dohled nad ní je prvním cílem, který spočívá ve:

- zmírnění nerovnováhy mezi členskými státy prostřednictvím silnějšího makroekonomického dohledu stavějícího na mechanismech varování a sankcí,
- větším sjednocení fiskálních rámců členských států stanovením stejných minimálních požadavků ve všech členských státech a přechodem z ročního na víceleté plánování rozpočtu,
- zvýšení účinnosti Paktu o stabilitě a růstu zaměřením se na dynamiku dluhu a schodků.

2.4.2 Druhým cílem je *navrhnout systém preventivních nápravných opatření a sankcí*, které by byly ukládány v případech porušení ze strany členských států EU.

⁽¹⁾ KOM (2010) 367 v konečném znění.

⁽²⁾ KOM(2010) 250 v konečném znění.

2.4.3 Třetím a posledním cílem je *zavést „evropský semestr“ pro politickou koordinaci hospodářské politiky*, který by se použil i pro strukturální reformy a opatření na podporu hospodářského růstu stanovená ve strategii Evropa 2020.

2.5 Tyto cíle Komise převedla do sekundárních předpisů balíčkem ze dne 29. září 2010 tvořeným šesti sděleními ⁽³⁾, která se podrobně věnují konkrétním způsobům dosažení těchto cílů. Ta budou předmětem dvou zvláštních stanovisek EHSV, z nichž první bude o reformě Paktu o stabilitě a růstu a druhé o makroekonomické nerovnováze. Toto stanovisko se tedy omezí na obecné připomínky k celkovému systému správy navrženému Komisí a nebude zacházet do podrobností legislativního balíčku, které budou pojednány zvlášť ve dvou výše zmíněných stanoviscích.

3. Obecné připomínky

3.1 Je třeba uvítat rozhodnutí Komise zahájit proces skutečného posílení koordinace evropské hospodářské politiky. Na tuto nutnost totiž již dlouho upozorňuje mnoho evropských (mj. i Evropský parlament) i neevropských institucí. EHSV ve svých předchozích stanoviscích k tomuto tématu ⁽⁴⁾ opakovaně požadoval zejména nutné zvýšení integrace správy ekonomických záležitostí v EU.

3.2 Finanční a hospodářská krize podrobila tvrdé zkoušce výrobní, sociální a politickou stabilitu EU obecně, a hospodářské a měnové unie zvlášť ⁽⁵⁾.

3.3 Zdá se, že sociální a hospodářské uspořádání trpí nestabilitou a nejistotou, a proto potřebuje účinnou organizaci a řádné fungování institucí. Je stále jasnější, že pokud subjekty zainteresované do vnitrostátní hospodářské politiky jednotlivých členských států nespolutracují, nelze všechny členské státy nasměrovat stejným směrem při řešení problémů plynoucích z globalizace ve výrobě a financích a ze značných technologických změn, které probíhají.

⁽³⁾ KOM(2010) 522 až 527; více informací je k dispozici na stránce http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/eu_economic_situation/2010-09-eu_economic_governance_proposals_en.htm

⁽⁴⁾ Stanoviska EHSV k následujícím tématům: Důsledky krize veřejného dluhu pro veřejnou správu v EU, Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 15; Hospodářská obnova – současný stav a praktické iniciativy, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 57; Finanční krize a její dopad na reálnou ekonomiku, Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 10; Hospodářské politiky podporující evropskou průmyslovou strategii, Úř. věst. C 10, 15.1.2008, s. 106; Hlavní směry hospodářské politiky a hospodářské řízení – předpoklady lepší harmonizace hospodářských politik v Evropě, Úř. věst. C 324, 30.12.2006, s. 49; Posílení hospodářského řízení – reforma Paktu o stabilitě a růstu, Úř. věst. C 88, 11.4.2006, s. 68.

⁽⁵⁾ Jak dne 5. července 2010 na slyšení Evropského parlamentu upřesnil evropský komisař pro hospodářské a měnové záležitosti Olli REHN, krize vyjevila závažné systémové nedostatky v současné hospodářské a měnové unii. Musíme zkrátka hospodářskou politiku EU lépe a pevněji koordinovat. Musíme také důsledněji uplatňovat pravidla hospodářské a měnové unie. Pravidla nejsou k ničemu, pokud se nedodrží. (REHN, O., Reinforcing economic confidence in Europe, proslov na schůzi výboru ECON Evropského parlamentu, Štrasburk, 5. července 2010).

3.4 Jelikož neprobíhala koordinace hospodářské politiky, krize již různými způsoby mimořádně tvrdě zasáhla hospodářskou a sociální oblast EU, zejména co se týče příležitosti růstu a zaměstnanosti. Tyto dopady byly jasně určeny v návrhu zprávy o finanční, hospodářské a sociální krizi, kterou v Evropském parlamentu předložila zpravodajka Pervenche BERÈS⁽⁶⁾.

3.4.1 Hrubý domácí produkt (HDP) v EU po lopotném růstu v roce 2008 (o 0,5 %) v roce 2009 podstatně poklesl (o 4,2 %) a v letech 2010 a 2011 by měl pomalu začít stoupat (prognóza na rok 2010 je +1 % a na rok 2011 +1,7 %). Pokles je obzvláště prudký ve třech pobaltských zemích (HDP Lotyšska bude na konci roku 2011 o 22 % nižší než v roce 2007) a v Irsku, v menší míře však i v Itálii, Řecku a Finsku. Zároveň klesl mezi lety 2007 a 2009 vývoz členských států (do jiných členských států i mimo EU) o 12 %, o více než 15 % pak ve Finsku, na Maltě, v Bulharsku, Švédsku, Estonsku a Spojeném království⁽⁷⁾.

3.4.2 V důsledku toho se cíle v oblasti trhu práce stanovené v Lisabonské strategii pro většinu členských států vzdálily: míra zaměstnanosti v EU klesla ze 65,4 % v roce 2007 na 64,6 % v roce 2009, přičemž o více než pět procentních bodů klesla v Estonsku, Irsku, Španělsku a Lotyšsku; ve stejném období vzrostla míra nezaměstnanosti v EU ze 7,1 % na 8,9 %, přičemž se přehoupla přes práh 10 % ve Španělsku (kde dosáhla 18 %), na Slovensku, v Irsku a ve třech pobaltských zemích.

3.5 Vzhledem k této mimořádně kritické situaci, jež si žádá stejně mimořádná řešení, přetrvávají určité rozpaky nad přístupem a časovým plánem Komise pro posílení správy ekonomických záležitostí v EU. To jsou faktory, které by kromě toho, že brání co nejširšímu přijetí zahájeného procesu ze strany institucí EU i veřejnosti, mohly zastínit samotný záměr navrhované koordinace.

3.6 Především opatření EU na větší koordinaci hospodářské politiky musejí vycházet z definice (s níž se členské státy skutečně ztotožní) toho, co se rozumí pod „správou ekonomických záležitostí“, a pozorného hodnocení důvodů, které – v průběhu uplynulých deseti let – vedly k neúčinnému uplatňování Paktu o stabilitě a růstu a k nedostačujícímu uskutečnění cílů stanovených v Lisabonu.

3.6.1 Na jedné straně výraz „správa“ evokuje decentralizovanou institucionální strukturu, kde nejedná jen ústředí, jako je tomu v členských státech, ale více subjektů – vládních či

nevládních, které navzájem spolupracují, aby dosáhly společných cílů. EU však je zatím ještě na mrtvém bodě, do něhož se dostala kvůli strastem spojeným s evropskou ústavou a rozšířením na 27 členských států s jejich ostře se lišícími politickými dějinami a vizemi. Z toho plyne, že instituce EU a členské státy musí účinně sdílet nové hospodářské, sociální a environmentální cíle, které však na sebe po velkém úsilí o vytvoření jednotného trhu a přijetí eura vynaloženém v 80. a 90. letech 20. století nechávají čekat.

3.6.2 Na druhé straně se nezdá, že by plánovaná opatření v budoucnosti byla podložena společnou analýzou minulosti. Není totiž lhostejné, zda se stanoví, že problémy v Paktu o stabilitě a růstu vyplývají z chyb, k nimž došlo v počáteční fázi při stanovení omezení v hospodářské a měnové unii v případě vážných krizí, nebo z nevhodných politických rozhodnutí učiněných v průběhu jeho uplatňování, anebo z různých představ o cílech a příslušných strategiích, které je třeba sledovat (nízká inflace, hospodářský růst a růst zaměstnanosti, úloha eura jako rezervní měny atd.)⁽⁸⁾. I za předcházejících verzí Paktu o stabilitě a růstu existovala v EU po více než deset let pravidla jednání pro členské státy, která však nezabránila častému a opakovanému vzniku kritických situací.

3.6.3 S nedosažením velké části kvantitativních cílů stanovených v Lisabonské strategii – a to i bez ohledu na hospodářskou krizi – zároveň zaznívají hlasité otázky týkající se volby ukazatelů a jejich schopnosti účinně zobrazit vývoj směrem ke zvýšení konkurenceschopnosti a dynamičnosti.

3.7 Zadruhé, co se týče časového plánu, bylo rozhodnuto zahájit od 1. ledna 2011 evropský semestr, a to bez předchozího určení uplatňovaných pravidel a obsahů. A navíc i bez dosažení účinné synchronizace návrhů mezi různými zainteresovanými institucionálními subjekty: Evropskou komisí, Evropským parlamentem, pracovní skupinou pro správu ekonomických záležitostí pod předsednictvím Hermana VAN ROMPUYE, Evropskou centrální bankou (ECB), EHSV a Výborem regionů. Projednávání by mělo být zakončeno schválením v Parlamentu v nejlépším případě teprve v létě 2011.

⁽⁶⁾ Evropský parlament, *Návrh zprávy o finanční, hospodářské a sociální krizi: doporučení k opatřením a vhodným iniciativám (přezkum v polovině období)*, Zvláštní výbor pro finanční, hospodářskou a sociální krizi, zpravodajka: Pervenche BERÈS, 6. května 2010.

⁽⁷⁾ Údaje z databanky Eurostatu ze září 2010 jsou uvedeny v tabulce 1 a 2 v příloze.

⁽⁸⁾ Předseda Evropské rady Herman VAN ROMPUY tento „institucionální handicap“ dne 20. září 2010 uznal, když řekl, že *musíme žít s těžkým rozhodnutím existence měnové unie bez rozsáhlé unie rozpočtové*. Od zavedení eura jsou evropské instituce odpovědné za měnovou politiku, zatímco členské státy nesou dále odpovědnost za svoji rozpočtovou politiku a koordinují svoji vlastní hospodářskou politiku. To vytváří napětí. Proto ta často obtížná a zdoluhavá rozhodnutí, o nichž jsem hovořil ... ! Můžeme si stěžovat na konstrukční chybu, někteří hovoří o „prvotním hříchu eura“. Já bych spíše řekl: strukturální handicap. Ale tehdy – při jednáních o Maastrichtské smlouvě, v první řadě mezi Německem a Francií – jsme se museli rozhodnout. Bez tohoto prvotního hříchu by se euro ani nezrodilo! VAN ROMPUY, H., *Non pas renationalisation de la politique européenne, mais europeisation de la politique nationale*, projev přednesený na pozvání Notre Europe, Paříž, velká aula Pařížského institutu politických věd (Sciences Po) (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/fr/ec/116622.pdf).

3.8 Vzhledem k velmi kritické situaci, jako tomu bylo na jaře 2010, je jasné, že se Komise soustředila spíše na časový horizont překonání krize (což se projevilo na světových finančních trzích a ve veřejném mínění) než na účinnost, kterou by tato reakce mohla mít ve střednědobém až dlouhodobém výhledu, a to nejen ve finančnictví, ale i ve výrobě, sociální sféře a politice.

3.9 Překonání krize podle Komise vyžaduje tvrdší pravidla a důraznější sankce, menší politický manipulační prostor a více automatických postupů. Žádný soubor pravidel však nemůže účinně vyřešit závažné krize, neboť ty mají téměř vždy na svědomí mimořádné a nepředvídatelné události, které se vymykají prognostickým schopnostem odborníků i schopnosti preventivně přijatých předpisů reagovat na ně. Utopie „vlády pravidel“, která zprošťuje politiku břemene činit rozhodnutí, je těžko uskutečnitelná a ba dokonce nebezpečná do té míry, že dává klamný pocit bezpečí, ochrany před jakýmkoli zdrojem nejistoty⁽⁹⁾. Takovýto přístup v sobě navíc skrývá dva druhy problémů, na něž je třeba se pozorně zaměřit.

3.9.1 Prvním je riziko nedocení výhod přístupu na úrovni EU, kdy jsou zapojeny instituce zastupující převážně evropské občany, oproti mezivládnímu přístupu, kdy rozhodnutí přijímá v zásadě Rada a Parlament a výbory mají pouze omezené možnosti. Jedinou výjimkou je, že do evropského semestru bude zapojen Evropský parlament, jemuž bude Komise každý rok v lednu předkládat průzkum ročního růstu, aby mohla být zahájena diskuse o hlavních směrech koordinace.

3.9.1.1 Převaha mezivládního přístupu může znamenat i podceňování chybějícího evropského občanství, k němuž došlo již v Lisabonské strategii. To je pro hospodářskou a sociální stabilitu EU stejná výzva jako globální krize, která by mohla otevřít nový prostor iluzím o vzkrášení národní svrchovanosti díky odmítnutí eura (a dokonce i Unie samé) a obnovení nepravděpodobného národnostního rozvoje bez evropských svazků a technokratů. Ne náhodou bedlivý pozorovatel Evropské unie Charles KUPCHAN⁽¹⁰⁾ v článku, který vyšel 29. srpna 2010 ve Washington Post, varoval před hrozícím „znovuznárodněním“ evropského projektu: *Evropa zažívá znovuznárodnění politického života a státy postupně získávají zpět svrchovanost, již kdysi ochotně obětovaly na oltář kolektivního ideálu*⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ VEROLA, N., *L'Europa e la crisi: squilibri finanziari ed equilibri costituzionali*, Paper for ASTRID, 2010, ke stažení na internetových stránkách <http://www.astrid-online.it/Riforma-de/Studi-e-ri/VEROLA—L-Europa-e-la-crisi—squilibri-finanziari-ed-equilibri-costituzionali.pdf> (pouze v italštině).

⁽¹⁰⁾ Ředitel evropských studií v americké Radě pro zahraniční vztahy a profesor na Georgetownské univerzitě.

⁽¹¹⁾ KUPCHAN, C., *As nationalism rises, will the European Union fall*, Washington Post, 29. srpna 2010. Viz též úvahy o zdanění a zastoupení v DE GRAUWE P., *Why a tougher Stability and Growth Pact is a bad idea*, VoxEU.org, dostupné na stránkách <http://www.voxeu.com/index.php?q=node/5615>.

3.9.1.2 Zdá se, že evropští občané opravdu tuto důvěru ztrácejí, ne tolik vůči institucím EU jako takovým, ale vůči výhodám být součástí EU. Průzkumy Eurobarometru⁽¹²⁾ totiž ukazují, že – mezi jarem 2007 a rokem 2010 – klesl podíl Evropanů, kteří si myslí, že členství jejich země v EU je pozitivní, z 57 % na 49 %, ve prospěch těch, kteří je hodnotí negativně (v současnosti 18 %) a kteří na ně nemají vyhraněný názor (29 %). Podobně klesl i podíl občanů, kteří se domnívají, že jejich země má v zásadě prospěch z členství v EU, z 59 % na 53 %, zatímco podíl těch, kdo odpověděli, že výhody nepocítují, stoupl na 35 %.

3.9.2 Druhým problémem je riziko, že se problémy budou řešit tradičním přístupem, stavějícím na prioritě finanční nekompromisnosti před otázkami růstu, sociální spravedlnosti a zhoršujícího se životního prostředí, ačkoli se již šíří přesvědčivé inovační argumenty⁽¹³⁾.

3.9.2.1 Vztahy mezi veřejnými výdaji, hospodářským výkonem a sociálními cíli jsou složitější, než by se podle zjednodušujícího předpokladu vyváženosti mezi rovností a účinností mohlo zdát. Dobře naplánované systémy sociálního zabezpečení a usměrňování životního prostředí umožňují zvýšit i účinnost a konkurenceschopnost, takže je lze považovat za výrobní faktor přispívající ke stabilitě a ekonomické dynamičnosti v postindustriálních ekonomikách.

3.9.2.2 To platí ještě víc ve fázi krize, kterou evropské ekonomiky zažívají. V Plánu evropské hospodářské obnovy⁽¹⁴⁾ Komise uznala jak nutnost „snížení lidských nákladů hospodářského poklesu a jeho dopadu na nejzranitelnější skupiny“, tak i skutečnost, že by se na krizi mělo nahlížet jako na příležitost k „urychlení přechodu na nízkouhlíkové hospodářství“ uskutečněním strategie, „která bude stimulovat nové technologie, vytvoří nová pracovní místa spojená s ekologií a nové možnosti na rychle rostoucích světových trzích“.

⁽¹²⁾ Údaje z Eurobarometru 73 – První výsledky zobrazené v grafech 1 a 2 v příloze.

⁽¹³⁾ K udržitelnosti v oblasti životního prostředí viz DALY, H., *Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development*, 1996. K sociálnímu zabezpečení a rovnosti viz BEGG, I., FERRERA, M., HODSON, D., MADSEN, P., MATSAGANIS, M., SACCHI, S., SCHELKE, W., *The Cost of Non Social Policy: Literature Review*, zpráva Evropské komisi, Brusel, 2003. Ke vzorcům lidského rozvoje viz Sen, A., *Inequality Reexamined*, 1992; a Sen, A., *Development as Freedom*, 1999.

⁽¹⁴⁾ KOM(2008) 800 v konečném znění – Plán evropské hospodářské obnovy, s. 5.

3.9.2.3 Kromě toho je třeba připomenout, že krize nevznikla ve veřejném sektoru, ale v soukromém, z důvodu nerovnováhy mezi celosvětovým růstem nabídky zboží a služeb a zpomalením růstu kupní síly spotřebitelů⁽¹⁵⁾. Zhoršení bilance rozpočtů členských států vztahované na HDP je z větší části pouze výsledkem nouzových opatření, jako důsledek poklesu jmenovatele (národního důchodu) a zvýšení čitatele (veřejné výdaje na záchranu finančního systému a výroby a na automatické stabilizátory zaměřené na omezení potenciálně dramatických důsledků krize)⁽¹⁶⁾. FITOUSSI správně říká, že *rozpočtové problémy Evropy nebyly způsobeny jednáním vlád v rámci jejich pravomocí, ale přirozenými dopady chudnutí společnosti na veřejné finance*⁽¹⁷⁾.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Není zcela jasné, co se myslí pod „správou ekonomických záležitostí“ a jaké jsou základní cíle, na nichž staví, ani nejsou dostatečně známy hranice Paktu o stabilitě a růstu a Lisabonské strategie. Proto je nutné určit strategii, s níž budou souhlasit členské státy i instituce EU. Strategii, která se nebude omezovat na formální zvěstování pravidel a oficiálních postupů, ale která se prolne do všech konkrétních politik – tím spíše v nejistých podmínkách v důsledku hospodářské krize –, aby se zlepšila kvalita života evropských občanů a vzrostla míra zaměstnanosti (i znevýhodněných skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením, etnické menšiny atd.) a konkurenceschopnost evropské výroby (včetně malých a středních podniků a sociální ekonomiky).

4.2 Proto se při kontrole souladu mezi příjmy a výdaji nemůžeme omezovat na pravidla řádného účetnictví, i když jsou nezbytná. Ke zvýšení důvěry a očekávání evropských občanů vůči EU slouží střednědobé až dlouhodobé akce, které umožní sloučit nezbytnou účetní nekompromisnost se stejně důležitou schopností koncipovat a uskutečňovat projekty hospodářského a sociálního rozvoje. V Evropě se tedy musí zvýšit povědomí o Evropské unii jako o politickém celku, o ambici koordinovat různé vnitrostátní politiky směrem ke skutečně sdílenému cíli, o subjektu aktivním na mezinárodním poli.

⁽¹⁵⁾ Diskusní dokument společné konference MOP-MMF, *The Challenges of Growth, Employment and Social Cohesion*, Oslo, 13. září 2010, s. 67–73.

⁽¹⁶⁾ Agregovaný veřejný dluh v eurozóně poklesl ze 72 % v roce 1999 na 67 % v roce 2007 (graf 3 v příloze) a ve stejném období vzrostlo zadlužení domácností a finančního sektoru (graf 4 v příloze). Veřejné zadlužení začalo růst od roku 2008 (graf 5 v příloze), kdy vlády přijaly opatření na záchranu bankovního systému a podpořily hospodářskou činnost v období recese (pokles HDP a daňových výnosů).

⁽¹⁷⁾ FITOUSSI, J.P., *Crise et démocratie, le paradoxe européen*, Le Monde, 16. října 2010. Viz též DE GRAUWE, P., *What kind of governance for the eurozone?*, CEPS Policy Brief, č. 214, září 2010.

4.3 A uvědomilejší Evropu lze vytvořit díky významnější úloze a větší schopnosti pochopit probíhající změny ze strany institucí zastupujících občany a sociální partnery, tj. Parlamentu a výborů, díky nimž může mít koordinace stanovená Komisí pevnou demokratickou legitimitu a může najít široký ohlas nutný k jejímu účinnému provádění.

4.4 Zatím se však úloha Parlamentu v evropském semestru jeví skrovná, omezená na počáteční fázi diskusí a první nasměrování procesu koordinace, zatímco by mohla být podstatně významnější a účinnější, kdyby byla koordinována s činností vnitrostátních parlamentů, které v jednotlivých členských státech projednávají a schvalují rozpočet. Parlament může mít zásadní význam při určování toho, jakou správu ekonomických záležitostí by Unie měla provádět, a při zaručení demokratické legitimacy preventivních a nápravných opatření, včetně peněžitých sankcí vůči členským státům.

4.5 V této souvislosti EHSV – v souladu se svojí funkcí poradního orgánu evropských institucí – může přispět k posílení správy ekonomických záležitostí EU uspořádáním zvláštní výroční schůze s cílem projednat doporučení a způsob dosažení shody o reformách na vnitrostátní úrovni, s přihlédnutím k sociálním dopadům přijatých opatření. Přidaná hodnota EHSV spočívá právě v zastupování organizací, které na národní úrovni usilují o dosažení sociální shody nad hospodářskými politikami. To by mohlo EHSV umožnit, aby významně přispěl ke snahám a převzetí odpovědnosti nejen politických činitelů, ale zejména i občanů členských států.

4.5.1 Tato diskuse by se mohla konat na podzim, po oficiálním přijetí doporučení členským státům, a její závěry by mohly být základem pro jednání s příslušnými národními hospodářskými a sociálními radami, národními parlamenty a Evropským parlamentem, což by umožnilo zhodnotit přijaté strategie i jejich vhodné šíření a sdílení na národní úrovni.

4.6 Větší váha Parlamentu a výborů by snížila riziko podceňování cíle růstu a hospodářského a sociálního rozvoje ve srovnání s požadavky na měnovou a finanční stabilitu a umožnila soudržnost mezi Paktem o stabilitě a růstu a strategií Evropa 2020. Přestože je hospodářská stabilita – zejména v dobách krize – základem růstu a udržení životní úrovně evropských občanů, hledání větší stability nesmí být na úkor příjmů a práv občanů. Společné provádění reformy správy ekonomických záležitostí a strategie Evropa 2020 by tedy usnadnilo získání souhlasu veřejnosti s rozpočtovými omezeními.

4.6.1 Za současné situace, přestože se Komise zdá být velmi opatrná při stavění obou strategií na stejnou úroveň, vznikají silné pochybnosti o skutečném záměru přistoupit k jejich opravdové integraci, neboť zůstávají podstatně rozdílné. Plyne z toho spíše zjednodušující nerovnováha sociálního rozměru ve prospěch faktorů produktivity a flexibility práce, o nichž panuje názor, že by mohly zvýšit konkurenceschopnost evropských podniků.

4.6.2 Základním předpokladem je, že makroekonomický dohled spolu s tematickým dohledem nad strukturálními reformami, které požaduje Komise, vytvoří příznivé podmínky alespoň pro zajištění udržitelného hospodářského růstu, ve prospěch strategie Evropa 2020 i Paktu o stabilitě a růstu. Nicméně zkušenosti získané během posledních více než deseti let se zkoušením jednotné měny (což v eurozóně znamená nemožnost využívat nástroj devalvace) nevyjevily jasné známky toho, že by se rozdíly v konkurenceschopnosti v EU a hospodářské a měnové unii mohly zavčas vstřebat.

4.7 Co se týče zlepšení kvalitní konkurenceschopnosti, zdá se, že se strategie Evropa 2020 ubírá správným směrem, neboť předpokládá opatření v oblasti znalostí, inovací a environmentální udržitelnosti. Vzniká však rozpor mezi cíli strategie Evropa 2020 a posílením Paktu o stabilitě a růstu, umocněný hospodářskou a sociální situací v Evropě, která se zatím teprve pomalu dostává z krize.

4.7.1 Dosažení ambiciózních cílů strategie Evropa 2020 – inteligentní (založený na znalostech a inovacích) a udržitelný (účinnější, zelený a konkurenceschopný) růst podporující začlenění (sociální a územní soudržnost prostřednictvím zaměstnanosti, se zvláštním zaměřením na znevýhodněné pracovníky) – si totiž žádá financování odpovídající míry investic. Tato opatření, která vyžadují vyšší veřejné výdaje buď přímo nebo prostřednictvím pobídek (i daňových) k soukromým investicím, by se však zároveň mohla ukázat neslučitelná s rozpočtovými omezeními, která Komise zamýšlí zpřísnit, aby vyhověla Paktu o stabilitě a růstu a zlepšila správu ekonomických záležitostí.

4.7.2 Navíc, stále ještě v souvislosti s HDP, je nepochybně pravda, že stabilita veřejných financí a eura je nezbytným základem, na němž stojí dlouhodobé politiky rozvoje. Nicméně účetní pravidla sama o sobě nezaručí pozitivní vývoj financí členských států z dlouhodobého hlediska. Podle „zásady neměnnosti“, kterou hlásají STIGLITZ, SEN a FITOUSSI⁽¹⁸⁾, se totiž hodnota agregovaných ukazatelů národních účtů nesmí lišit

v závislosti na institucionálních, hospodářských, sociálních a politických rozdílech mezi jednotlivými zeměmi, ale musí se porovnávat co nejpodobnější situace. Jinými slovy: k ověření dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí nestačí dohlížet na každoroční schodek a dluh, ale je nutné zohlednit i budoucí vyhlídky soukromých trhů (v prvé řadě finančních trhů, trhů s nemovitostmi a pojištěním), které mohou mít v dobách krize a ve výjimečných situacích značný dopad na stabilitu veřejných financí členských států, například prostřednictvím opatření na záchranu finančních institucí a velkých podniků.

4.7.3 Zaměření na konkurenční nerovnováhu nicméně znamená neustále monitorovat vývoj nákladů na jednotku pracovní síly, což naopak zase znamená se více soustředit na vyjednávání sociálních partnerů, zejména v eurozóně, kde členské státy již nemají možnost využívat nástroj devalvace. Vztahy mezi odbory a organizacemi zaměstnavatelů by tedy měly být nedílnou součástí strategie naplánované Komisí, neboť jsou důležité a ve sdělení Komise chybí.

4.7.3.1 Jedním z řešení by mohlo být intenzivnější a funkčnější uplatňování makroekonomického dialogu, který by vyústil ve skutečné společné zhodnocení hospodářské situace na úrovni EU a nezbytných opatření vládami a sociálními partnery, a to v úzké vazbě na postupy sociálního dialogu na národní úrovni. Díky výraznému zvýšení kvality by převzal funkci nástroje, který umožní zapojení sociálních partnerů, Evropské centrální banky, Komise a Rady a dosažení souladu dynamiky EU s dynamikou členských států⁽¹⁹⁾.

4.8 Zahájení skutečné koordinace evropské hospodářské politiky vyžaduje svorné sdílení makroekonomického referenčního rámce a prognostického makroekonomického rámce ze strany 27 členských států, neboť právě na nich bude založeno vypracování hospodářské a fiskální politiky vytyčené členskými státy a oznámené během evropského semestru. V tomto specifickém kontextu mají mimořádný význam analýzy Eurostatu, prognostické návrhy Evropské komise, podpůrná funkce Evropské centrální banky a reakce Evropské rady a Evropského parlamentu.

⁽¹⁸⁾ STIGLITZ, J.E., SEN, A., FITOUSSI, J.P., *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*, zpráva pro francouzského prezidenta, Paříž, 2009 (s. 22–23).

⁽¹⁹⁾ WATT, A., *Economic Governance in Europe: A Change of Course only after ramming the Ice*, Social Europe Journal, 30. července 2010, ke stažení na stránkách <http://www.social-europe.eu/2010/07/economic-governance-in-europe-a-change-of-course-only-after-ramming-the-ice/>.

4.9 Z důvodu hlubokého propojení hospodářských, sociálních a environmentálních cílů vyvstává rovněž nutnost přijmout komplexnější ukazatele, než je růst HDP. Mělo by se připomenout, že sdělení Komise s příznačným názvem *Překročit HDP – Měření pokroku v měnícím se světě* ⁽²⁰⁾ se právě vyslovuje pro vypracování nových ukazatelů, „které přesně zohledňují úspěchy dosažené v sociální oblasti a v oblasti životního prostředí (jako je zlepšená sociální soudržnost, dostupnost – a to i cenová – základního zboží a služeb, vzdělávání, veřejné zdraví a kvalita ovzduší) a rovněž neúspěchy (např. nárůst chudoby a kriminality, vyčerpání přírodních zdrojů)“, a které tedy „zohlední starosti občanů“.

4.10 Aby bylo posílení správy účinné a umožnilo dosažení cílů, musí být efektivně provedeno pět opatření zaměřených na překročení ukazatele HDP: a) vypracování ukazatelů životního prostředí a sociálních ukazatelů, b) získání informací – téměř

v reálném čase – určených pro přijímání rozhodnutí, c) získání přesnějších údajů o rozdělování a nerovnostech, d) vypracování evropské „tabulky“ udržitelného rozvoje, e) rozšíření národních účtů na otázky v oblasti životního prostředí a sociálních věcí.

4.11 Proces probíhajícího posílení správy ekonomických záležitostí EU je procesem, který bude – stejně jako v případě jiných procesů, které v dějinách EU proběhly – bezesporu velmi složitý. To je ostatně atribut, který je Unii vlastní. Je bezesporu pravda – jak připomněl jeden italský novinář –, že *Evropa trpí (ve srovnání s USA) větší neurčitostí, takže od samého počátku byla cestou, která hledá cíl* ⁽²¹⁾, nicméně dnes je rovněž zapotřebí, aby tato cesta měla přesný a jasný cíl společný všem evropským občanům, jejich parlamentům a národním a evropským institucím. Jen tak bude možné dosáhnout cíle, který si Evropská unie vytyčila již v prvních dnech své existence.

V Bruselu dne 17. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽²⁰⁾ KOM(2009) 433 v konečném znění, s. 3–4.

⁽²¹⁾ BASTASIN, C., *Questo secolo può essere ancora europeo*, Il Sole 24 ore, 2. září 2010.

PŘÍLOHA

ke Stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující pozměňovací návrh byl plenárním shromážděním zamítnut, avšak obdržel alespoň jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů pro:

Odstavec 4.7.3.1. – pozměňovací návrh č. 1 předložený panem Páleníkem

Za odstavec 4.7.3.1. přidat nový odstavec 4.7.4

„4.7.4. Evropská komise se při své zvýšené pozornosti zaměřené na veřejný dluh a fiskální udržitelnost mimo jiné soustřeďuje na implicitní závazky, zejména související se stárnutím obyvatelstva. Tato otázka by měla být konkrétněji metodicky rozpracována s ohledem na země, které se vydaly cestou kapitalizačních důchodových reforem.“

Odůvodnění

Ve třetí části návrhu Komise se uvádí zohlednění implicitních závazků, avšak bez bližšího obsahového a aplikačního vysvětlení, které by přispělo ke kvalitě předkládaného návrhu.

Výsledek hlasování:

Pro: 69
Proti: 160
Hlasování se zdrželo: 19

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance o fondech pro řešení problémů bank

(KOM(2010) 254 v konečném znění)

(2011/C 107/03)

Zpravodajka: **paní RUSENOVA**

Dne 26. května 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance o fondech pro řešení problémů bank

KOM(2010) 254 v konečném znění.

Specializovaná sekce „Jednotný trh, výroba a spotřeba“, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 193 hlasy pro, nikdo nebyl proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV sdílí postoj Komise, která má silné výhrady proti tomu, aby na pokrytí ztrát bank byly znovu použity peníze daňových poplatníků, a rámcově podporuje zřízení jednotné sítě vnitrostátních fondů pro řešení problémů bank *ex ante* spojené se souborem opatření pro koordinované vnitrostátní řízení krizí. Nicméně EHSV se domnívá, že chtějí-li členské státy zřídit funkční systém fondů pro řešení problémů bank, měly by se nejprve dohodnout na přijetí společných metod a jednotných pravidel, aby nedocházelo k porušování hospodářské soutěže. Různé názny však nyní vyvolávají dojem, že tomu bude naopak. Zatím jen několik málo členských států zavedlo či se chystá zavést fiskální opatření pro doplnění svých skrovných rozpočtů nebo pro posílení svých trhů – již nyní jsou tedy podmínky hospodářské soutěže nerovné. Realistický pohled na současnou situaci s ohledem na zkušenosti z minulosti **stěžuje vzbuzuje optimismus**, pokud jde o možnost nalezení nějakého rychlého řešení. Je však možné, že se při nějakém pozvolnějším postupu podaří některé tyto rozdíly časem zmenšit.

1.2 Co se týče **hospodářské soutěže**, mělo by zachování rovných podmínek zůstat na vnitrostátní, evropské i na celosvětové úrovni prvořadým cílem. Současná koncepce systému vnitrostátních fondů pro řešení problémů bank s sebou nese riziko rozvratných účinků, protože se tyto fondy budou na vnitrostátní úrovni týkat pouze určité části finančního odvětví, na úrovni EU tento systém finančně dále zatíží některá již stejně oslabená vnitrostátní odvětví a na celosvětové úrovni je nepravděpodobné, že by se ve skupině G20 podařilo dosáhnout konsensu.

1.3 **Hlavním předmětem obav je makroekonomický scénář**. Všechny vnitrostátní a mezinárodní orgány vyvíjejí na bankovní odvětví tlak, aby banky současnou situaci usnadnily tím, že reálné ekonomice poskytnou větší množství úvěrů. Nová

pravidla obezřetnosti, nové kapitálové požadavky a nové daně jsou považovány za nezbytné a orgány by měly usilovat o rozumnou rovnováhu mezi navzájem **protichůdnou potřebou kapitálu na podporu vnitrostátního rozpočtu a potřebou reálné ekonomiky**. Systém fondů pro řešení problémů bank v současnosti ještě nemá dostatečně určitou podobu, aby bylo možné zajištění potřebných investic do výroby, růstu a tvorby pracovních míst. Oba způsoby mohou jen stěží přinést nějaký prospěch, nebudou-li stanoveny patřičné priority a časový rámec provádění každé jednotlivé fáze navrhovaného systému fondů pro řešení problémů bank.

1.4 EHSV se domnívá, že Komise by měla ještě předtím, než budou podniknuty kroky k zavedení bankovních odvodů, provést důkladné posouzení kumulativních účinků těchto odvodů a fondů pro řešení problémů bank a vzít v úvahu naše výše zmíněné obavy, zejména v bodě 1.3. K rozhodnutí o zavedení vnitrostátních fondů pro řešení problémů bank je třeba vyhodnotit, kolik celý tento systém bude stát, jak velké dopady na úvěrový potenciál bankovního odvětví bude mít a jak dlouho potrvá, než tyto fondy začnou dostatečně působit, nebo než získají plánovanou velikost. EHSV doporučuje, aby tyto odhady vycházely z nejhorsího možného scénáře a bylo tak zajištěno, že tento systém bude realistický a funkční i v době krize, kdy na jedné straně banky budou mít problémy s placením příspěvků do fondů pro řešení problémů bank a na straně druhé to bude doba, kdy prostředky z těchto fondů budou potřeba.

2. Úvod

2.1 Evropská komise uvítala zprávu, která byla výsledkem setkání skupiny G20 v září 2009 v Pittsburghu, že k vyrovnání ztrát bank by se v budoucnu již nemělo používat peněz daňových poplatníků. Tohoto cíle se Komise snaží dosáhnout přinejmenším dvěma navzájem se doplňujícími způsoby:

- a) snižováním pravděpodobnosti úpadku bank pomocí silnějšího **makroekonomického a mikroekonomického dohledu, lepší správy a řízení společností a přísnějších regulačních standardů;**
- b) zajištěním **vhodných nástrojů, včetně dostatečných zdrojů, dostupných pro řádné a včasné řešení** pro případ, že by i přes uvedená opatření k takovému úpadku došlo.

2.2 Komise ve svém sdělení KOM(2010) 254 v konečném znění vysvětluje, jak by podle jejího názoru mohlo finanční odvětví v rámci celkového souboru nástrojů pro předcházení krizím a jejich řízení přispět k pokrytí nákladů spojených s financováním řešení úpadku bank. Komise se domnívá, že fondy pro řešení problémů bank *ex ante* financované z odvodů bank by měly tvořit součást rámce finanční stability a širších reforem finančního systému se zaměřením na prevenci. Komise tyto fondy chápe jako vhodný nástroj, který v případě bankovního úpadku umožní intervenci a řešení s minimálními náklady pro veřejné finance. Ve sdělení je uveden účel fondů pro řešení problémů bank, jejich potenciální velikost a podmínky jejich zřízení.

2.3 Cílem Evropské komise je představit evropský přístup k fondům pro řešení problémů bank a v konečné fázi zřídit celoevropský fond pro řešení problémů, který by byl velmi žádoucí. Nicméně Komise se domnívá, že přistoupit ke zřízení celoevropského fondu pro řešení problémů v situaci, kdy v **Evropské unii chybí integrovaný dohled a rámec pro řešení krizí**, by bylo velmi obtížné. **Proto se jako první vhodný krok jeví vytvoření systému založeného na jednotné síti vnitrostátních fondů pro řešení problémů ex ante spojené se souborem opatření pro koordinované vnitrostátní řízení krizí.**

2.4 EHSV vítá jakýkoliv návrh na posílení finančního odvětví a předcházení budoucím krizím, a **rámcově** proto v této souvislosti schvaluje iniciativy a doporučení Komise týkající se přístupu EU k fondům pro řešení problémů bank, jak se uvádí v KOM(2010) 254 v konečném znění, zároveň však má v této souvislosti určité obavy. EHSV si uvědomuje, že v této fázi možná budou některé z těchto iniciativ pro některé členské státy nepřijatelné či nepoužitelné a jiné budou ještě vyžadovat další uvážení, analýzu či objasnění.

2.5 Cílem nového způsobu předcházení krizím a jejich řízení bude zajistit, aby v případě rozsáhlých bankovních úpadků měly

členské státy společné nástroje, které by mohly koordinovaným způsobem použít a chránit tak širší finanční systém, zabránit nákladům pro daňové poplatníky a zajistit rovné podmínky hospodářské soutěže. Tyto **společné nástroje pro řešení problémů** by měly zajistit, aby byl řádně vedený úpadek **věrohodnou možností pro každou banku bez ohledu na její velikost či složitost**. Důležitý je zde pojem **rozměrů**. V zásadě by měly být zaručeny „veškeré“ řádně vedené úpadky, důležité však je **definovat pojem „velkého“ či „rozsáhlého“ úpadku**. **Rozsáhlé či složitě strukturované finanční instituce** (zejména mezinárodní skupiny, které nemusí být nutně zcela evropské nebo nemusí mít v Evropě své sídlo) **mohou přinášet různé problémy**. Úpadky rozsáhlejšího měřítka mohou vyžadovat odlišný přístup, počítající případně se zachováním právního subjektu, tak aby existoval jako tentýž podnik po celou dobu procesu restrukturalizace, s opatřeními pro snižování dluhů a se snížením počtu či vytěsněním akcionářů. Některé další prostředky z fondu mohou být potřebné jako součást balíčku opatření.

2.6 Dne 20. října 2010 přijala Komise plán, který určuje časový rámec, opatření, nástroje a návrhy na celkový evropský rámec krizového řízení. Na jaře 2011 mají být představeny příslušné legislativní návrhy týkající se řízení krizí a fondů pro řešení problémů. V této fázi můžeme mít pouze určitá předběžná očekávání a poznámky. **Datum zahájení** by měla stanovit směrnice, bude-li schválena. Podle zkušeného odhadu, který zohledňuje okolnosti a slib Komise, že příslušné legislativní návrhy schválí do jara roku 2011, by to v ideálním případě mohlo být v roce 2013 nebo 2014. Trvá vždy nějakou dobu, než určitý fond dosáhne plánované velikosti, ale protože tento fond má zahrnovat financování prováděné *ex post* i *ex ante*, mohl by svou funkci plnit teoreticky již ve chvíli, kdy tato legislativa vstoupí v daném členském státě v platnost. Měli bychom mít nicméně na zřeteli, že členské státy oznámily, že se v krátkodobém výhledu nechystají zavádět odvody bank, protože jejich bankovníctví nebylo krizí vážnějším způsobem postiženo a zachovává si stále svou stabilitu. Fondy pro řešení problémů bank je tedy nutno chápat jako **nástroj pro řešení finančních krizí, který připadá v úvahu ve střednědobém nebo dlouhodobém výhledu.**

3. Zvláštní poznámky

3.1 Přístup k fondům pro řešení problémů bank

3.1.1 EHSV schvaluje přístup Komise, která navrhuje, aby prvním krokem bylo vybudování jednotné sítě vnitrostátních fondů pro řešení problémů bank spojené se souborem opatření pro koordinované vnitrostátní řízení krizí. Současně však doporučuje, aby tato síť fondů byla budována postupně a s ohledem na konkrétní podmínky každého jednotlivého členského státu. Německo a Švédsko začaly budovat své vlastní fondy, ve kterých by byly shromažďovány peníze vybrané na odvodech/příspěvcích. **Každá z těchto zemí má svou vlastní metodu a svá vlastní pravidla pro vytváření tohoto fondu a EHSV nemůže v této fázi říci, která z těchto pravidel by měla být upřednostněna.**

3.1.2 Vzhledem k tomu, že některé země již zavádějí své vlastní bankovní odvody, daně a systémy, EHSV se domnívá, že **úplně prvním krokem by měla být diskuse vedoucí k dohodě o určitých základních společných zásadách a parametrech vztahujících se na tyto odvody**, aby ve finančním odvětví EU nedocházelo k porušování hospodářské soutěže. EHSV je zastáncem pozvolného postupu, který bude rozlišovat krátkodobé a střednědobé cíle⁽¹⁾. V krátkodobém výhledu by členské státy měly dosáhnout nějaké shody ohledně základu pro odvod, jeho výše a oblasti použití, zároveň by ovšem měly umožnit určitou pružnost s ohledem na probíhající změny regulačního rámce a vývoj směřující k vyšší harmonizaci. Následně by bylo možné uvažovat o pozvolném postupu rozloženém do několika fází, který by začínal zavedením jednoduchého a přiměřeného odvodu a pokračoval zavedením jednotnějšího systému bankovních odvodů a fondů pro řešení problémů bank.

3.1.3 EHSV se domnívá, že pozvolný postup je vhodnější a realističtější, protože umožňuje zohlednit jak různé způsoby, jimiž finanční krize postihla různé členské státy, tak jejich specifické reakce na tuto krizi:

- Krize zasáhla jednotlivé členské státy v různé době a postihla je různými způsoby a v různé míře. Z této krize se také v různé době zotavují nebo zotaví a své vlastní fondy pro řešení problémů bank budou schopny zřídit v různé okamžiky.
- Finanční odvětví některých členských států nebyla finanční krizí vážněji postížena, a tyto státy proto ani nežádaly o pomoc. Namísto toho zasáhla celosvětová finanční a hospodářská krize s určitým časovým zpožděním jejich reálné ekonomiky. Jejich bankovníctví je sice v dobrém stavu, stále se však usilovně snaží předejít krizovému vývoji, zatímco by mělo podporovat obnovu. Tyto země se možná budou ke zřizování vnitrostátních fondů pro řešení problémů bank v době, kdy na to většina členských států bude připravena, stavět s určitou zdráhavostí, mj. i proto, že některé z nich mají fondy k zajištění vkladů, které jdou nad rámec systémů zajištění vkladů a jejichž součástí jsou některé funkce související s řešením problémů bank.

3.1.4 EHSV vítá záměr Komise prověřit „možnou součinnost mezi systémy zajištění vkladů a fondy pro řešení problémů“, který Komise vyjádřila ve svém sdělení KOM(2010)0579 v konečném znění. Výbor se domnívá, že pokud dojde k rozšíření stávajícího základu pro financování fondů k zajištění vkladů, mohl by funkce týkající se zajištění vkladů a řešení problémů bank plnit jeden fond, aniž by byla ohrožena schopnost systémů zajištění vkladů a jejich fondů plnit cíl, jímž je ochrana vkladatelů. Tento průzkum je velice vhodný zejména pro ty členské státy, v nichž fondy k zajištění vkladů již plní určité funkce týkající se předcházení problémů bank a jejich řešení, přičemž obě pole působnosti se spojují v jednom rozšířeném fondu.

⁽¹⁾ Viz pracovní skupina *ad hoc* pro řízení krizí ustavená v rámci Hospodářského a finančního výboru, 17. září 2010.

3.1.5 EHSV chápe argumenty, které Komise uvádí ve prospěch zřízení celoevropského fondu pro řešení problémů bank, a chápe rovněž i obavy z obtíží, které by byly se zřízením takového fondu spojené; domnívá se, že by zřízení takového fondu bylo v této fázi předčasné a neuskutečnitelné. O účinnosti fungování takového jednotného fondu EU pro řešení problémů má EHSV vzhledem k minulým i nedávným zkušenostem své pochybnosti.

3.2 *Financování fondů pro řešení problémů bank: odvody*

3.2.1 Komise je toho názoru, že fondy pro řešení problémů bank by měly být financovány prostřednictvím příspěvků či odvodů hrazených bankami. Evropská rada se na svém zasedání dne 17. června 2010 dohodla, že bankovní odvody by měly být součástí věrohodného rámce pro řešení problémů⁽²⁾ a měly by se stát jednou ze zásad, o níž by se opíralo jejich zavedení.

3.2.1.1 Komise sice vysvětluje, že prvotním cílem těchto odvodů by mělo být donutit banky, aby přispívaly na výdaje způsobené krizí, zmírnit systémová rizika, omezit narušování hospodářské soutěže a navýšit prostředky, které by byly využitelné v nějakém věrohodně fungujícím rámci pro řešení problémů, nepodává však dostatečně jasnou definici těchto odvodů. Hospodářský a finanční výbor definuje v jednom svém dokumentu⁽³⁾ pojem „odvod“ jako „finanční závazek (poplatek nebo daň) uložený finančním institucím proto, aby přispívaly na hrazení výdajů způsobených finanční krizí“; odvod se chápe jako poplatek v případě, že je odváděn do nerozpočtového fondu, jako daň v případě, že se stává součástí vládního rozpočtu. EHSV očekává, že Komise podá jasnou definici pojmu „odvod“.

3.2.2 EHSV se domnívá, že kritéria pro stanovení základu a sazby odvodu patří k hlavním překážkám dosažení obecné shody, a je přesvědčen, že v první řadě je třeba se dohodnout na několika základních zásadách. EHSV sdílí názor Komise, že základ pro odvod by měl být stanoven v souladu se zásadami uvedenými ve sdělení na straně 8. Je třeba si uvědomit, že vnitrostátní finanční odvětví se mezi sebou liší svým rozsahem, systémem řízení, účinností dohledu a rizikovitostí. Členské státy by měly mít zpočátku s ohledem na tyto rozdíly možnost pružné volby s tím, že by se mohly rozhodnout mezi různými základy pro odvod, posléze by ovšem bylo třeba základ pro odvod sjednotit.

3.2.3 Ve sdělení se uvádí, že výši příspěvků/odvodů by bylo možné odvodit od tří parametrů: od aktiv banky, od jejich pasiv a od jejich zisků a bonusů. Vzhledem k tomu, že aktiva a pasiva uvedená v účetní rozvaze umožňují posoudit rizika lépe než ostatní ukazatele, je EHSV toho názoru, že zisky a bonusy banky představují méně vhodný základ pro stanovení výše bankovních příspěvků. Oba první základy pro odvody mají svá pro a proti, své opodstatnění by zřejmě mohla mít jejich kombinace.

⁽²⁾ Evropská komise, GŘ pro vnitřní trh a služby, neoficiální dokument služeb Komise k otázce bankovních odvodů určený k projednání na schůzi Hospodářského a finančního výboru dne 31. srpna 2010, s. 4.

⁽³⁾ Pracovní skupina *ad hoc* pro řízení krizí ustavená v rámci Hospodářského a finančního výboru.

3.2.3.1 Aktiva banky jsou dobrým ukazatelem jejich rizik. Odráží jak potenciální pravděpodobnost úpadku banky, tak i vyšší částky, kterou by bylo nutno vynaložit na její záchranu. Jak uvádí MMF ⁽⁴⁾, rizikově vážená aktiva lze považovat rovněž za vhodný základ pro výpočet výše odvodů, protože vzhledem k širokému uznání basilejských kapitálových požadavků mají tu výhodu, že jsou v mezinárodním měřítku srovnatelná. Na druhé straně právě proto, že aktiva banky musí odpovídat požadavkům vztahujícím se na rizikově vážený kapitál, by odvody vycházející z aktiv účinek kapitálových požadavků Basilejského výboru zdvojovaly.

3.2.3.2 EHSV se domnívá, že nejvhodnějším základem pro stanovení bankovních příspěvků/odvodů jsou pravděpodobně pasiva banky, vyjma zaručených vkladů a bankovního kapitálu (např. bankovní kapitál Tier 1), a včetně některých podrozvahových položek ⁽⁵⁾. Pasiva banky jsou dobrým ukazatelem nákladů, které by bylo nutno vynaložit v případě, že by nastala potřeba zachránit tuto banku před úpadkem, jsou jednoduchá, a i když nelze vyloučit jistou míru překrývání, nedochází k němu v takové míře, v jaké je tomu u přístupu založeného na aktivech ⁽⁶⁾. Vyloučit lze rovněž i některá další pasiva: podřízený dluh, vládou zaručený dluh a dluhové transakce uvnitř skupiny. Nicméně vzhledem k tomu, že členské státy již zavedly specifické vnitrostátní systémy odvodů, jejichž základy se značně liší, byl by přijatelnější počáteční harmonizovaný přístup založený na všech pasivech a jejich předchozím kvalitativním vyhodnocení.

3.2.4 EHSV podporuje názor Komise vyjádřený ve sdělení KOM(2010) 579 v konečném znění, že každý fond pro řešení problémů bank by měl vybírat příspěvky od institucí, které mají licenci v téže členské zemi, přičemž tento příspěvek by zahrnoval i jejich pobočky v dalších členských státech. Na dceřiné banky by se tak vztahovaly odvody hrazené hostitelskému státu, zatímco na pobočky by se vztahovaly odvody hrazené státu, ve kterém má banka sídlo. Pokud by se všechny členské státy řídily při vybírání odvodů od finančních institucí těmito zásadami, bylo by možné rizikům dvojího výběru odvodů a porušení pravidel hospodářské soutěže předejít.

3.2.5 EHSV důrazně žádá, aby byl časový rámec pro zavedení těchto odvodů pečlivě zvážen s ohledem na problémy, před kterými v současnosti stojí banky i ekonomika. V době po vážné finanční krizi banky obvykle navzdory úsilí

všech vnitrostátních a mezinárodních orgánů, které je podněcují k tomu, aby napomáhaly procesu hospodářské obnovy, odmítají riskovat a několik let váhají s poskytováním úvěrů. Banky zároveň nesou břemeno nákladů spojených s novými požadavky na kapitál a likviditu. Finančním institucím by mohlo být na základě posouzení, jež EHSV doporučuje v odstavci 1.4, poskytnuto dostatečně dlouhé přechodné období, aby posílily svůj kapitálový základ a přizpůsobily se novému regulačnímu režimu a financovaly reálnou ekonomiku. Ve střednědobém výhledu by bylo vhodné určitým způsobem upravit sazbu odvodů tak, aby zohledňovala budoucí vývoj v oblasti této regulace, jakož i vývoj evropského rámce pro řešení problémů.

3.3 Oblast použití a velikost fondů pro řešení problémů bank

3.3.1 Oblast použití a velikost fondů pro řešení problémů bank závisí na tom, jak Komise vymezí jejich úkol v oblasti financování řádného řešení problémů ohrožených finančních subjektů včetně bank. EHSV podporuje názor Komise, že fondy pro řešení problémů bank, jednoznačně by však měla být vyloučena možnost zachraňovat instituce. Nicméně EHSV považuje za nepřijatelné, že se rámec pro řešení krizí Komise **zaměřuje hlavně na bankovníctví,** protože pro investory mohou být nebezpečné všechny finanční instituce, které podstupují velká rizika. EHSV doporučuje, aby součástí tohoto rámce pro řešení krizí byly **všechny banky a všechny finanční instituce, na něž se vztahuje dohled** (s výjimkou pojišťoven, pro něž se v současné době připravuje samostatný systém) ⁽⁷⁾. Budou tak zajištěny rovné podmínky hospodářské soutěže a předejde se tak rovněž tomu, aby veřejné mínění dostalo zavádějící signál, že viníkem krize je pouze jeden segment finančního společenství.

3.3.2 Komise dosud neuvedla, jak velké by tyto fondy měly být – uvedla však, že veškeré náklady spojené s řešením problémů by mělo nést finanční odvětví, v případě potřeby prostřednictvím následných finančních opatření. Složitě bude stanovit způsob, jak **vypočítat odpovídající cílovou velikost fondu** pro každou jednotlivou zemi. Spatřujeme zde dva problémy: tím prvním je skutečnost, že **nejslabší systém bude úměrně vyžadovat nejvyšší příspěvky,** což vyvolává obavy, zda nevzniknou nerovné podmínky hospodářské soutěže. Druhým problémem je časový rámec výpočtů: **cílová výše se počítá na základě současné a očekávané situace.** Situace se však může ještě před dosažením této cílové výše podstatně změnit, což si vyžádá změnu této cílové výše i výše příspěvků. Pravidla by měla vzít v úvahu **možné změny původních podmínek a výpočtů.** Rizika se mimoto v průběhu cyklu různě mění, takže sazbu odvodů bude nutno upravit tak, aby byl finanční systém méně procyklický.

⁽⁴⁾ Závěrečná zpráva MMF pro skupinu G20 „Spravedlivý a podstatný příspěvek finančního sektoru“, červen 2010, s. 17.

⁽⁵⁾ MMF dává přednost širokému souboru pasiv, který zahrnuje některé podrozvahové položky, ale nepatří do něho kapitál a zajištěná pasiva. Komise ve svém neoficiálním dokumentu ze dne 20. srpna rovněž hájí přístup založený na tržní hodnotě pasiv. Čtyři členské státy již schválily přístup založený na diferencovaných pasivech.

⁽⁶⁾ Návrhy Basilejského výboru sledují likviditu bank a rizika spojená s jejich transformací.

⁽⁷⁾ Ve sdělení KOM(2010) 579 v konečném znění Komise slibuje, že rámec EU pro řízení krizí ve finančním odvětví použije na úvěrové instituce a některé investiční firmy, aniž by jasně definovala investiční firmy. EHSV věří, že rámec pro řešení problémů by měl být použit pro všechny finanční instituce podléhající dohledu.

3.4 Nezávislost a správa fondů pro řešení problémů bank

3.4.1 EHSV schvaluje názor Komise, že fondy pro řešení problémů bank by měly zůstat odděleny od vnitrostátních rozpočtů. EHSV souhlasí s tím, že jejich funkční nezávislost na vládě by zajistila, aby nebyly používány na nic jiného než k financování opatření prováděných v rámci těchto řešení. Nicméně členské státy v současnosti zaujímají dva odlišné přístupy k přidělování prostředků získaných z finančního odvětví. Země jako Německo, Belgie a Švédsko vycházejí ze zásady, že mezi příjmovou a výdajovou stránkou tohoto mechanismu pro řešení problémů by mělo být jednoznačné spojení. Jiné země připouštějí, aby prostředky získané z odvodů vplynuly do obecného rozpočtu, neboť záměrem není žádná zřejmá vazba na rámec pro řešení problémů finančního odvětví. Řešení, která vytvářejí očekávání, že finanční instituce mohou získat podporu od vlády, by mohla ohrozit cíl navrhovaného rámce, jímž je zavést řádné řešení potíží ohrožených finančních institucí bez použití záchranných opatření za spoluúčasti daňových poplatníků. EHSV sdílí názor Komise, že budou-li zřízeny fondy zaměřené přímo na řešení problémů finančního odvětví, může ve výsledku dojít k tomu, že se sníží závislost tohoto odvětví na veřejných financích a omezí se problém morálního rizika spojený s institucemi, které jsou „příliš velké na to, aby je bylo možno nechat padnout“. EHSV zastává názor, že peníze získané z odvodů by stejně jako

v případě fondů k zajištění vkladů měly kontrolovat a spravovat jiné orgány než orgány odpovědné za fiskální záležitosti, tj. orgány, které jsou pověřené zajišťováním správy rámce finanční stability.

3.4.2 Než bude přijato konečné rozhodnutí o správě fondů pro řešení problémů bank, je třeba jednoznačně odpovědět na následující otázky:

- Jsou tyto fondy součástí obezřetností regulace?
- Nebo jsou pojímány jako fiskální opatření, jehož cílem je požadovat od finančního odvětví příspěvky na obnovu vydaných veřejných prostředků?
- Nebo je to pouhé fiskální opatření, které má potíráním finančních spekulací přispět k transparentnějšímu tržnímu prostředí?

Pokud Komise chápe fondy pro řešení problémů bank jako para-fiskální opatření a jako součást rámce finanční stability, měla by se postarat, aby to bylo správně pochopeno, protože bez jasné představy o jejich povaze nebude možné nastolit jejich řádnou správu.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance – Regulace finančních služeb v zájmu udržitelného růstu

(KOM(2010) 301 v konečném znění)

(2011/C 107/04)

Zpravodaj: **pan IOZIA**

Dne 2. června 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance – Regulace finančních služeb v zájmu udržitelného růstu

KOM(2010) 301 v konečném znění.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 164 hlasy pro, jeden člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 *Je třeba učinit mnohem více, co se týče dohledu nad bankovním sektorem. Můžeme mít ta nejlepší pravidla na světě, ale nedohlédneme-li na jejich využití, pak je vše zbytečné.* ⁽¹⁾

1.2 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá sdělení Komise a považuje novou regulaci finančních trhů za nástroj nezbytný k oživení udržitelného hospodářství.

1.3 EHSV se domnívá, že pozornost věnovaná těmto problémům se postupně snižuje, chápání nutnosti bezodkladně se postarat o přijetí navrhovaných opatření se liší mezi jednotlivými členskými státy a zdá se, že se již nejedná o společnou prioritu.

1.4 EHSV zdůrazňuje a potvrzuje, že je důležité zintenzivnit úsilí a dospět k mezinárodní dohodě, považuje však za nezbytné a nevyhnutelné, aby postup, který zahájily evropské instituce, byl rychle uzavřen s kladným výsledkem a nepodřizoval se rámci mezinárodních dohod, jež mají daleko ke svému dosažení, jak bylo bohužel možné nedávno pozorovat.

1.5 EHSV kladně hodnotí navrhovaná opatření a čeká na ta opatření, jejichž definování právě probíhá, jako je například plánovaný přezkum směrnice o trzích finančních nástrojů, který je důležitý pro zajištění dobrého stavu a transparentnosti trhů a také důvěry investorů, a k nimž bude požádán se vyjádřit.

1.6 EHSV podporuje úsilí Komise, aby byl dokončen legislativní proces. Komise by mohla pověřit EHSV odpovědností za podporu diskutovaných návrhů a plánů nových právních předpisů u sociálních a hospodářských organizací a organizací uživatelů a spotřebitelů finančních služeb na národní úrovni.

1.7 Spojené státy poskytly výrazný podnět vyhlášením Doddova a Frankova zákona (zákon o regulaci amerických finančních trhů), a vytvořily tak předpoklady pro větší konvergenci na celosvětové úrovni. Mnoho otázek je upraveno pouze jedním regulačním rámcem, vymezením právních předpisů jsou pak pověřeny příslušné orgány nebo probíhá pomocí následných podrobných opatření, zatímco Evropská komise navrhuje jednotlivá opatření již podrobně zpracovaná. Oba postupy by nakonec měly dospět k cíli současně.

1.8 EHSV kladně hodnotí některá původní rozhodnutí amerického právního předpisu a navrhuje Komisi, aby zahájila podrobnou studii týkající se návrhu zřídit úřad pro ochranu spotřebitelů finančních služeb. EHSV se nicméně domnívá, že by se mělo posoudit, zda by tento orgán neměl mít autonomnější postavení.

1.9 Zajímavá a zasluhující si posouzení jsou také rozhodnutí přijatá v USA, jež se zabývají otázkou, jak řešit problém vyjádřený slovy „příliš velké na to, aby zkrachovaly“, který může vést k morálnímu hazardu při řízení rizik. EHSV žádá Komisi, aby pečlivě posoudila možnost přijmout obdobná opatření, jež se zdají být výrazným a odstrašujícím prostředkem proti bezohlednému a zvláště riskantnímu chování některých manažerů finančních institucí a jež mohou být užitečná pro zajištění lepšího řízení rizik ve finančních institucích.

⁽¹⁾ D. Strauss-Kahn, Agadir, 1. listopadu 2010.

1.10 Celý přezkum právního předpisu by měl být uzavřen do roku 2011 a od roku 2013 by měl být platný v plném rozsahu. To bude možné v případě, že nedojde k problémům a všichni budou dodržovat stanovený plán. EHSV je znepokojen a obává se, že tomu tak nebude. Komise by měla požádat Parlament a Radu, aby daly „zelenou“ všem aktům souvisejícím s regulací finančních trhů. Finanční krize začala v roce 2007 a již tehdy se ukázalo, že je nutné seriózně zahájit regulaci trhů. Chřtán krize pohltil více než dva biliony dolarů, způsobil mnoho bankrotů a ztrátu nejméně třiceti milionů pracovních míst, přičemž podle ředitele MMF lze očekávat další ztráty ve výši 400 milionů. Jen ve finančním sektoru přišlo o zaměstnání nejméně 500 000 osob po celém světě. Další o práci přicházejí a budou přicházet.

1.11 EHSV požaduje rozhodný, komplexní, účinný a vyvážený předpis. EHSV doporučuje, aby v zájmu předcházení negativním dopadům byla provedena důkladná studie kumulativních účinků regulačních iniciativ z hlediska nezbytných opatření pro finanční systém a kapitálový trh. Stabilní a účinný systém by měl podpořit finanční stabilitu a likviditu pro reálnou ekonomiku.

1.12 Občanská společnost na evropské i národní úrovni musí i nadále naléhat na orgány a úřady veřejné správy, aby urychleně dokončily přijímání nových pravidel ve finanční oblasti. Komise by mohla pověřit EHSV, aby převzal iniciativu a šířil v členských státech povědomí o nutnosti přijímat rychlá a komplexní rozhodnutí ve věci uspořádání finančních trhů, a to prostřednictvím veřejných iniciativ na daném území a zapojením sociálních partnerů, hospodářských subjektů a organizací uživatelů a spotřebitelů finančních služeb.

2. Sdělení Komise

2.1 Komise ve sdělení *Regulace finančních služeb v zájmu udržitelného růstu* předkládá přehled dosažených cílů a plán budoucích legislativních iniciativ s nástinem čtyř základních zásad, na nichž je založena její činnost: transparentnost, účinný dohled, posílení odolnosti a finanční stability a ochrana spotřebitele.

2.2 „Bezpečnější, zdravější, průhlednější a zodpovědnější finanční systém sloužící hospodářství i společnosti jako celku, který je schopen financovat reálnou ekonomiku, je předpokladem udržitelného růstu. Neodmyslitelně doplňuje úsilí evropských vlád o konsolidaci veřejných financí a provedení strukturálních reforem, jejichž výsledkem bude čilá hospodářská aktivita.“ To jsou hlavní směry legislativní činnosti Komise.

2.3 Komise v tomto dokumentu připomíná kroky, které od okamžiku velké krize v září 2008 vedly k uskutečnění nového členitého regulačního rámce.

2.4 Již v listopadu 2008 byla ustavena skupina vedená Jacquesem de Larosièrem a přistoupilo se k některým naléhavým iniciativám, jako byly například revize směrnice o kapitálových požadavcích a směrnice o systémech pojištění vkladů. Bylo rovněž přijato nařízení o ratingových agenturách a byla předložena dvě doporučení o zásadách odměňování.

2.5 V návaznosti na návrhy obsažené ve zprávě této skupiny přijala Komise řadu návrhů, z nichž mnohé jsou ještě projednávány v politických institucích Unie, tj. v Radě a Parlamentu.

2.6 Komise chce, aby legislativní úsilí bylo v souladu s potřebou uzavřít projednávání všech navrhovaných opatření a provést je do konce roku 2012.

3. Připomínky EHSV

3.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vyjádřil v několika stanoviscích svůj názor na opatření, jež má Komise v úmyslu přijmout, počínaje balíčkem navrženým de Larosièrovou skupinou a konče jednotlivými opatřeními.

3.2 V různých případech bylo přijato mnoho doporučení a připomínek Výboru a konečný výsledek, který z toho vzešel, se jeví jako přiměřený a dostatečný. Otázkou však zůstává, zda se díky tomu všemu vrátí důvěra v trhy a orgány dohledu, ale i ve veřejné orgány, jež v minulosti určitým způsobem podpořovaly až příliš liberální model v přesvědčení, že trh se bude sám regulovat. Tato iluze zasáhla nejen většinu členských států, ale také významné představitelé Evropské komise. Trhy jsou náchylné k vnitřnímu iracionálnímu kolísání mezi averzí k riziku a náklonností k riziku. Obtížným úkolem zůstává zmírnění tohoto kolísání bez narušení trhů.

3.3 Komise v tomto sdělení nepřímou uznává chyby, ke kterým došlo v minulosti a na něž EHSV okamžitě poukazoval, a navrhuje účinný a v podstatě úplný plán postupu zaměřený na reformu architektury právních předpisů v oblasti dohledu, stability a transparentnosti trhů. Jedná se o důležitou činnost a Výbor rád uznává kvalitu dosud provedených kroků.

3.4 Evropský parlament významně přispěl k posílení a zlepšení navrhovaných textů, přičemž občas podpořil tytéž změny, které prosazoval Výbor, a umožnil vydání zjevně účinných a souvislých nařízení a směrnic.

3.5 Při uplatňování se však vyskytují určité problémy. Například v orgánu EIOPA, který spravuje pojišťný trh a penzijní fondy, je podstatné, aby byl uznána a chráněna specifika těchto dvou odvětví, zejména je pak zásadní, aby odvětví doplňkového důchodového pojištění mělo zajištěnou stejnou vážnost jako odvětví pojišťovnictví.

3.6 Rada měla nečekaně méně pozitivní roli, když Komisi přiměla, aby přezkoumala některé dobré návrhy, jako například v případě orgánů dohledu. Dosažený kompromis byl díky práci Parlamentu a Komise stále pozitivní, ale mohl být lepší a dosažený dříve, kdyby nebylo vzájemných vet, která byla uplatněna na jednotlivá opatření.

3.7 Je však otázka, zda bylo učiněno vše, co bylo vhodné provést, a zda se tak stalo v patřičné chvíli.

3.8 Spojené státy americké přijetím Doddova a Frankova zákona ⁽²⁾ (Dodd-Frank Act) dne 21. července 2010 odpověděly na požadavek regulace a ochrany vznesený nejslabší částí trhu, tedy spotřebiteli, způsobem, který je zjevně komplexnější a tomuto požadavku více přizpůsobený. Je samozřejmě třeba si uvědomit, že rozhodovací proces je v Evropě pomalejší a že evropská opatření se jednotlivými aspekty zabývají podrobně, zatímco americká legislativa odkazuje na následné zákony a právní úpravu. Je důležité, aby procesy pokračovaly vyváženě a v přibližně stejných lhůtách, aby bylo možné na novou právní úpravu reagovat ústrojně.

3.9 EHSV chce při analýze návrhů Komise provést srovnání obou objevujících se oblastí, posoudit různé odpovědi na jednotlivá témata a zvážit, zda by v některých případech nebylo užitečné převzít některé příklady ze zámoří do našich právních předpisů.

3.10 Příkladem vhodným k prostudování je zřízení federálního orgánu pro ochranu spotřebitelů (Bureau of Consumer Financial Protection). EHSV žádá Komisi, aby zevrubně prozkoumala možnost zavést obdobný orgán v evropském systému.

3.10.1 Orgán plánovaný v USA je součástí Federal Reserve a má značné pravomoce, které shrnují velkou část úkolů, jež dříve vykonávali jiní regulátoři podle zákona o ochraně spotřebitelů. Tento orgán bude mít výlučné pravomoce v oblasti dohledu na dodržování právního předpisu, pokud jde o činnosti vykonávané zprostředkovateli, jejichž aktiva přesahují 10 miliard dolarů, kdežto jeho pravomoce budou sdíleny s pravomocemi ostatních orgánů dozoru, budou-li aktiva zprostředkovatelů nižší než 10 miliard.

3.10.2 EHSV se domnívá, že by měla proběhnout analýza především těchto bodů:

— v USA je tento orgán součástí Federal Reserve. To může být odůvodněno nutností omezit administrativní náklady orgánu, nicméně by to do jisté míry mohlo být na újmu samostatnosti a nezávislosti. EHSV se proto domnívá, že by se mělo posoudit, zda by podobný orgán neměl být naopak samostatnější;

— pravomoce orgánu by mohly být za určitých okolností v rozporu s pravomocemi kontrolního orgánu finančních zprostředkovatelů. Je nezbytné již předem stanovit hierarchii priorit, jež přispěje k tomu, aby se zabránilo případným rozepřím s ohledem na to, že ačkoli je stabilita zprostředkovatelů a trhů tématem prvořadého významu, stejně významná je i ochrana drobných investorů. Potřebě chránit investory nelze přikládat menší význam než kterékoli jiné zásadě. Růst lze totiž definovat jako udržitelný pouze tehdy, když se středem zájmu systému stanou potřeby a ochrana nejslabších jedinců;

— je důležité, aby se pozornost zaměřila spíše na finanční služby a produkty než prostě na finanční instituce. Daný orgán musí mít právo kdykoliv zasáhnout v oblasti finančních služeb či produktů, které jsou nabízeny veřejnosti, a to i tehdy, když tyto služby či produkty primárně nezahrnují finanční zprostředkovatele, kteří již spadají pod jiné formy dohledu.

3.11 Dalším důležitým bodem, u něhož je nutné se pozastavit, je souhrn norem zaměřených na boj proti morálnímu hazardu spojenému s problémem typu „příliš velké na to, aby zkrachovaly“. Rozhodnutí provedená v této oblasti americkými zákonodárci jsou výrazná a dalekosáhlá. Jde o možnost preventivně zasáhnout a nařídit prodej částí podniku s cílem předejít systémovým rizikům, povinnost předem určit plán zrušení konglomerátů s více aktivitami nebo takového rozměru, že jakýkoli zásah by byl problematický. Předpokládá se, že stejná opatření budou platit i pro složky se sídlem v jiných zemích, což ovlivní činnost některých významných subjektů se sídlem v EU.

3.11.1 Zřízení Evropského výboru pro systémová rizika (ESRB) je krok tímto směrem. Omezení moci velkých skupin je prospěšné z mnoha hledisek. Kromě snížení systémového rizika tak, že se umožní, aby špatně vedené banky zkrachovaly, to pomůže i hospodářské soutěži, díky které by se pak měly dostat pod kontrolu úrokové míry, a tak by se staly úvěry pro klienty dosažitelnější. Tyto úvahy již byly v minulosti zaznamenány a regulátoři by je měli pravděpodobně více rozšířit, zejména s ohledem na charakteristické rysy finančního podnikání, které nemá ani fyzická omezení jiných výrobních činností.

3.11.2 Ačkoli je velikost velmi důležitým aspektem, je třeba mít na paměti, že význam zprostředkovatele v rámci systému nezávisí pouze na jeho velikosti, ale také na funkcích, které v tomto systému zastává, na jeho nenahraditelnosti a také na stupni propojenosti skupiny na národní a mezinárodní úrovni. Někteří zprostředkovatelé by nehledě na jejich nadměrnou velikost mohli zkrachovat současně, protože jsou vystaveni stejným rizikům.

(²) Pub.L. 111-203, H.R. 4173.

3.11.3 V souvislosti s finanční regulací klade EHSV důraz na přijetí vyváženého přístupu. EHSV zdůrazňuje významný dlouhodobý přínos přísnější regulace finančních institucí pro finanční stabilitu, hospodářský růst a efektivnost reálné ekonomiky.

3.12 Mezi opatřeními obsaženými v nové finanční regulaci USA jsou například rozvinutý systém varování před velkými systémovými riziky, regulace nebankovního systému, zřízení rady pro finanční stabilitu, účinná legislativa upravující ratingové agentury, opatření zaměřená na transparentnost a záruky solidnosti v případě neobvyklých nástrojů včetně mimoburzovních trhů, sekuritizace prostřednictvím cenných papírů krytých aktivy a hedgeových fondů.

Evropská unie reagovala na krizi jako první a podpořila potřebu mezinárodní koordinace, jež je základním předpokladem k tomu, aby se na mezinárodní úrovni zajistila stejná pravidla pro všechny.

3.13 Je třeba si položit otázku, zda jsou reakce přicházející od orgánů jednotlivých zemí jako celek homogenní a koherentní, uvážíme-li, že jeden z největších problémů byl způsoben regulační asymetrií mezi různými finančními trhy.

3.14 Evropa by se měla vyvarovat jakéhokoli dalšího zpoždění při dokončování procesu reformy, jenž by měl být proveden ve vnitrostátním právu do konce roku 2013, aby nebyly poškozeny podniky a evropský finanční systém, jenž z pohledu mezinárodních investorů není účinně řízen kvůli existujícím neshodám mezi členskými státy a kvůli neefektivnímu legislativnímu modelu.

3.15 Navzdory veškerému úsilí Komise, která se snaží jednotně regulovat vnitřní trh, ztěžují velice silné hospodářské a politické zájmy stále více uskutečňování účinného a důkladného evropského systému dohledu.

3.16 EHSV teprve nedávno zdůraznil, že je třeba urychleně posílit právní a regulační rámec, a podporuje úsilí Komise v tomto smyslu. Občanská společnost na evropské i národní úrovni musí i nadále naléhat na orgány a úřady veřejné správy, aby urychleně dokončily přijímání nových pravidel ve finanční oblasti. EHSV hraje skutečně velmi důležitou roli jak přímo, tak prostřednictvím organizací, k nimž náležejí jeho členové, a které by měly povzbuzovat pečlivou a vědomou diskusi v členských státech. Budoucnost nového udržitelného hospodářství a finančních trhů zasvěcených vyrovnanému rozvoji

a trvalému růstu bude záviset do značné míry na kvalitě finanční regulace. Jde o lepší a závaznější pravidla pro trh, jemuž se etika podnikání stane základním principem vlastního chování.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Ve sdělení není žádná zmínka o zapojení zainteresovaných stran do procesu posouzení dopadu, ani o opatřeních, jež byla přijata, kromě toho, že k tomu došlo. Kdo však jsou zmíněné zainteresované strany? Pokud je řeč o obvyklé konzultaci přes internet, která zajisté vzbudila zájem v daném odvětví a v některých skupinách expertů (rovněž jmenovaných finančním systémem), ale jen okrajový zájem mezi pracovníky a spotřebiteli, pak chybí skutečná rovnováha mezi různými zájmy, jež je třeba již od počátku zahrnout do reformní činnosti.

4.2 EHSV žádá Komisi, aby věnovala větší pozornost potřebám občanské společnosti a jejímu skutečnému zapojení. EHSV vyzývá Komisi, aby účinněji šířila své úsilí o lepší mezinárodní koordinaci demokratických potřeb všech členských států EU. Je zapotřebí mít řádný, přiměřeně financovaný program na zapojení evropských občanů a jejich informování i o některých sporných, ale nezbytných změnách.

4.3 Kumulativní účinky různých legislativních iniciativ nejsou jasně avizovány, a to i proto, že opatření nejsou přijímána současně a některá z nich (Basel III, budoucí mezinárodní účetní standardy) přijmou třetí organizace, například Basilejský výbor a IASB⁽³⁾.

4.4 EHSV požaduje rozhodný, komplexní, účinný a vyvážený předpis. EHSV doporučuje, aby v zájmu předcházení negativním dopadům byla provedena důkladná studie kumulativních účinků regulačních iniciativ z hlediska nezbytných opatření pro finanční systém a kapitálový trh. Stabilní a účinný systém by měl podpořit finanční stabilitu a likviditu pro reálnou ekonomiku. Komise bude muset v souvislosti s celkovou revizí celé architektury regulace trhů přistoupit k řešení obtížného úkolu, kterým je hledání lepší rovnováhy mezi omezujícími opatřeními, zvýšením kapitálových požadavků, větším pokrytím a roztríděním rizik a rozvojem hospodářství, a to v situaci, kdy finanční a hospodářskou krizi vážně zhoršily úpravy veřejných rozpočtů.

4.5 EHSV vyzývá Komisi, aby zintenzivnila úsilí o dosažení společných pravidel s orgány nejdůležitějších zemí, zejména se zeměmi skupiny G20.

⁽³⁾ International Accounting Standards Board.

4.6 Podle Komise čeká do konce příštího roku na projednání a schválení třicet nových legislativních návrhů, které však ještě nejsou zařazeny do kalendáře činnosti Parlamentu. EHSV vyjadřuje vážné znepokojení a silné pochybnosti, zda tento plán bude moci být skutečně dokončen. Příští a přespříští předsednictví EU budou mít před sebou velmi složitý úkol a role prezidenta Unie, který by měl zajistit kontinuitu a účinnost opatření, je ještě slabá. Komise by měla požádat Evropský parlament a Radu, aby přednostně řešily opatření související s regulací trhů, na něž se čeká již příliš dlouho.

4.7 EHSV v tomto procesu ochotně podpoří Komisi a prostřednictvím svých stanovisek a stálých a přímých konzultací přispěje ke zlepšování právní úpravy. Komise by mohla pověřit EHSV, aby převzal iniciativu a šířil v členských státech povědomí o nutnosti přijímat rychlá a komplexní rozhodnutí ve

věci uspořádání finančních trhů, a to prostřednictvím veřejných iniciativ na daném území a zapojením sociálních partnerů, hospodářských subjektů a organizací uživatelů a spotřebitelů finančních služeb. EHSV může společně se sítí národních a mezinárodních HSR výrazně napomoci pozitivnímu průběhu tohoto procesu prostřednictvím činností zaměřených na:

- udržení zájmu;
- posílení evropské a mezinárodní koordinace;
- šíření projednávaných návrhů v rámci evropské diskuse;
- přispění vlastními zkušenostmi a znalostmi.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o ustanovení o traktorech uváděných na trh v rámci přechodného režimu

(KOM(2010) 607 v konečném znění – 2010/0301 (COD))

(2011/C 107/05)

Samostatný zpravodaj: **pan RANOCCHIARI**

Dne 10. listopadu 2010 se Evropský parlament a dne 24. listopadu 2010 Rada, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o ustanovení o traktorech uváděných na trh v rámci přechodného režimu

KOM(2010) 607 v konečném znění – 2010/0301 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 144 hlasy pro, 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je přesvědčen, že snížení škodlivých emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic z motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory je nezbytným příspěvkem k dosažení úrovně kvality ovzduší stanovené Evropskou unií.

1.2 EHSV je dále přesvědčen, že především v období globální krize v oblasti finančnictví, hospodářství a zaměstnanosti je třeba pro evropský průmysl výroby zemědělských a lesnických traktorů zajistit pružnost nezbytnou k tomu, aby se umožnil vývoj nových traktorů bez nadměrné hospodářské zátěže, jež není za současné hospodářské situace přípustná.

1.3 EHSV tudíž podporuje návrh Komise, jenž v přechodné etapě zvyšuje na 50 % podíl původně stanovený na 20 % a poměrně zvyšuje pevně stanovená množství, jež jsou zvláště přizpůsobena ku prospěchu malých a středních podniků.

1.4 EHSV se domnívá, že dopad přechodného režimu na životní prostředí nezávisí na jeho době trvání, doporučuje však pevně stanovit datum ukončení platnosti etap, u nichž ještě nebylo stanoveno. Proto se domnívá, že je nezbytné stanovit pro všechny kategorie výkonu v etapě III B a následujících etapách společnou pevnou dobu trvání, která nebude delší než tři roky nebo doba trvání dané etapy.

1.5 EHSV soudí, že mechanismy přizpůsobení a termíny realizace přechodu mezi různými etapami jsou zvláště zatěžující

a náročné pro malé a střední podniky, neboť předpokládané náklady na konstrukční změny zemědělských a lesnických traktorů v důsledku montáže nových motorů a především náklady nutné na výzkum a vývoj a na hodnocení souladu, jsou vždy závažnější pro malé podniky než pro velké průmyslové komplexy.

1.6 EHSV proto podporuje návrh, aby bylo pouze pro malé a střední podniky zachováno pevně stanovené množství motorů, na něž se bude vztahovat výjimka.

1.7 EHSV považuje za zásadní podporovat společné úsilí na úrovni evropské i mezinárodní, které by vedlo k vypracování jednoznačných a všemi přijímaných technických norem podporujících v odvětví obchodní výměnu na světové úrovni za stále užší harmonizace mezních hodnot emisí platných v EU s hodnotami používanými nebo plánovanými v třetích zemích.

1.8 EHSV je přesvědčen, že ideálním místem pro toto harmonizační úsilí bude Evropská hospodářská komise OSN, zejména v rámci dohody o celosvětové harmonizaci z roku 1998.

1.9 EHSV zdůrazňuje, že je nutné monitorovat emise ze zemědělských a lesnických traktorů v reálných podmínkách použití spíše než jen pomocí teoretických testů ve zkušebně motorů, a vybízí Evropskou komisi, aby co nejdříve předložila návrhy na programy shodnosti v provozu.

1.10 EHSV se domnívá, že elektronické systémy hrají zásadní roli při kontrole funkčnosti motorů a systémů následného zpracování, jež jsou potřebné k dosažení stanovených environmentálních cílů.

1.11 EHSV proto navrhuje, aby Evropská komise přijala opatření, jež zabrání falšování kontrolního softwaru a vynutí si přijetí systémů, které omezují činnost zemědělských traktorů, pokud není údržba systémů následného zpracování prováděna řádným způsobem.

2. Úvod

2.1 Směrnice 2000/25/ES se týká vznětových motorů o výkonu 18 až 560 kW určených k montáži do kolových zemědělských a lesnických traktorů. Stanoví mezní hodnoty emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic. Směrnice stanoví mezní hodnoty v jednotlivých etapách při jejich postupném zpřísňování a lhůty pro splnění stanovených požadavků na nejvyšší přípustné úrovni emisí ve výfukových plynech a částic. Příští již pevně stanovené etapy jsou III B (začínající 1. 1. 2011) a IV (začínající 1. 1. 2014). U motorů o výkonu od 37 do 56 kW nebyly stanoveny požadavky týkající se etapy IV, u všech ostatních motorů o větším výkonu pak zatím nebyla stanovena etapa následující po etapě IV. Vzhledem k tomu, že se doba trvání jedné etapy počítá od data povinné platnosti jejich požadavků až do zahájení platnosti požadavků následující etapy, lze v současnosti považovat dobu trvání některých etap (pokud jde o specifické kategorie výkonu) za neomezenou.

2.2 Ustanovení o emisích výfukových plynů zemědělských a lesnických traktorů byly podrobeny úpravám v roce 2005. Právě v rámci těchto změn byly zavedeny přechodné režimy, které umožnily přijmout velmi ambiciózní mezní hodnoty emisí, jež byly zavedeny v krátké době přizpůsobené té, která byla stanovena v USA. Byly zároveň zřízeny, alespoň částečně a zjednodušeně, přechodné režimy podobné tomuto právnímu předpisu, aby se omezilo zatížení lidských a ekonomických zdrojů výrobních podniků. Další právní předpisy v této oblasti, například v Číně, Indii a Brazílii, tyto režimy nestanoví, mají však časově mnohem volnější harmonogramy provádění.

2.3 Systém, který přijala EU, umožňuje výrobcům zemědělských a lesnických traktorů, aby během dané etapy od svých dodavatelů motorů koupil omezené množství motorů splňujících požadavky předchozí etapy. Množství motorů je stanoveno „pouze jednou“ v okamžiku žádosti na základě dvou kritérií:

- procento odbytu (průměrné) traktorů v předchozích pěti letech;
- pevně stanovené množství, jež je s ohledem na svoji omezenou podstatu zaměřeno na malé a střední podniky.

Množství motorů, které přechodný režim připouští, je tedy nezávislé na době trvání tohoto režimu.

2.4 A konečně směrnice Komise 2010/26/EU ze dne 31. března 2010, kterou se mění směrnice 97/68/ES o emisích z motorů určených pro nesilniční pojízdné stroje, kromě jiných opatření zrychlila v duchu vhodného zjednodušení právních předpisů administrativní postup pro žádosti a ověřování v rámci přechodného režimu.

2.5 Stávající návrh Evropské komise bere v úvahu mimořádnou zátěž, které jsou vystaveny konstruktérské podniky v etapě III B, jež jako první obecně nařizuje zavedení systémů následného zpracování výfukových plynů z motorů. Ačkoli tyto technologie jsou již známé a používány v odvětví dopravy velmi těžkých nákladů, musí projít úplnou revizí, aby zohlednily namáhavé provozní podmínky zemědělských a lesnických traktorů. Návrhy samotných traktorů pak musí být zcela přehodnoceny, aby obsáhly systémy následného zpracování.

2.6 Na druhé straně byl evropský průmysl v odvětví výroby zemědělských a lesnických traktorů v roce 2009 podstatně zasažen důsledky globální hospodářské a finanční krize. Tato krize i přes první statistické náznaky oživení má stále vážné dopady na sociální oblast a zejména na oblast zaměstnanosti.

2.7 Návrh na rozšíření flexibility se omezuje pouze na etapu III B, jež se kryje s nejzávažnějším obdobím celosvětové krize.

2.8 Návrh Komise stanoví pro konec přechodného režimu etapy III B jednotné časové omezení na rozdíl od zásady postupného zavádění etapy podle jednotlivých kategorií výkonu motorů.

2.9 Přestože je pevné stanovení konce přechodného režimu rozumné pro kategorie výkonu s neomezeným trváním (viz odstavec 2.1), tedy bez ukončení platnosti, nezdá se vhodné, aby doba trvání u ostatních kategorií výkonu nebyla jednotná a rozmezí se lišilo od pouhého jednoho roku do tří let. Obvyklým zdůvodněním takového rozhodnutí je snížení dopadu na životní prostředí. Ve skutečnosti bude celkové množství motorů povolených přechodným režimem určeno při zahájení tohoto režimu podle průměrného procenta prodejů uskutečněných jedním konstruktérem v letech předcházejících jeho požadavku, bude tedy stanoveno pevné množství, které se nemění se změnou doby trvání režimu. Konstruktérský podnik obvykle požádá o toto množství, a tak umožní posoudit dopad opatření na životní prostředí. Doba trvání přechodného režimu tedy nemá žádný další dopad na životní prostředí, protože množství výjimečně povolených motorů je stanoveno předem.

2.10 Aby se předešlo neodůvodněným rozdílům mezi kategoriemi výkonu, je třeba definovat jednotnou dobu trvání přechodných režimů pro všechny kategorie výkonu motorů a upravit návrh Komise tak, aby se tento přístup rozšířil na všechny etapy, které zatím nemají pevně stanovený konec, jako například etapa IV.

2.11 K zachování rozvoje tohoto průmyslu je v rámci ochrany životního prostředí třeba:

- udržet konkurenceschopnost evropského průmyslu zemědělských a lesnických traktorů za současného zmírnění bezprostředních tlaků hospodářské krize;
- umožnit průmyslu další financování činností výzkumu a vývoje ve všech druzích výroby v průběhu etapy III B, zejména těch, které mají uspokojit specializované požadavky;
- omezovat emise vozového parku a povzbuzovat nahrazování zastaralých zemědělských a lesnických traktorů traktory s malým dopadem na životní prostředí a větší úrovni bezpečnosti pro provozovatele. Možnost použít pro potlačení emisí zařízení pro dodatečnou montáž poskytuje pouze malé výhody z hlediska škodlivých emisí a žádné zlepšení bezpečnosti.

3. Návrh změny směrnice

3.1 Návrh předpokládá provedení následujících změn směrnice 2000/25/ES.

3.2 V průběhu etapy III B je povoleno zvýšení podílu motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory, které jsou uváděny na trh v rámci přechodného režimu, ve všech kategoriích výkonu. Jedná se o zvýšení výjimečně povoleného množství z 20 % na 50 % předchozího ročního odbytu traktorů nebo jako alternativní možnost poměrné přizpůsobení pevně stanoveného množství motorů, které lze uvést na trh v rámci přechodného režimu.

Platnost těchto opatření končí dnem 31. prosince 2013.

3.3 Navrhovaná možnost tedy předpokládá posílení stávajícího přechodného režimu. Toto řešení nejlépe vyvažuje dopad na životní prostředí a hospodářský přínos v podobě snížení nákladů, aby trh mohl vyhovět novým emisním limitům. Je třeba připomenout, že zvýšení flexibility již bylo ostatně považováno za možné v odst. 8 čl. 4 shora uvedené směrnice 2000/25/ES.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV podporuje přístup Komise, zaměřený na zajištění větší pružnosti při aplikaci různých etap zavádění přípustných mezních hodnot emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovdíků a částic z motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory.

4.2 EHSV se ztotožňuje s úsilím Komise, aby byla zachována konkurenceschopná úroveň a zaměstnanost v evropském průmyslu zemědělských a lesnických traktorů, jenž čelí důsledkům mezinárodní finanční a hospodářské krize, ale zároveň se zohlednila nutnost dosahovat vyšší úrovně ochrany životního prostředí a dobrých životních podmínek evropských obyvatel.

4.3 EHSV tudíž podporuje návrh Komise, jenž zvyšuje na 50 % podíl v přechodné etapě u sektorů již zahrnutých do přechodného režimu upraveného směrnicí o emisích výfukových plynů zemědělských a lesnických traktorů z roku 2000 a pozdějšími úpravami, a to pouze pro etapu III B.

4.4 Z obecnějšího pohledu přikládá EHSV zásadní význam podpoře společného úsilí na úrovni evropské i mezinárodní, které by vedlo k vypracování jednoznačných a všemi přijímaných technických norem podporujících globální obchodní výměnu s cílem stále užší harmonizace mezních hodnot emisí platných v EU s hodnotami používanými nebo plánovanými v třetích zemích. Za tímto účelem se jako ideální místo pro jejich vypracování jeví EHK OSN v Ženevě.

4.5 Zvláštní pozornost si zaslouhují malé a střední podniky v tomto odvětví; EHSV soudí, že pružné mechanismy přizpůsobení, termíny realizace a termíny plánované pro přechod mezi různými etapami pro ně představují zvláště velkou zátěž vzhledem k nákladům přizpůsobení strojů a motorů, které jsou samozřejmě závažnější pro malé podniky než pro velké průmyslové komplexy. Z toho vyplývá nutnost zachovat pro malé a střední podniky možnost pevně stanoveného množství výjimečně povolených motorů.

4.6 EHSV konstatuje, že má-li být cíl dosaženo, je nutné nejen stanovit přísné mezní hodnoty, ale také zkušební postupy, které ověří emise v reálných podmínkách použití prostřednictvím plánů pro monitorování emisí z motorů prováděných konstruktéry motorů nebo orgány dohledu v rámci systémů shodnosti v provozu.

4.7 EHSV si je vědom toho, že ambicióznější úroveň snížení emisí vyžadují přijetí systémů následného zpracování, a považuje tedy za nezbytné, aby tyto systémy nemohly být falšovány a aby provozovatelé prováděli správnou údržbu, aby byla zajištěna účinnost po celou dobu očekávané životnosti traktorů. V opačném případě by motory měly horší emise než motory vyhovující zastaralým etapám. Směrnice v současnosti stanoví minimální pravidla údržby a nestanoví žádná pravidla

proti falšování systémů, zejména provozního softwaru. EHSV doporučuje, aby Evropská komise co nejrychleji přijala požadavky, které zamezí provozu zemědělských a lesnických traktorů, nebudou-li systémy následného zpracování správně udržovány, a dále zabráni přístupu třetích stran, které konstruktéři výslovně nepověří, k softwaru, který dohlíží na řádné fungování a na kontrolu emisí.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)

(KOM(2010) 537 v konečném znění – 2010/0266 (COD))

a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

(KOM(2010) 539 v konečném znění – 2010/0267 (COD))

(2011/C 107/06)

Zpravodaj: **pan Gilbert BROS**

Dne 11. listopadu 2010 se Evropský parlament a dne 13. října 2010 Rada Evropské unie, v souladu s článkem 42, čl. 43 odst. 2 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)

KOM(2010) 537 v konečném znění – 2010/0266 (COD).

Dne 11. listopadu 2010 se Evropský parlament a dne 19. října 2010 Rada Evropské unie, v souladu s článkem 42, čl. 43 odst. 2 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

KOM(2010) 539 v konečném znění – 2010/0267 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 96 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Vzhledem ke sladění nařízení č. 73/2009 (přímé platby) a č. 1698/2005 (rozvoj venkova) s Lisabonskou smlouvou je třeba nahradit současný postup projednávání ve výborech zohledněním rozdílů mezi akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty. EHSV podporuje procesy konzultace zúčastněných stran a členských států během přípravy právních předpisů EU a přeje si, aby byly zachovány.

1.2 Dělicí čára mezi akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty je předmětem odlišných výkladů v Radě a Komisi. EHSV se proto domnívá, že výběr postupu pro každý akt musí být učiněn na základě jasných kritérií.

1.3 EHSV se domnívá, že u aktů v přenesené pravomoci musí být povinně stanovena lhůta pro toto přenesení pravo-

moci. Navíc by měly být omezeny pouze na oblasti, v nichž musí být rozhodnutí přijímána co nejrychleji.

1.4 Prováděcí akty by se měly týkat případů, pro které je žádoucí harmonizace provádění ve všech členských státech. V některých oblastech je tato harmonizace zvláště důležitá, aby se předešlo narušení hospodářské soutěže. EHSV se tudíž domnívá, že akty týkající se například zvláštních pravidel pro provádění aktů druhého pilíře SZP nebo opatření v oblasti životního prostředí by měly být posuzovány jako prováděcí akty, což je v rozporu s návrhem Komise.

1.5 EHSV vítá, že Komise využila těchto přezkumů nařízení a přinesla určitá zjednodušení. Tato zjednodušení se však týkají zejména správy, přestože by měla v prvé řadě přispět ke zjednodušení činnosti zemědělců.

1.6 EHSV si přeje, aby členské státy pravidelně informovaly o pokrocích dosažených v oblasti rozvoje venkova. Výbor upozorňuje na to, že snížení počtu zpráv, jež musí členské státy předkládat Komisi ohledně pokroku dosaženého při provádění strategických plánů, může způsobit, že bude k dispozici méně informací na toto téma.

1.7 EHSV vítá opatření zprošťující velmi malé zemědělce od povinnosti ohlašovat všechny zemědělské plochy. Prahová hodnota stanovená na 1 hektar by však mohla být zvýšena.

1.8 Pokud jde o zemědělský poradenský systém, EHSV vítá zjednodušení navržené Komisí. To umožní členským státům, aby poskytovaly vhodnější poradenské služby pro zemědělce, jež by se neomezovaly pouze na podmíněnost.

2. Kontext stanoviska

2.1 Články 290 a 291 Lisabonské smlouvy stanovují změnu rozhodovacího postupu mezi Evropskou komisí, Radou a Evropským parlamentem, pokud jde o prováděcí pravidla právních předpisů EU.

2.2 Návrhy Komise, kterými se mění nařízení č. 73/2009 (přímé platby) a č. 1698/2005 (rozvoj venkova), obsahují dva druhy změn:

- změny související s uvedením do souladu s Lisabonskou smlouvou,
- změny týkající se zjednodušení stávajících nařízení v různých oblastech.

2.3 Podle platných pravidel spadá projednávání ve výborech pod bývalý článek 202 Smlouvy, v němž se uvádí, že Rada „svěřuje Komisi v aktech, které přijímá, pravomoci k provádění předpisů, které vydá. Rada může upravit určité podmínky výkonu těchto pravomocí. Rada si může rovněž ve zvláštních případech vyhradit právo vykonávat tyto prováděcí pravomoci přímo“.

2.4 V současné době tedy existují na základě rozhodnutí Rady 1999/468, tzv. postupu projednávání ve výborech, čtyři druhy výborů, které se mohou vyjádřit k návrhům textů Komise:

- poradní výbory,
- řídicí výbory,
- regulativní výbory,
- regulativní výbory s kontrolou.

2.5 Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost byl zrušen bývalý článek 202 a nyní existují dva druhy aktů: akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty.

2.6 Akty v přenesené pravomoci (článek 290): jedná se o novou kategorii aktů, „kvazilegislativní akty“, kterými se doplňují nebo mění některé prvky legislativního aktu, které nejsou podstatné, a jež legislativní orgán svěřil do pravomoci Komise. K tomuto článku nebyl stanoven žádný prováděcí akt. Smlouva totiž počítá s tím, že toto přenesení pravomoci se v každém legislativním textu provede formou pověření. Pokud Evropský parlament nebo Rada vynesou námitky k aktu v přenesené pravomoci, nevstoupí tento akt v platnost.

2.7 Prováděcí akty (článek 291): jedná se o akty přijaté Komisí nebo Radou ve specifických a řádně odůvodněných případech, jakož i v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky, jež mají zajistit harmonizované provedení právně závazných aktů Unie.

2.8 Zapojení členských států do prováděcích rozhodnutí je tedy podstatně změněno. Na jedné straně je omezen tradiční postup projednávání ve výborech, s vyjednávací pravomocí udělenou členským státům, pouze na případy, kdy je nezbytná harmonizace provádění určitého textu mezi členskými státy. Na straně druhé se bude jinými texty, které v současné době spadají do pravomocí výborů (nejčastěji regulativních výborů), zabývat pouze Komise.

3. Obecné připomínky k dopadu článků 290 a 291 na obě nařízení

3.1 Návrhy Komise mění podstatným způsobem jednotlivé pravomoci Komise, členských států a Evropského parlamentu při provádění legislativních textů EU.

3.2 EHSV podporuje konzultaci zúčastněných stran během přípravy unijních textů. V případě aktů v přenesené pravomoci je tedy důležité, aby byli konzultováni experti členských států, přestože nemají rozhodovací pravomoc. To umožní lepší a včasné osvojení pravidel a případně i informování o zjištěných problémech.

3.3 Přestože se to netýká uvedení do souladu s Lisabonskou smlouvou, EHSV připomíná význam konzultačních orgánů zapojených do konzultací se zúčastněnými stranami občanské společnosti, jimiž jsou poradní skupiny. Je tedy nutné, aby tento prostor pro výměnu názorů nebyl zpochybněn, neboť hraje zásadní roli při informování Komise o odborných konzultacích a názorech a usnadňuje též včasné osvojení připravovaných právních předpisů zúčastněnými stranami.

3.4 Pokud jde o dobu trvání přenesení pravomoci aktů v přenesené pravomoci, EHSV se domnívá, že by měla být vždy upřesněna.

3.5 EHSV konstatuje, že dělící čára mezi akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty je předmětem odlišných výkladů v Radě a Komisi. EHSV se proto domnívá, že výběr postupu pro každý akt musí být učiněn na základě jasných kritérií. V odstavcích 3.6, 3.7 a 3.8 jsou navržena tři kritéria.

3.6 Některé akty vyžadují harmonizaci jejich provádění v členských státech, neboť rozdílné uplatňování může způsobit narušení hospodářské soutěže, které je velice škodlivé pro řádné fungování jednotného trhu zemědělských produktů. Tato harmonizace provádění je zvláště důležitá v některých oblastech. V této souvislosti je třeba si položit otázku, zda by akty týkající se zvláštních pravidel pro provádění aktů druhého pilíře SZP (články 20 a 36 nařízení č. 1698/2005) nebo uplatňování opatření v oblasti životního prostředí (např. článek 38 nařízení č. 1698/2005 týkající se zvláštních pravidel pro uplatňování plateb vzniklých v důsledku nevýhod vyplývajících z provádění rámcové směrnice v oblasti vodní politiky) neměly být posuzovány jako prováděcí akty, což je v rozporu s návrhem Komise.

3.7 Další rozhodnutí mohou vyžadovat předběžnou konzultaci členských států v zájmu dobrého vzájemného pochopení. Umožňuje to též Komisi využít zkušeností členských států. Rovněž v tomto případě je zařazení mezi prováděcí akty odůvodněné.

3.8 V některých oblastech je nezbytné, aby byla rozhodnutí přijímána pružně a rychle. V těchto případech je zařazení mezi akty v přenesené pravomoci žádoucí.

4. Zvláštní připomínky k návrhům na zjednodušení změny nařízení č. 1698/2005 (rozvoj venkova)

4.1 Komise hodlá snížit počet zpráv, jež jí musí členské státy předkládat ohledně pokroku dosaženého při provádění strategických plánů. Toto opatření může představovat podstatné zjednodušení pro správní orgány členských států. EHSV však upozorňuje, že je důležité zachovat povinnost členských států předkládat pravidelně zprávy o dosaženém pokroku.

4.2 Pokud jde o snadnější využívání poradenských služeb přizpůsobených konkrétní situaci, změna navrhaná Komisí představuje v zásadě vhodné zjednodušení, neboť zmírňuje podmínky přístupu k podpoře a upřesňuje, že poradenská

služba se nemusí povinně týkat celkové podmíněnosti. Jednou z hlavních překážek pro vytvoření účinného zemědělského poradenského systému v EU je omezení ověřování působnosti podmíněnosti podpor. Zemědělského poradce tak spíše zemědělci často považují za kontrolora.

4.3 Pokud jde o snadnější využívání plateb od členských států za účelem „ekologického“ propojování oblastí v rámci soustavy Natura 2000, má Výbor za to, že by mělo dojít k jasnému navázání návrhů konkrétních opatření na nároky prioritních druhů a stanovišť na vnitrostátní i evropské úrovni.

5. Zvláštní připomínky k návrhům na zjednodušení změny nařízení č. 73/2009 (přímé platby)

5.1 EHSV se domnívá, že úsilí vynaložené na zjednodušení by se nemělo týkat pouze správy, ale mělo by též přispět ke zjednodušení činnosti zemědělců.

5.2 Účetní dvůr EU ve speciální zprávě zveřejněné v roce 2008 kritizoval politiku podmíněnosti podpor. Účetní dvůr doporučuje zejména zjednodušení právního rámce. EHSV toto doporučení schvaluje.

5.3 Komise počítá s možností, že by nevyžadovala od zemědělců s celkovou plochou zemědělského podniku menší než jeden hektar ohlášení všech zemědělských ploch jejich podniku. EHSV vítá toto zjednodušení, které je prospěšné pro velice malé zemědělské podniky, jejichž náklady na kontrolu mohou být příliš vysoké. Prahová hodnota stanovená na 1 hektar by však mohla být zvýšena.

5.4 EHSV se rovněž domnívá, že metody kontroly v zemědělských podnicích by měly být pružnější. Načasování kontroly a doba, již kontrolor stráví v zemědělském podniku, by v některých případech měly být přizpůsobeny závazkům zemědělce. Je především nepřijatelné, aby z důvodu kontroly stanovené na nevhodný den přišel zemědělec k finanční ztrátě z toho důvodu, že musel být v daný den k dispozici.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../..., kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie

(KOM(2010) 498 v konečném znění)

(2011/C 107/07)

Zpravodaj: **José María ESPUNY MOYANO**

Dne 7. října 2010 se Evropský parlament a dne 19. září 2010 Rada v souladu s čl. 43 odst. 2 a s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. .../..., kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie

KOM(2010) 498 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011, (jednání dne 17. února 2011) přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 182 hlasy pro, 9 hlasů bylo proti a 11 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor navrhuje, aby byl jakožto právní základ začleněn spolu s čl. 42 odst. 1 a čl. 43 odst. 2 rovněž článek 349 Smlouvy o fungování Evropské unie, jelikož pouhá zmínka o člácích souvisejících se SZP není dostatečným základem pro přijetí zvláštních opatření pro nejvzdálenější regiony Evropské unie.

1.2 Výbor uvádí, že z čl. 18 odst. 2 písm. e) má být odstraněn odkaz na „objemy“ a že znění tohoto ustanovení je na místě upřesnit v souvislosti s odstavcem 4 téhož článku, a to tak, aby bylo dosaženo žádoucí pružnosti v programovém plánování opatření a akcí; má být stanoveno, že ke každému opatření bude namísto objemů přiřazen příslušný finanční výkaz, a dále má být odstraněn odkaz na maximální výši akcí, neboť ta by byla stanovována na úrovni jednotlivých opatření.

1.3 Výbor se domnívá, že pokud jde o ochranu krajiny a tradičních vlastností zemědělské půdy, obzvláště v souvislosti s udržováním podpěrných terasových kamenných zdí, je zapotřebí, aby se flexibilní přístup, kterého může využívat Madeira v souvislosti se zdvojnásobením maximálních ročních částek přicházejících v úvahu pro podporu Unie, stanovených v příloze nařízení (ES) č. 1628/2005, rozšířil i na další z nejvzdálenějších regionů.

1.4 Výbor má za to, že do článku 22 má být začleněn další odstavec, který by velké podniky, které mají sídlo v nejvzdálenějších regionech, osvobodil od zákazu získávat státní podpory určené k hrazení pojistného v rámci zemědělského pojištění.

1.5 Výbor je pro zvýšení finančních prostředků určených pro odvětví banánů v rámci programů POSEI (programy možnosti voleb z hlediska odlehlosti a izolovanosti) za účelem snížení negativního dopadu plánovaného snížení celní sazby na dovoz tohoto ovoce do EU na příjmy producentů z Unie.

1.6 Výbor se domnívá, že při přípravě zvláštního režimu zásobování pro každý region se musí zohlednit místní zemědělská produkce, jejíž rozvoj nesmí být omezen příliš vysokou podporou zásobování produkty, které jsou rovněž produkovány místně.

2. Úvod

2.1 Nejvzdálenější regiony Evropské unie mají zvláštní postavení, což uznává článek 349 Smlouvy o fungování Evropské unie, v němž se stanoví, že s ohledem na zvláštní charakter a omezení těchto regionů je třeba přijmout konkrétní opatření zaměřená zejména na vytvoření podmínek pro uplatnění Smluv v těchto regionech, včetně společných politik. V současné době je v článku 349 SFEU uvedeno devět regionů patřících třem členským státům:

— Guadeloupe, Francouzská Guayana, Martinik, Réunion, Svatý Bartoloměj a Svatý Martin (Francie);

— Azory a Madeira (Portugalsko);

— Kanárské ostrovy (Španělsko).

2.2 Pokud jde o společnou zemědělskou politiku (SZP), na nejvzdálenější regiony se vztahují specifická opatření začleněná do režimu POSEI; součástí tohoto režimu jsou tyto hlavní nástroje:

- opatření na podporu místní produkce;
- zvláštní režim zásobování zaměřený na omezení nákladů na zásobování určitými základními produkty;
- doprovodná opatření, jejichž hlavním účelem je přizpůsobit SZP specifickým podmínkám nejvzdálenějších regionů.

2.3 Specifická opatření týkající se zemědělství v nejvzdálenějších regionech byla poprvé zavedena v roce 1991 pro francouzské zámořské departementy (POSEIDOM), poté v roce 1992 pro Kanárské ostrovy (POSEICAN), Azory a Madeiru (POSEIMA). V roce 2001 byl program POSEI podroben reformě, která změnila zvláštní režim zásobování a zejména způsob výpočtu podpory v rámci tohoto režimu. V rámci uvedené reformy byla také vytvořena nová opatření na podporu místní produkce a změněna opatření stávající.

2.4 V roce 2006 byl režim POSEI znovu zásadním způsobem reformován – všechny tři předpisy POSEI byly totiž nahrazeny jediným nařízením: nařízením Rady (ES) č. 247/2006. Tímto nařízením byla přijata nová metoda plánování programů, založená na decentralizaci vytváření, upravitelství, řízení a monitorování programů POSEI, a to tak, že uvedenými úkoly byly pověřeny příslušné orgány členských států. Nový režim zvýšil pružnost řízení, lépe jej přizpůsobil místním potřebám a současně zjednodušil postupy potřebné pro upravitelství programů. Ve zmíněném přepracování režimu POSEI se odrazila rovněž reforma SZP z roku 2003 o režimech přímých podpor pro zemědělce, v níž byly zohledněny zvláštní charakteristiky zemědělství nejvzdálenějších regionů, které nespádaly do oblasti uplatnění modulace a oddělení podpor.

2.5 Nařízením Rady (ES) č. 247/2006 bylo poté několikrát upraveno, aby zohlednilo jednak reformy z roku 2006 týkající se odvětví cukru a banánů, jednak kontrolu stavu SZP, kdy se do režimu POSEI přesunul rozpočet odpovídající opatřeními přímé podpory, která se dříve řídila podle nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, a rovněž další přesuny přímých podpor v letech 2007 a 2008.

2.6 V současnosti se lze domnívat, že programy POSEI jsou ekvivalentem prvního pilíře SZP pro nejvzdálenější regiony a že je nezbytné, aby byly náležitě finančně podporovány, což umožní zachovat fungování jejich mechanismů.

3. Shrnutí návrhu Komise

3.1 Především je třeba podotknout, že uvedená změna nařízení Rady č. 247/2006 byla dána nutností přizpůsobit toto nařízení nejnovějšímu vývoji právních předpisů, zejména vstupu v platnost Lisabonské smlouvy, která zavedla do společné zemědělské politiky postup spolurozhodování. Bylo tedy nutné rozlišit na jedné straně pravomoci, které jsou přeneseny na Komisi pro účely přijímání nelegislativních aktů (aktů v přenesené pravomoci) s obecnou působností, kterými se doplňují nebo mění některé prvky legislativního aktu, které nejsou zásadní, jak je uvedeno v článku 290, a na straně druhé pravomoci k přijímání prováděcích aktů, které jsou svěřeny Komisi podle článku 291.

3.2 Dalším cílem uvedené změny nařízení je přepracovat a upravit strukturu jeho textu tak, aby bylo dosaženo vyšší jasnosti a transparentnosti, a aby tak jeho ustanovení lépe odpovídala skutečným podmínkám zemědělského režimu POSEI.

3.3 Nové znění nařízení výslovněji uvádí hlavní cíle, které režim POSEI sleduje, a staví do popředí ústřední úlohu, kterou programy POSEI hrají. Do textu nařízení bylo navíc začleněno několik ustanovení týkajících se plánování programů, jejichž cílem je umožnit pružnější úpravu programů, a tak se lépe přizpůsobit potřebám nejvzdálenějších regionů.

3.4 Dále je navrhováno několik konkrétních změn:

- možnost zpětně vyvézt produkty zpracované lokálně ze základních produktů, u nichž byl využit zvláštní režim zásobování bez úhrady předem, se rozšiřuje rovněž na francouzské zámořské departementy;
- v případě francouzských a portugalských nejvzdálenějších regionů se zvyšuje roční strop pro financování zvláštního režimu zásobování, aniž by to přineslo zvýšení celkového rozpočtu;
- do textu nařízení má být začleněna zmínka o povinnosti uvádět v programech způsob stanovení výše podpor místní zemědělské produkce.

3.5 Dále se uvádí, že při přípravě zvláštního režimu zásobování pro každý region se musí zohlednit místní zemědělská produkce, jejíž rozvoj nesmí být omezen příliš vysokou podporou zásobování produkty, které jsou rovněž produkovány místně.

3.6 Nový návrh nařízení nezavádí žádné změny v oblasti finančních zdrojů a jejich intenzity a v každém případě lze říci, že zásadní reforma, kterou přináší, se týká pouze formální stránky, nikoliv samotné podstaty.

4. Obecné připomínky

4.1 Zemědělství nejdálčenějších regionů představuje důležitou součást místního hospodářství, zejména v oblasti tvorby pracovních míst, a navíc je i významnou podporou místního zemědělsko-potravinářského odvětví, které je v uvedených regionech považováno za zásadní složku průmyslové produkce.

4.2 Zemědělská produkce v nejdálčenějších regionech se však vyznačuje značnou nestabilitou, a to především v důsledku problémů souvisejících se vzdáleností, rozsahem místních trhů a jejich roztržitostí, nepříznivými klimatickými podmínkami, nedostatečným rozsahem místních zemědělských podniků či nízkou úrovní diverzifikace pěstovaných plodin. Tyto faktory výrazně snižují konkurenceschopnost nejdálčenějších regionů v poměru k produkci kontinentální Evropy. Místní zemědělství je navíc do značné míry závislé na vnějších vlivech, a to jak pokud jde o poskytování vstupů, tak i pokud jde o uvádění produktů na trh, v zeměpisných podmínkách, v nichž hraje úlohu značná vzdálenost od zdrojů zásobování a trhů.

4.3 Ve většině nejdálčenějších regionů je typické, že se v zemědělské produkci zřetelně rozlišuje zemědělství, které je zaměřeno na vývoz, a zemědělství, které slouží k zásobování místních trhů. Produkce zaměřená na vývoz však musí čelit konkurenci produkce pocházející ze zemí podílejících se na světovém trhu (Středomoří, Latinská Amerika atd.), které svou produkci rovněž prodávají na evropském kontinentu, a to s nižšími náklady a za stále výhodnějších přístupových podmínek, což je důsledkem postupné liberalizace obchodního režimu pro zemědělské produkty v EU.

4.4 Banány z Unie jsou příkladem znepokojivého postupného snižování ochrany hlavních vývozních produktů nejdálčenějších regionů. Dne 15. prosince 2009 Evropská unie podepsala multilaterální smlouvu v rámci Světové obchodní organizace týkající se obchodu s banány, v níž se stanoví snížení celní sazby ze 176 EUR/t na 114 EUR/t v průběhu let 2017–2019. Dále byly jednotlivě podepsány dohody o partnerství s Kolumbií, Peru a se zeměmi střední Ameriky a v dohledné době se plánuje podpis dohody s Ekvádorem – ve všech těchto dohodách je stanoveno ještě větší snížení celní sazby až na 75 EUR/t, přičemž tato sazba by měla být použitelná od roku 2020.

4.5 Reforma režimu POSEI, která byla provedena v roce 2006, se ukázala jako velmi úspěšná; díky ní se totiž mohl tento režim lépe přizpůsobit zvláštní povaze zemědělství v nejdálčenějších regionech. Bylo stanoveno, že vnitrostátním a regionálním orgánům mají být přiznány vyšší pravomoci v oblasti vytváření programů, což zainteresovaným subjektům umožní přímější spolupráci při stanovování podpůrných opatření.

4.6 Navrhovaná změna umožňuje, aby ustanovení nařízení lépe odpovídala současnému stavu, v jakém tento režim funguje,

a poskytuje větší míru pružnosti v přizpůsobování programů požadavkům jednotlivých regionů.

4.7 Pokud jde o sladění s Lisabonskou smlouvou, vyvinula Komise značné úsilí, aby od sebe odlišila akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty a nezměnila přitom stávající mechanismy, tak aby mohlo být nadále zachováno současné fungování systému. Její návrh je však poněkud ukvapený, neboť zatím neznáme celý soubor informací obsažených ve znění nařízení, jímž budou stanoveny nové postupy projednávání ve výborech.

5. Zvláštní připomínky

5.1 Režim POSEI vychází v současnosti z dvojího právního základu: tvoří jej oba články Smlouvy o fungování Evropské unie, které jsou věnovány společné zemědělské politice (SZP) (bývalé články 36 a 37), a zvláštní článek týkající se nejdálčenějších regionů (bývalý čl. 299 odst. 2). V návrhu reformy nařízení je však právní základ omezen pouze na nové články týkající se SZP (článek 42 a čl. 43 odst. 2) a nový článek 349 týkající se nejdálčenějších regionů je vynechán. Skutečnost, že je odkazováno výhradně na články o SZP, však nepostačuje k tomu, aby mohla být přijímána zvláštní opatření pro nejdálčenější regiony, a právní základ pro veškerá ustanovení, která se vztahují k výjimečné povaze plynoucí ze zeměpisné vzdálenosti těchto regionů, tedy představuje zvláštní článek.

5.2 V článku 18 jsou navrhována nová ustanovení, v nichž se stanoví povinný obsah programů POSEI, předkládaných příslušnými vnitrostátními orgány. U některých z uvedených ustanovení však vyvstávají pochybnosti týkající se výkladu. Ustanovení čl. 18 písm. e) by mělo být zrušeno z důvodu nejasnosti a navíc i nadbytečnosti – opakuje se v něm totiž to, co je uvedeno v odstavci 4 téhož článku, neboť podmínky podpory a produkty se již vymezují pro každou akci. Pokud by měly být do povinné součásti opatření začleněny i objemy, představovalo by to spíše komplikaci než pomoc; každé opatření zahrnuje několik akcí a pokud bychom se při popisu opatření zabývali akcemi, nemělo by to žádný praktický význam. Stanovení maximální výše akce, které je uvedeno v čl. 18 odst. 4, je zbytečné a je na úkor pružnosti řízení, neboť podpora pro jednotlivé akce již byla stanovena, což platí i o příjemcích akce.

5.3 Pokud jde o ochranu krajiny a tradičního rázu zemědělské půdy, zejména udržování podpůrných terasových kamenných zdí, potřeba podnitit zachování těchto prvků je pocítována i v některých dalších nejdálčenějších regionech; v podmínkách složité horopisné situace a typických půdních vlastností mají totiž uvedené prvky zcela zásadní význam pro tradiční podobu krajiny a pro řádnou ochranu půdy. Ustanovení čl. 21 odst. 1 by proto mělo odkazovat na rozšíření flexibilního přístupu, kterého může využívat Madeira v souvislosti se zdvojnásobením maximálních ročních částek přicházejících v úvahu pro podporu Unie, stanovených v příloze nařízení (ES) č. 1628/2005, i na další z nejdálčenějších regionů.

5.4 V některých z nejbližších regionů mají značný význam systémy kolektivního pojištění, v nichž se požaduje uzavření smlouvy s celým odvětvím. Velké podniky nemají nárok na státní podporu pro uzavření kolektivního pojištění, což zdražuje pojistné pro malé a střední producenty a znesnadňuje udržitelnost pojišťovacího systému. Je třeba vzít v úvahu to, že nejbližší regiony se nacházejí na malém území a že v některých z nich jsou uplatňovány zvláštní režimy pojištění pro místní plodiny; proto je žádoucí napomoci tomu, aby každé z dílčích odvětví mohlo jako celek uzavřít příslušné kolektivní pojištění.

5.5 Snížení celní sazby stanovené v multilaterální dohodě o obchodu s banány podepsané v Ženevě má již nyní negativní důsledky na prodejní ceny banánů, a tedy i na příjmy producentů z Unie. Tyto negativní dopady ještě vzrostou v důsledku dodatečného snížení celní sazby stanoveného v bilaterálních dohodách podepsaných s andskými a středoamerickými zeměmi. Pro zmírnění tohoto významného poklesu konkurenceschopnosti banánů z Unie způsobeného velkým snížením celních sazeb je třeba zavést kompenzační opatření, jež tento negativní dopad minimalizují prostřednictvím zvýšení finančních prostředků z programů POSEI, jež umožní udržet příjmy producentů z Unie.

V Bruselu dne 17. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma „Plán dekarbonizace energetiky do roku 2050“ (průzkumné stanovisko)

(2011/C 107/08)

Zpravodaj: **pan PEZZINI**

Dne 12. května 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

plánu dekarbonizace energetiky do roku 2050

(průzkumné stanovisko).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 17. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 193 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor se domnívá, že je velmi důležité vypracovat skutečnou integrovanou evropskou energetickou politiku a začlenit do ní střednědobou a dlouhodobou strategii EU, která by stanovila plán konkurenceschopného a udržitelného snižování obsahu CO₂ ve vyráběné energii do roku 2050, aby se z globálního hlediska reagovalo na výzvy změny klimatu a uspokojily se společenské a průmyslové potřeby EU.

1.2 K uskutečnění společné energetické politiky v podmínkách globalizovaného světa je z pohledu Výboru nezbytné vytvořit „integrované energetické společenství“ v souladu s tím, co stanoví článek 194 Smlouvy.

1.3 Podle EHSV musí být plán dekarbonizace energetiky do roku 2050 schopen:

- shromáždit nejrůznější potenciální způsoby vývoje pro výrobu a využívání energie v Evropě;
- zkoumat společné způsoby transformace ekonomik;
- určit způsoby stálého dialogu o tomto plánu na různých úrovních;
- určit nezbytná opatření v zájmu lepšího pochopení strategických rozhodnutí;
- navrhnout systémy hospodářské kompatibility zohledňující hospodářskou soutěž a přijímané společnosti;
- zdůraznit nezbytné aspekty flexibility, aby bylo možné se rychle přizpůsobit změnám klimatu, novým technologiím a celosvětovému hospodářskému vývoji.

1.4 EHSV považuje za nezbytné zavést systémy kombinovaných politických opatření zahrnující:

- opatření v oblasti energetické účinnosti;
- bezpečné systémy zachycování a ukládání CO₂ (CCS);
- pevné mechanismy obchodování s emisemi;
- konkurenceschopný rozvoj obnovitelných zdrojů energie;
- transformaci elektráren za účelem dekarbonizace;
- udržitelnou transformaci dopravních prostředků;
- odpovídající mezinárodní technickou normalizaci;
- opatření na rozvoj vysoce účinné kombinované výroby elektřiny a tepla.

1.5 Podle Výboru musí být při přípravě plánu do roku 2050 zohledněny následující čtyři klíčové proměnné:

- značné urychlení vědeckotechnického a technologického pokroku;
- úsilí všech zemí a všech zainteresovaných odvětví o jasné přijetí závazků;
- udržitelnost časově stabilního finančního rámce;
- měřitelnost dílčích cílů a jejich přizpůsobivost vědeckotechnickému vývoji.

1.6 V souvislosti s „vybavením“ integrovaného evropského trhu s energií považuje EHSV za nezbytné, aby byly okamžitě plánovitě a společně stanoveny investice do následujících oblastí:

- inteligentní sítě a modernizace rozvodných energetických sítí;
- výzkum a vývoj společných programů v oblasti energetické udržitelnosti, nanověd a nanotechnologií, informatiky aplikované na síťové makrosystémy a mikrosystémů pro inteligentní domácnosti;
- schopnost spravovat komplexní systémy a zajistit stabilní referenční rámec pro průmysl a pro veřejné a soukromé subjekty;
- zintenzivnění strukturovaného a interaktivního dialogu se sociálními partnery, spotřebiteli a veřejností;
- stabilní rámec pro vyjednávání a mezinárodní spolupráci, který by za účelem ujednaných a ověřitelných cílů sdružil staré a nové industrializované země.

1.7 V souvislosti s cíli, které musí být již brzy vytyčeny, by se podle EHSV měla pozornost soustředit na okamžité podniknutí následujících kroků:

- přijmout opatření energetické účinnosti, zejména v odvětví dopravy a výstavby, při důslednějším dodržování evropských směrnic;
- rychle a plošně zlepšit mechanismy obchodování s emisemi;
- vypracovat skutečné systémy postupné dekarbonizace elektrické energie, zároveň i urychlit a šířit probíhající pilotní projekty;
- důrazně podporovat zkušenosti zaměřené na rozvoj portfolia cenově dostupných nízkouhlíkových technologií;
- široce využívat alternativní zdroje energie díky daňové a finanční podpoře;
- posílit vzdělávací mechanismy a odbornou přípravu ve vědeckých oborech na základě integrovaných mezioborových modelů;
- rozvíjet energetické infrastruktury a transevropské sítě a šířit inteligentní sítě standardizované prostřednictvím evropských systémů normalizace;
- vytvořit účinný rámec pro mezinárodní spolupráci.

1.8 Ve střednědobém horizontu bude podle Výboru třeba zajistit:

- světový trh s cenově dostupnými nízkouhlíkovými technologiemi a společnými technickými normami na mezinárodní úrovni;
- důkladný přezkum dílčích cílů za účelem přijetí závazků v EU a na světovém trhu;
- aktualizaci cílů v závislosti na změnách, vědeckých objevech a změnách hospodářské a obchodní situace ve světě;
- eventuální přepracování strategií nezbytných ke snížení emisí skleníkových plynů o 60 až 80 %;
- praktické šíření společných nástrojů pro správu sítí a uzlů skladování a distribuci energie;
- zlepšení mechanismů řízení, získávání souhlasu a interaktivního dialogu mezi všemi zúčastněnými subjekty;
- rozvoj jaderného štěpení z III. ve IV. generaci v členských státech, které tuto technologii chtějí dále využívat, a rozvoj technologií zpětného využití většiny materiálů;
- podporu výzkumu jaderné syntézy v souladu s Evropskou dohodou o vývoji jaderné syntézy a především s programem JET (Joint European Torus) podporovaným Evropskou komisí, po němž bude ve 20. letech následovat ITER;
- důraznější boj proti energetické chudobě, u níž hrozí, že vyloučí stále širší vrstvy občanů i celých zemí.

1.9 Výbor se domnívá, že by se prozatím mělo učinit následující:

- vyvíjet politické úsilí o integrovaný energetický systém EU se společnými pravidly;
- vytvořit harmonizované a stabilní právní rámce;
- zavést technické normy EU;
- vybudovat evropské elektrárny podle kompatibilních norem interoperability;
- vypracovat schémata EU pro harmonizovanou odbornou přípravu zaměstnanců;
- vytvořit účinné mechanismy výměny osvědčených postupů a dostupných technologií;

- vytvořit interoperabilní informační systémy kontroly a bezpečnosti;
- provádět plošnou politiku kultury energetické udržitelnosti.

1.10 Podle Výboru má zásadní význam rozvoj a posílení důsledné komunikační politiky na evropské úrovni, s přesvědčivými a věrohodnými sděleními dostupnými pro různé zainteresované skupiny a především pro širokou veřejnost.

2. Úvod

2.1 Globální změna klimatu je široce přijímanou skutečností, méně však povaha a rozměry jejích důsledků.

2.2 Evropská unie se musí rozhodnout, jakou Evropu by v roce 2020 chtěla. Komise navrhuje udržitelný růst na základě energetické strategie na období 2011–2020, která bude doplněna o plán (roadmap) „dekarbonizace“ energetiky do roku 2050.

2.3 Komise požádala EHSV o vypracování dvou různých průzkumných stanovisek o vyhlídkách pro vývoj ve střednědobém až dlouhodobém horizontu, jedno do roku 2020, druhé do roku 2050. Toto průzkumné stanovisko se zaměří na vyhlídky do roku 2050.

2.4 Plán dekarbonizace energetiky do roku 2050 musí být schopen:

- **shromáždit nejrůznější** potenciální **způsoby** konkurenceschopného vývoje pro výrobu a využívání energie v Evropě, v souladu s dlouhodobými globálními cíli v oblasti klimatu a se společenskými a průmyslovými potřebami EU;
- **zkoumat společné způsoby** transformace ekonomik na základě současných i budoucích rozhodnutí v oblasti energetické politiky, s nimiž budou souhlasit sociální partneři i občanská společnost, a to prostřednictvím stálého interaktivního dialogu;
- **určit způsoby stálého dialogu** o tomto plánu na různých úrovních, mezi politiky, veřejnými orgány, provozovateli a distributory energie, průmyslem, odbory, ekologickými sdruženími, obchodem a službami, uživateli z odvětví elektrické energie, bytového odvětví, terciárního sektoru a dopravy, vědeckou a technickou obcí a vzdělávacími institucemi, finančním a úvěrovým sektorem, zemědělci, spotřebiteli a občany;
- **určit nezbytná opatření** v zájmu lepšího pochopení strategických rozhodnutí nezbytných k dosažení cílů snížení emisí skleníkových plynů o 60 až 80 %, zejména prostřednictvím hromadného zavádění nových energetických technologií, s cílem dlouhodobě stabilizovat koncentrace CO₂ v ovzduší na úrovni pod 450 ppmv (ppmv: počet částic na milion částic v jednotce objemu vzduchu);

- **navrhnout systémy hospodářské kompatibility** zohledňující hospodářskou soutěž a přijímané společnosti, jež budou sloužit pro veřejné i soukromé financování, pro zdanění a pro plánování rozpočtu;

- **zdůraznit nezbytné aspekty flexibility** vyplývající z – občas neočekávaných – změn ve vědeckém výzkumu, v hospodářském vývoji a ve vývoji sociální kultury.

2.5 Ve všech dosud dostupných scénářích s cíli snížení emisí o 80 % do roku 2050 musejí mít podle EHSV klíčový význam systémy kombinovaných politických opatření zahrnujících:

- opatření v oblasti energetické účinnosti;
  - plošné systémy zachycování a ukládání CO₂ (CCS) a posílené mechanismy regulace obchodování s emisemi;
  - podstatné zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů;
  - rozvoj jaderného štěpení z III. na IV. generaci a podporu výzkumu jaderné syntézy;
  - podstatné zvýšení podílu elektrické energie vyráběné s využitím systémů dekarbonizace;
  - značné příspěvky ke zvýšení transformace silniční, letecké a lodní dopravy a ke snížení spotřeby energie v bytovém odvětví a terciárním sektoru;
  - investice do výzkumu, vývoje, demonstrací a zavádění, které budou určeny na tržní inovace;
  - urychlení činnosti v oblasti technické normalizace na úrovni EU i na úrovni mezinárodní;
  - opatření na rozvoj vysoce účinné kombinované výroby elektřiny a tepla.
- 2.6 V souvislosti s „vybavením“ integrovaného evropského trhu s energií, které je nezbytné bez ohledu na zvolenou kombinaci politických opatření a na učiněné objevy, by se podle EHSV mělo investovat do:
- rozvoje inteligentních sítí a síťových konfigurací, které budou rozvíjet technologie skladování elektřiny a tepla;
  - funkční začlenění různých vnitrostátních a regionálních programů výzkumu, vývoje, demonstrací a zavádění a technologických inovací do evropského prostoru výzkumu a inovací v oblasti energetiky;
  - vytvoření pevných a trvalých politických podmínek, v nichž budou všechny zainteresované subjekty moci vykonávat činnost s odpovídající úrovní jistoty;

— přijetí rozhodných opatření v oblasti budování kapacit, s cílem vytvořit systém účinných a jednoznačných úrovní řízení;

— určení stabilních a řádně odůvodněných kanálů pro mezinárodní spolupráci.

2.7 Zpráva Mezinárodní energetické agentury (IEA) a různé další mezinárodní organizace ukazují celou řadu globálních scénářů, na jejichž základě by vyhlídka současného hospodaření s energií byly do budoucnosti z environmentálního, hospodářského i sociálního hlediska neudržitelné.

2.8 Na celosvětové úrovni by všechny země měly usilovat o to, aby do roku 2011 přijaly pro odvětví s vysokými emisemi strategie nízkouhlíkového rozvoje. Jinak hrozí, že evropská energeticky náročná odvětví nebudou dále konkurenceschopná na světovém trhu, a dojde tak k přemístění jejich výroby (přesunu emisí uhlíku) mimo Evropu bez jakéhokoli snížení emisí CO₂. Tyto strategie by měly také zahrnovat například rychlé omezení aktivit, které mají za následek úbytek tropických lesů.

2.9 Strategické oblasti globální činnosti, které určila skupina G-20, se dělí na dvě skupiny: oblast krátkodobých zásahů a oblast střednědobých zásahů.

2.9.1 Do první skupiny patří činnosti zaměřené na podporu poptávky a podporu příjmů. Patří sem například:

— zlepšení energetické účinnosti;

— zlepšení infrastruktur směrem k nízkým emisím CO₂;

— podpora trhů prostřednictvím čistých technologií.

2.9.2 Ve střednědobém až dlouhodobém horizontu jsou naopak opatření zaměřena na získávání důvěry soukromých investorů a podnikatelů v odvětvích, která se mají stát pilíři ekologického rozvoje. Patří mezi ně:

— spuštění pilotních projektů, zejména v oblasti CCS;

— pobídky pro výzkum na mezinárodní úrovni;

— pobídky k investicím do nízkouhlíkových technologií.

2.10 Podle některých scénářů by bylo možné snížit do roku 2050 globální emise o 50 %, a to s pomocí následujících čtyř faktorů:

— z více než poloviny díky energetické účinnosti;

— přibližně z jedné pětiny díky obnovitelným zdrojům energie;

— z další pětiny díky technologii zachycování a ukládání CO₂;

— ze zbyvajících podílu díky jaderné energii.

Některé z technologií, s nimiž se v tomto scénáři počítá, zatím ve skutečnosti nejsou dostupné nebo musejí projít zásadními změnami a snížením nákladů.

2.11 Mezi technologiemi, které se mají využívat, se navrhuje CCS a rozvoj elektromobilů.

2.11.1 V souvislosti s elektromobily se očekává značný technologický pokrok:

— v kapacitě akumulátorových baterií;

— v dobíjení s využitím obnovitelných zdrojů napojených do inteligentních sítí (*smart grids*);

— v podpůrných technologiích, aby se zamezilo přerušení dodávek některých obnovitelných zdrojů energie, a ve skladování a uchovávání energie;

— v procesech normalizace v zájmu rychlého nahrazování baterií ve vozidlech ve vybavených čerpacích stanicích.

2.12 Značný pokrok se očekává rovněž ve vývoji vozidel na vodíkové palivové články, a to pravděpodobně po roce 2020.

2.13 Pro elektromobily v současné době chybí odpovídající evropský právní rámec a záměrem Komise je tento nedostatek co nejdříve napravit (KOM(2010) 186 v konečném znění).

2.14 EHSV se domnívá, že dekarbonizovaná výroba elektřiny by poskytla značné příležitosti ke snížení emisí v odvětvích konečné spotřeby (například při přechodu od vytápění na fosilní paliva k využívání účinných tepelných čerpadel na plyn).

2.15 „Ideální“ scénář, který by umožnil citelné snížení emisí do ovzduší, je tvořen kombinací různých opatření (mj. kombinovanou výrobou zahrnující obnovitelné zdroje a jadernou energii, energetickou účinností, investicemi do nových technologií a ukládáním CO₂) a odhaduje se (zpráva ETP 2010, IEA: Scenarios & Strategies to 2050), že k omezení emisí na polovinu budou muset být veřejné prostředky určené na programy výzkumu, vývoje a demonstrací v oblasti nízkouhlíkových technologií dvakrát až pětkrát vyšší než v současnosti a že bude nutné uplatňovat osvědčené postupy v oblasti plánování a šíření.

2.15.1 Zpráva IEA z roku 2010 o budoucnosti energetických technologií analyzuje a srovnává různé scénáře, přičemž ukazuje hlavní možnosti pro bezpečnější a udržitelnější energetickou budoucnost.

2.16 EHSV se domnívá, že v této souvislosti má zásadní význam úvaha, že mnoho energetických výzev má mimořádný dopad na místní obyvatelstvo, které chce najít řešení vyhovující konkrétním podmínkám, v nichž žije, a má obavy ze snížení či omezení své životní úrovně a vývoje.

2.17 Pokrok, který musí být dosažen a/nebo naplánován na základě plánu do roku 2050 a který směřuje ke skutečné energetické revoluci založené na nízkouhlíkových technologiích, bude záviset na mnoha aspektech spočívajících v pěti klíčových proměnných:

- urychlení vědeckotechnického a technologického pokroku;
- úsilí všech zemí a všech zainteresovaných odvětví o jasné přijetí závazků;
- udržitelnosti časově stabilního finančního rámce;
- měřitelnosti dílčích cílů a jejich přizpůsobivost vědeckotechnickému vývoji;
- postoji různých subjektů vůči „vyhlášené politice“ a vůči riziku příliš optimisticky nebo příliš pesimisticky zkreslených informací.

3. Scénáře a možnosti

3.1 Existuje již řada scénářů a možností, které navrhl veřejné a soukromé mezinárodní organizace a neziskové organizace, jejichž cílem je „poskytnout“ základ pro strategie, politiky a operační nástroje.

3.2 Základní scénář pro tyto činnosti staví téměř vždy na předpokladu, že vlády nepřijímají žádné nové politiky v oblasti energie a klimatu.

3.3 **Cílené scénáře** se v zásadě odlišují spíše podle různé doby dopadu opatření než podle svého konečného významu. Stanoví se v nich cíle snížit do roku 2030 emise CO₂ související se spotřebou energie o 30 % a omezit je do roku 2050 na polovinu (oproti roku 2005) a zkoumají se v nich méně nákladné a rychlejší způsoby dosažení těchto cílů na základě šíření cenově dostupných nízkouhlíkových technologií:

- investice by přesáhly svou výši předpokládanou v základním scénáři o 36 biliónů eur (1 EUR = 1,28 USD) (tj. 17 %), ale úspory získané na ceně paliv by oproti základnímu scénáři činily 87 biliónů eur;
- technologie zachycování a ukládání CO₂ (CCS) by byla využita k zachycení 9,4 mld. t CO₂ ze zařízení na výrobu elektřiny (55 %), z průmyslových zařízení (21 %) a ze zařízení na přeměnu paliv (24 %);
- emise CO₂ z bytového a terciárního sektoru by díky využívání nízkouhlíkové elektřiny, energetické účinnosti

a přechodu od nízkouhlíkových technologií k technologiím s nulovými emisemi poklesly o 2/3;

- téměř 80 % prodeje lehkých užitkových vozidel by tvořila hybridní vozidla s možností napojení do elektrické sítě, elektrická vozidla či vozidla s vodíkovými palivovými články;
- emise CO₂ ze zařízení na výrobu elektřiny by se snížily o 76 % – uhlíková náročnost by tedy klesla na 67 g CO₂/kWh;
- emise CO₂ z průmyslu by poklesly přibližně o jednu čtvrtinu, v první řadě díky větší energetické účinnosti, přechodu na jiná paliva, recyklaci používaných materiálů, systémům zpětné obnovy energie a díky technologii CCS.

3.3.1 Při snaze o dosažení těchto cílů by bylo zapotřebí portfolio cenově dostupných nízkouhlíkových technologií. Neexistuje jediná technologie či omezená skupina technologií, které by mohly navodit požadovanou změnu s podobným dosahem.

3.4 Zásadní význam má dekarbonizace odvětví výroby elektrické energie a musí zahrnovat nejen značný nárůst podílu energie vyrobené z obnovitelných zdrojů a v členských státech, které se rozhodly využívat jadernou energii, také z jaderné energie, ale i využívání systémů CCS a rozvoj kombinované výroby elektřiny a tepla v tepelných elektrárnách na fosilní paliva.

3.5 Úsilí v oblasti výzkumu, demonstrační a tržních technologických aplikací je rozhodující pro zajištění toho, aby jejich provádění bylo časově sladěno s navrženými cíli dekarbonizace.

3.6 Scénář rozvoje jaderné syntézy

Syntéza je zdrojem energie Slunce a hvězd. Na Zemi poskytuje vyhlídku na dlouhodobou a bezpečnou energetickou variantu, která je šetrná k životnímu prostředí a která pomůže splnit energetické potřeby rostoucí světové populace. V rámci Evropské dohody o vývoji jaderné syntézy nyní vědci manipulují s plazmatem o teplotě stovek milionů °C v zařízeních pro jadernou syntézu v průmyslovém rozsahu. Největším z těchto zařízení je JET (Joint European Torus/Společný evropský torus). Na základě těchto a jiných celosvětových úspěchů se v současné době ve Francii staví experimentální reaktor ITER, což je nejvýznamnější výzkumný energetický projekt na světě. V tomto reaktoru se bude jadernou syntézou vyrábět energie, jejíž množství bude srovnatelné s množstvím energie vyráběné ve středně velkém reaktoru (500/700 MW). ITER bude mostem na cestě k první demonstrační elektrárně a později k reaktoru určenému pro komerční využití, jehož průměrný výkon dosáhne přibližně 1,5 GW_e. (Elektrárna využívající jadernou syntézu spotřebovává malé množství paliva. Elektrárna s výkonem 1 GW potřebuje přibližně 100 kg deuteria a 3 t lithia, aby za rok vyrobila zhruba 7 mld. kWh. K výrobě stejného množství energie by se v uhelné elektrárně spotřebovalo přibližně 1,5 mil. t fosilního paliva (pramen: <http://fusionforenergy.europa.eu/>).

3.6.1 Při prvotní reakci, na níž jaderná syntéza staví, nevzniká ani radioaktivní odpad (Je třeba zmínit, že třebaže stěny reakční komory začnou být v průběhu používání reaktoru radioaktivní, díky vhodné volbě materiálů radioaktivita během několika mála desítek let klesne. Po 100 letech lze všechny materiály znovu použít v novém reaktoru (pramen: www.jet.efda.org), ani znečišťující emise. K reakci dochází díky syntéze atomů, které jsou v přírodě velmi rozšířené, zejména v mořské vodě. Celý proces je navíc ze své povahy bezpečný.

3.6.2 Prvotní reakce se účastní atomy deuteria, tritia, lithia a helia. Při syntéze těchto atomů se uvolňuje velké množství energie, která ve formě tepla proudí do tepelného výměníku za teploty 550/650 °C (středně velký reaktor založený na jaderném štěpení vyvine průměrnou teplotu 700 °C). Vývoj moderních materiálů by umožnil dosáhnout teploty až 1 000 °C. Vzniklá pára pohání turbínu (rotor), která vyrábí indukovaný proud (stator).

3.6.3 Jádro deuteria (1 proton + 1 neutron) se sloučí s atomem tritia (1 proton + 2 neutrony). Touto fúzí vznikne jádro helia (2 protony + 2 neutrony) a uvolní se jeden neutron. Tento neutron se sloučí s atomem lithia (3 protony + 3 neutrony), čímž vznikne jeden atom helia (2 protony + 2 neutrony) a jeden atom tritia (1 proton + 2 neutrony). Uvnitř reakční komory (torus) se nachází materiál ve zvláštním skupenství, tzv. plazmatu, s průměrnou teplotou 200 mil. °C.

3.6.3.1 Energie nezbytná k ohřevu plazmatu v reaktoru ITER činí přibližně 50 MW. Energie získaná procesem jaderné syntézy tedy 10x překračuje energii nezbytnou k zahájení procesu: $Q > 10$.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV by v souvislosti s plánem do roku 2050 chtěl zdůraznit následující aspekty:

- **náklady a návratnost investic:** posun od ročního průměru ve výši přibližně 130 miliard eur v uplynulých třech letech k průměru 600 miliard eur ročně;
- **nalezení investičních prostředků:** zaručit investorům stabilní rámec, vypracovat vhodné systémy návratnosti investic, zaručit výhodnou finanční a daňovou podporu;
- **dekarbonizace energetického odvětví:** radikální změna energetických politik a rozsáhlé investice s cílem odstranit závislost na fosilních zdrojích energie;
- **plánování, provoz a budování elektrických rozvodných sítí** prostřednictvím zajištění flexibility inteligentních sítí a transformačních stanic, s cílem zlepšit regulaci špičkového zatížení a racionální shromažďování a redistribuci různých

forem energie (využití obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím inteligentního měření odběru může způsobit změnu v systému přenosu energie);

- **programy na zlepšení energetické účinnosti**, zejména snížení emisí CO₂ z **průmyslu** (22 %);
  - **snížení přímých a nepřímých globálních emisí z oblastí budov** (40 % celkových emisí) prostřednictvím zaměření na všechny strukturální aspekty;
  - v odvětví **dopravy** (38 % celkových emisí), k němuž EHSV připravuje příslušné stanovisko, bude zásadní omezení emisí CO₂ v uvažovaném časovém horizontu záviset na nižším využívání tradičních paliv, na zvýšení podílu ethanolu a bionafty, na kvalitnějších plynných palivech (LPG, CNG – stlačený zemní plyn – a bioplyn) a na technologických vynálezech a inovacích;
  - **mezinárodní koordinace:** Evropa, USA, Japonsko, Čína, Indie a Brazílie by měly na období 2030–2050 stanovit společné cíle pro úroveň hospodářského rozvoje a zásoby přírodních zdrojů se zohledněním specifik každé z těchto oblastí.
- 4.2 Pro rok 2020 již byly stanoveny cíle snížení emisí CO₂ o 20 %. EHSV k tomu připravuje příslušné stanovisko.
- 4.3 EHSV by v souvislosti s plánem do roku 2050 chtěl zdůraznit následující klíčové aspekty:
- urychlení vědeckotechnického a technologického pokroku: navýšení prostředků a počtu programů, a to nejen v oblasti klimatu a zdrojů energie, ale také a především k využívání a uchování strategických přírodních zdrojů;
  - úsilí všech zemí a zainteresovaných odvětví a subjektů o jasné určení a přijetí závazků v EU;
  - udržitelnost časově stabilního finančního rámce vůči rozpočtu EU, Paktu o stabilitě a růstu a rozpočtovým politikám jednotlivých členských států;
  - měřitelnost dlíčích cílů a jejich přizpůsobivost vědeckotechnickému vývoji;
  - postoje různých sociálních subjektů vůči „plánované a vyhlášené politice“ a vůči riziku zkreslených informací;
  - podpora vědecké a technické kultury a kulturní a finanční pobídky s cílem zvýšit počet studentů na školách vyšších stupňů technického zaměření;

- důslednější dodržování a uplatňování evropských směrnic o energetické účinnosti a úsporách energie ze strany členských států (např. prodloužení v přejímání směrnice 2002/91/ES o energetické náročnosti budov);
- posílení vzdělávacích mechanismů a odborné přípravy ve vědeckých oborech: inženýrství, fyzika, základní chemie, architektura, urbanismus a projektování a výstavba průmyslových závodů, se zaměřením na vytváření integrovaných systémových modelů především v oblasti nanověd a nanotechnologií energetických systémů schopných vyrábět nízkouhlíkovou energii;
- politické úsilí o integrovaný energetický systém EU se společnými pravidly; harmonizovaný a stabilní právní rámec; technické normy EU; standardizované evropské elektrárny; systémy EU pro harmonizovanou odbornou přípravu zaměstnanců; výměna osvědčených postupů a informací o nejlepších dostupných technologiích (BAT); interoperabilní informační systémy kontroly a bezpečnosti.

4.4 Ke čtyřem průmyslovým iniciativám zahájeným v červnu 2010 (větrná energie, solární energie, CCS, inteligentní sítě) se musí přidat iniciativy pro bioenergii a jaderné štěpení, společná technologická iniciativa pro palivové články a vodík (FCH JTI, Fuel Cell and Hydrogen Joint Technology Initiative) a ITER v oblasti jaderného štěpení.

4.5 EHSV považuje za zásadní podporovat větší účinnost nejen ve využívání energie, ale všech přírodních zdrojů, zejména zdrojů vodních.

4.6 EHSV zdůrazňuje, že je důležité, aby byl „upřednostněn rozvoj alternativních paliv a technologií pro dopravní energii, teplo a světlo. Nejlepší strategií pro změnu klimatu je vyvíjet alternativní energetické možnosti k fosilním palivům“ (viz CESE 766/2010).

4.7 EHSV je toho názoru, že je třeba podniknout důslednější kroky v boji proti energetické chudobě, u níž hrozí, že vyloučí

stále širší vrstvy občanů (zelená řešení mohou být nákladná z hlediska vyšších sazeb a/nebo daňové zátěže zejména pro slabší vrstvy obyvatelstva), a že je nezbytné shromáždit zkušenosti na evropské úrovni, aby bylo možné vytvářet nová – účinná, trvalá a udržitelná – „zelená“ pracovní místa a snížit sociální nerovnosti⁽¹⁾, což občanům jako spotřebitelům zaručí „přístup k energetickým službám a k pracovním místům vytvořeným v rámci nízkouhlíkového hospodářství“⁽²⁾.

4.8 EHSV se domnívá, že výroba elektrické energie je prioritní oblastí opatření na zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie a výroby z jaderného štěpení III. a IV. generace (s minimálním odpadem) a že je nutné investovat do technologií nakládání s odpadem a studovat v rámci nanověd jeho možné další využití.

4.9 Systémy CCS jsou podle EHSV velmi důležité pro snížení emisí, a proto se již nyní „musí usilovat o rychlejší rozvoj tohoto postupu (s přijatelnými a konkurenceschopnými náklady) a o to, aby byl uplatňován co nejdříve“⁽³⁾, a to nejen u pěti pilotních projektů.

4.10 EHSV považuje za zásadní posílit vnitřní trh s energiemi, „pokud jde o infrastrukturu, režim veřejných zakázek, správné fungování trhu a ochranu spotřebitelů. [...] zásadní je nutný rozvoj energetických infrastruktur a transevropských sítí, aby se mohl vytvořit vnitřní trh s energiemi“⁽⁴⁾.

4.11 EHSV se domnívá, že v souladu s článkem 1 SFEU⁽⁵⁾ je nezbytné integrované energetické společenství v integrovaném evropském referenčním rámci pro konkurenceschopnost a blahobyt evropských občanů a nová pracovní místa pro ně.

V Bruselu dne 17. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 65.

⁽²⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 81.

⁽³⁾ Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 75.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 81.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 83, 30.3.2010, s. 47.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro aplikace globálního družicového navigačního systému (GNSS)

(KOM(2010) 308 v konečném znění)

(2011/C 107/09)

Zpravodaj: **pan McDONOGH**

Dne 14. června 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro aplikace globálního družicového navigačního systému (GNSS)

KOM(2010) 308 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 112 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor vítá sdělení Komise s názvem Akční plán pro aplikace globálního družicového navigačního systému (GNSS). Domníváme se, že úspěch evropských programů GNSS má zásadní význam pro budoucí bezpečnost a prosperitu EU. Vyzýváme Radu, Parlament, Komisi a členské státy, aby náležitým způsobem uznaly potenciál této kriticky důležité infrastruktury a podpořily její úspěch dostatečnými finančními a jinými zdroji.

1.2 Evropský GNSS má kritický význam pro dosažení inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, který předpokládá strategie Evropa 2020 ⁽¹⁾. Úspěch tohoto programu bude mít vliv na evropský růst, inovace a vytváření bohatství. Kromě výrazných přínosů pro dopravní systémy má GNSS kritický význam pro Digitální agendu ⁽²⁾ – pro aplikace, jakými jsou context-aware computing, inteligentní sítě a internet věcí.

1.3 Výbor lituje, že vzhledem ke zpoždění v dodávce systému Galileo přišla Evropa o příležitost prosadit evropský GNSS jako dominantní technologii v Evropě i mimo ni. Světové prvenství v řešeních pro GNSS nyní jasně patří systému GPS Spojených států. Za toto zpoždění Evropa i nadále drazé platí jednak ztrátami příjmů z prodeje technologií a služeb, jednak z hlediska veřejného přínosu – inteligentnějších dopravních systémů, inteligentnějších energetických systémů a lepších pátracích a záchranných služeb.

1.4 Evropa musí poskytovat evropské služby GNSS ve své vlastní infrastruktuře, jejíž spolehlivost nebude závislá na prioritách americké, ruské či čínské armády.

1.5 Vzhledem k obecnému rozšíření GPS vyzývá Výbor průmysl EU, aby se zaměřil na interoperabilitu mezi systémem Galileo a GSP, neboť aplikace využívající obou konstelací družic mohou těžit z vyšší přesnosti a lepší dostupnosti signálů.

1.6 EGNOS je v provozu již více než rok. EU má však bohužel zpoždění v prosazování této marketingové a inovační agendy. Komise musí zrychlit tempo rozvoje trhu a inovací, a to zejména vzhledem k nákladům spojeným se zpožděním systému Galileo (až 3 mld. EUR ročně) a rostoucí konkurencí ze strany USA, Ruska, Číny a Japonska.

1.7 Vzhledem k pomalému rozvoji využívání systému EGNOS a Galileo v navazujících odvětvích dochází ke ztrátě inovací, nižší tvorbě bohatství a ztrátě postavení na trhu. Prosperující trh s evropskými aplikacemi GNSS by přinesl značné hospodářské, sociální a environmentální výhody jak v předcházejících, tak v navazujících odvětvích.

⁽¹⁾ EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, KOM(2010) 2020 v konečném znění.

⁽²⁾ Digitální agenda pro Evropu, KOM(2010) 245 v konečném znění.

1.8 Výbor blahopřeje Komisi a úřadu pro dohled nad GNSS (GSA) k práci, kterou dosud vykonaly s velmi omezenými prostředky. Co se týče těchto prostředků, jsou prioritní oblasti ve sdělení stanoveny logicky a strategie popsané pro každou oblast jsou rovněž dobře promyšlené.

1.9 Evropský GNSS zaujímá v současnosti pouze malý podíl světového trhu s výrobky a službami GNSS. Výbor žádá, aby byl vytvořen podrobný obchodní plán rapidního nárůstu podílu na trhu a aby byl jmenován prvotřídní tým kvalifikovaných profesionálů z tohoto oboru, který bude odpovědný za dosažení jeho cílů. Výbor doporučuje, aby byla uzavřena smlouva s nějakým odborným podnikem, který by pod vedením Komise a GSA zajistil uvádění evropského GNSS na trh.

1.10 Sdělení vhodně označuje „přesnost a integritu“ EGNOS/Galileo za významné diferenciací faktory konkurenceschopnosti na světovém trhu se službami GNSS, tyto diferenciací faktory však rychle ztrácejí svůj význam s tím, jak konkurenti investují do svých systémů a modernizují je. Výbor se domnívá, že je třeba neustále investovat do modernizace systémů EGNOS a Galileo, aby se zachovala jejich vyšší technická kvalita. Výbor žádá Komisi, aby především označila dodatečné zdroje strategické diferenciací a investovala do rozvoje udržitelné konkurenční výhody.

1.11 Výbor se domnívá, že překvapivě chybějící zmínka o systému Galileo v Digitální agendě poukázala na nedostatečnou koordinaci při tvorbě politik v rámci Komise. Výbor zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise našla synergie mezi evropskými programy GNSS, stěžejní iniciativou Digitální agenda a stěžejní iniciativou Inovace v Unii, zejména na poli inovací, interoperability aplikací, marketingu a rozpočtů. Značných výhod lze dosáhnout prostřednictvím spolupráce na rozvoji inteligentních aplikací a služeb a na dosažení společných cílů s minimálními výdaji.

1.12 Výbor vyzývá Radu, aby naléhavě řešila problém financování programů EGNOS a Galileo. Současná situace poškozuje úsilí o vytvoření silné evropské obchodní platformy GNSS.

1.13 Výbor je důrazně přesvědčen o tom, že Evropa by měla využít co nejvíce ze skutečnosti, že Galileo je prvním zcela nevojenským civilním GNSS, a vydobýt si podíl na trhu v nepřídružených zemích, zejména v Africe a Jižní Americe. Z tímto účelem by Komise měla sehrát velmi aktivní vůdčí úlohu v mezinárodním výboru pro GNSS při OSN ⁽³⁾.

1.14 Výbor zdůrazňuje důležitost strategie značky a označení kvality ⁽⁴⁾ pro technologie a služby EGNOS/Galileo. Výbor vyzývá Komisi, aby vyvinula oba tyto nástroje, které jsou důležité pro úspěch na trhu. Pokud nebude existovat jasná strategie značky podporující marketingové snahy, promarní se zdroje a úsilí. Reputace utrpí nenávratně škody, pokud technologie EGNOS/Galileo uvedená na trh bude špatně navržena, vyvinutá nebo použita.

1.15 Výbor odkazuje Komisi na svá předchozí stanoviska týkající se programů Galileo a EGNOS, strategie Evropa 2020 a Digitální agendy ⁽⁵⁾.

2. Souvislosti

2.1 V každodenním životě jsme se stali natolik závislími na službách poskytovaných družicovou navigací, že pokud by některá služba byla omezena nebo ukončena, byla by potenciální narušení obchodu, bankovníctví, dopravy, letectví, komunikace apod. velmi nákladná (např. co se týče výnosů podniků, bezpečnosti silničního provozu atd.).

2.2 GPS (Spojené státy), GLONASS (Rusko) a další systémy vyvinuté v Indii, Japonsku a Číně jsou vojenské systémy pod vojenskou kontrolou a poskytují vlastně civilní službu, kterou by však bylo možné buď ukončit nebo ji učinit méně přesnou, pokud by to bylo žádoucí, např. v případě konfliktu.

2.3 Programy EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service – evropská služba pro pokrytí geostacionární navigací) a Galileo byly zahájeny v polovině 90. let 20. století s cílem vytvořit nezávislý evropský globální družicový navigační systém (GNSS). EGNOS je evropský regionální rozšiřující družicový systém, který zlepšuje signály přicházející ze stávajících družicových navigačních systémů jako GPS. Galileo je v současné době vyvíjen jako evropský globální družicový navigační systém.

2.4 Úkolem společného podniku Galileo – orgánu partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem zřízeného v roce 2003 a zrušeného v roce 2006 – bylo dohlížet na technologický vývoj Galilea, nicméně podle Evropského účetního dvora „dohled [...] závažným způsobem komplikovaly problémy související se správou a řízením, neúplným rozpočtem, zpožděními a průmyslovou organizací fáze vývoje a ověřování“.

⁽⁴⁾ „Označením kvality“ má Výbor na mysli systém obchodní známky pro povolování autorizovaným dodavatelům technologií EGNOS/GALILEO prodávat technologie a řešení, která splňují přísné technické normy špičkové kvality. Takový systém ochranné známky úspěšně použila například globální Wi-Fi Alliance k urychlení tržního úspěchu bezdrátové technologie LAN. Viz http://en.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi_Alliance.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 28, Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 103–104 a Úř. věst. C 54, 19.02.2011, s.58.

⁽³⁾ <http://www.oosa.unvienna.org/oosa/SAP/gnss/icg.html>.

2.5 Následkem neúspěchu partnerství veřejného a soukromého sektoru přijala EU v roce 2008 nařízení o převzetí plné kontroly a vlastnictví programů EGNOS a Galileo. Podle tohoto nařízení má Komise odpovědnost za řízení programů, všechny otázky související s bezpečností systémů a nakládání s prostředky vyčleněnými na tyto programy. Evropský úřad pro dohled nad GNSS je odpovědný za bezpečnost programů, má přispívat k přípravě uvedení systémů na trh a plnit další úkoly, které mu v souvislosti s programy svěří Komise.

2.6 Rozpočet na provádění programů na období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 je 3 405 milionů eur. Tato částka vyčleněná ad hoc však nebyla postačující a nebyl podrobně stanoven žádný závazek ohledně budoucího financování programů. Tento problém s financováním vážně narušil rozvojové snahy.

2.7 Cílem akčního plánu pro aplikace globálního družicového navigačního systému (GNSS) je zajistit evropskému průmyslu vedoucí postavení, aby mohl za pomoci programů Galileo a EGNOS plně využít celosvětový navazující trh, jehož hodnota se pohybuje okolo 100 mld. eur. Komise se domnívá, že evropský průmysl by měl maximálně zhodnotit investice do těchto programů. Evropská komise bude koordinovat činnost mezi členskými státy, v níž se bude věnovat co nejvyšší pozornost nutnosti investovat do výzkumu, zajišťovat co největší šíření základních informací a optimalizovat osvětovou činnost. Tím se předejde rozporu mezi normami a zdvojování činnosti, ke kterému by došlo, pokud by členské státy vyvíjely činnost jednotlivě.

2.8 Akční plán pro aplikace GNSS je rovněž důležitý proto, aby se maximálně zvýšila hodnota, již v Evropě vytváří stěžejní iniciativa Digitální agenda pro Evropu obsažená ve strategii Evropa 2020. Evropský GNSS by například mohl nahradit americkou, ruskou či čínskou technologii, která by mohla být využita např. pro internet věcí.

2.9 Prostřednictvím systému Galileo může Evropa taktéž využít příležitosti, jež nabízí družicová navigace, v mnohem vyšším rozsahu, než by bylo jinak možné. Galileo pomůže Evropě zachovat si vlastní know-how v oblasti vesmíru, přijímačů a aplikací a zvýšit ho, čímž bude zajištěn ekonomický zisk a pracovní místa. Nezávislé průzkumy a prognózy trhu ukazují, že toto a externality pokud jde o veřejný přínos (nové aplikace díky nimž se zvyšuje efektivita dopravy, lepší správa silnic, méně znečišťující doprava, efektivnější záchranné akce atp.) dosahují v prvních dvaceti letech až 90 mld. EUR.

2.10 Evropský GNSS se však snaží vydobýt si postavení v odvětví, jemuž již vévodí americký systém GPS. Kromě toho ruský systém GLONASS rychle rozvíjí a modernizuje své veřejné služby a čínský systém COMPASS má začít nabízet své služby od příštího roku.

2.11 Čína rozšiřuje svůj regionální navigační systém Beidou na globální systém COMPASS s jasným záměrem poskytovat konkurenční veřejné služby po celém světě. Při realizaci tohoto

cíle si přivlastnila část radiového spektra přiděleného systému Galileo a prohlásila, že ho Evropa nepoužívá, a proto má na něj nárok. EU se snaží tuto záležitost vyřešit na nejvyšší diplomatické úrovni.

3. Obecné připomínky

3.1 Aby mohly Galileo a EGNOS zajistit ekonomický potenciál a potenciál kvality služeb evropského GNSS, musí se stát evropskou normou v oblasti GNSS, musí být interoperabilní s GPS a zabránit dalším (Číně, Rusku atp.), aby zaujali silné postavení.

3.2 Interoperabilita mezi systémem Galileo a GSP je výhodou, již musí průmysl v EU využít, neboť aplikace využívající obou konstelací družic mohou těžit z vyšší přesnosti a lepší dostupnosti signálů.

3.3 Programy EGNOS a Galileo vyžadují jasné vedení a jednoznačnou plnou podporu ze strany EU, aby se podařilo napravit škody na důvěře v trh, ke kterým došlo následkem kolapsu společného podniku partnerství veřejného a soukromého sektoru.

3.4 Základním předpokladem úspěchu je vytvoření a zhodnocování konkurenčních výhod evropského GNSS. EU může jednat ve svůj prospěch pomocí regulačních a jiných tržních opatření.

3.5 Úspěšná tržní strategie musí obsahovat zaměření na výrobek/trh/hodnotový řetězec, a to u všech oborů zahrnujících odvětví evropského GNSS, jimiž jsou: elektronika, software, mobilní sítě, rozhlas, hardware, družice a služby.

3.6 EU musí dodržovat globální zákony hospodářské soutěže, ale rovněž by měla označit odvětví, v nichž by mohly být zavedeny nové předpisy za účelem využití výhod, jež přináší GNSS, zejména EGNOS a GALILEO: EU by možná mohla vydávat právní předpisy ve specifických oblastech, jako jsou např. letecké navigační systémy, v nichž bude povinné používat přijímače Galileo v aplikacích a výrobcích (jak již učinilo Rusko ohledně GLONASS). EU by rovněž mohla stanovit u některých aplikací normy minimální přesnosti a integrity, aby se využilo výhod systému GALILEO a znevýhodnila se konkurence.

3.7 Vzhledem k významu, který mají čipové sady⁽⁶⁾ určené do přijímačů pro pronikání na trh, má rozhodující význam rozvoj nízkonákladových čipových sad pro duální přijímače (GPS + Galileo). Výdaje v oblasti výzkumu a vývoje by se tedy měly zaměřit zejména na tento cíl.

⁽⁶⁾ Čipová sada znamená skupinu integrovaných obvodů (čipů), jež mají fungovat společně. Obvykle se prodávají jako jeden výrobek. Čipová sada je většinou zkonstruovaná k fungování se specifickou řadou mikroprocesorů. Čipová sada zásadní měrou rozhoduje o výkonnosti systému, neboť řídí přenos mezi procesorem a vnějšími zařízeními.

3.8 Efekty zkušenostní křivky velkoobjemové produkce jsou kriticky důležité pro nízkonákladovou výrobu čipových sad určených do přijímačů. Měla by být provedena zvláštní studie toho, jak může EU zajistit, aby byly komponenty přijímačů Galileo vyráběny v dostatečně vysokých objemech, aby mohly konkurovat přijímačům přijímajícím pouze signál GPS.

3.9 Při úvahách, jak rozvinout odvětví aplikací pro evropský GNSS, by se Komise měla postavit do čela tvorby a rozvoje inovačních klastrů.

3.10 Komise se by mohla podílet na stimulaci rozvoje aplikací, výrobků a služeb pro GNSS tím, že najme velké obchodní společnosti jako propagátory projektu. Tito propagátoři by možná mohli stát v čele rozvoje klastrů malých a středních podniků na poli specifických aplikací nebo mezer ve výrobcích/na trzích.

3.11 Pro úspěšné zapojení malých a středních podniků do rozvoje trhu aplikací GNSS budou zásadně důležité povzbuzení a podpora podnikání a inovací. K podpoře zapojení malých a středních podniků by měl být využit program pro podnikání a inovace.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Strategie

4.1.1 Galileo a EGNOS se musejí stát výchozím standardem GNSS v Evropě.

4.1.2 EU by se měla bezodkladně chopit příležitosti rozšířit EGNOS tak, aby pokrýval všechna důležitá letiště v Africe. To by byl rafinovaný dlouhodobý strategický krok a měl by být učiněn dříve, než budou jednat naši konkurenti, zejména Čína.

4.1.3 EGNOS je v provozu již více než rok. Marketingové a inovační programy by měly být prováděny s větší naléhavostí.

4.1.4 Komise a GSA odvedly vynikající práci na obtížném úkolu s velmi omezenými prostředky. Možná by se měla brzy uzavřít smlouva s nějakým odborným podnikem, který by zajistil uvádění evropského GNSS na trh. Komerční rozvoj systémů EGNOS a GALILEO je zásadní pro dlouhodobý úspěch, na této důležité, obsáhlé výzvě však bylo dosud vykonáno příliš málo.

4.1.5 EU potřebuje agresivní strategii rozvoje trhu s jasnými a měřitelnými cíli, v jejímž čele bude stát vysoce kvalifikovaný tým.

4.1.6 EU se musí ujmout vedení a vyjádřit plnou podporu GNSS, aby se překonala nejistota, která kolem nich panuje.

4.1.7 Důvěra ve vedení a řízení programů GNSS je zásadní pro získání podpory v rámci EU a na trhu. Stávající systém vedení a řízení by měl být prošetřen, aby se posoudilo, zda není třeba provést nějaké změny.

4.1.8 Prostřednictvím aktivní koordinované spolupráce s jinými iniciativami, jako jsou např. Digitální agenda nebo Inovace v Unii, by mělo být získáno dodatečné financování marketingových a inovačních programů.

4.1.9 Pro všechny navazující obory, jimiž jsou elektronika, software, mobilní sítě, rozhlas, hardware a služby, je zapotřebí marketingová a inovační strategie založená na segmentech hodnotového řetězce/výrobku/trhu.

4.1.10 Komise by měla prošetřit, ve kterých odvětvích by mohly být zavedeny nové předpisy za účelem využití výhod, jež přináší aplikace a technologie evropského GNSS.

4.1.11 Měla by být stanovena regulační opatření, jež podpoří volbu technologií EGNOS/Galileo před technologiemi nižší kvality, a to zejména u aplikací, u kterých je nutná důvěra v kontinuitu služby nebo vysokou hladinu přesnosti a integrity, nebo co se týče bezpečnosti.

4.1.12 EU by se na evropských fórech o průmyslových normách (v dopravě, letecké dopravě, zemědělství atd.) měla všemožně snažit ze všech sil o upřednostňování technologie EGNOS/Galileo a o propagaci stávající interoperability mezi systémem GALILEO a GPS.

4.1.13 Hlavní strategickou prioritou by mělo být snižování cen čipových sad do přijímačů EGNOS/Galileo pod cenu čipových sad určených pouze pro GPS. Efekty zkušenostní křivky velkoobjemové produkce jsou zásadně důležité pro nízkonákladovou výrobu čipových sad určených do přijímačů, a tedy i pro to, aby poskytovatelé řešení tyto sady přijali.

4.1.14 Mělo by se vyvinout silné úsilí o nalezení souladu s Digitální agendou a Inovacemi v Unii na podporu inovačních a marketingových programů vytvářených ve spolupráci.

4.1.15 Je třeba věnovat zvláštní pozornost stimulaci a podpoře podnikání u malých a středních podniků, aby se angažovaly v poskytování aplikací GNSS.

4.1.16 Měl by být zahájen program specificky zaměřený na rozvoj inovačních klastrů, aby se využily všechny příležitosti v oblasti výrobků/trhů, jež se EGNOS a Galileo nabízí.

4.1.17 Měla by být sestavena hodnotová mapa, na které by byly zobrazeny všechny podniky a organizace, které by mohly nebo měly být zapojeny do vývoje technologie, aplikací a služeb pro EGNOS/Galileo. Tato mapa by ukázala stávající a potenciální propojení mezi velkým počtem aktérů. Byla by mocným strategickým nástrojem označování příležitostí, analýzy problémů a přípravy plánů.

4.1.18 Měly by být zvoleny velké obchodní společnosti, které budou najaty, aby formálně propagovaly a vedly rozvoj aplikací GNSS v Evropě.

4.2 Inovace

4.2.1 Kvalita technologie a služeb EGNOS/Galileo uvedených na trh musí vždy odpovídat nejvyšším standardům. Je nutné zachovávat přísnou kontrolu kvality vývoje technologií a jejich zavádění na úrovni konečného uživatele.

4.2.2 Měly by být nalezeny nové zdroje diferenciací kromě přesnosti a integrity, možná prostřednictvím inovace obchodního modelu, která vytvoří nové, lepší nabídky, kombinované s jinými technologiemi a službami.

4.2.3 Ve spolupráci s programy Digitální agenda a Inovace v Unii by měly být podporovány inteligentní výrobky a služby využívající integrované technologie a složky služeb.

4.2.4 Fórum pro aplikace by mělo vyhledávat účastníky mimo současnou sféru technologií a služeb. Taková účast by stimulovala inovace a tvořivé myšlení nad rámec v současnosti známých zdrojů.

4.2.5 Prioritou by měl být vývoj nízkonákladových duálních čipových sad GPS/EGNOS/Galileo.

4.2.6 Je třeba vypracovat strategii dostatečného zachycení efektů zkušenostní křivky velkoobjemové produkce, jež jsou zásadně důležité pro nízkonákladovou výrobu čipových sad určených do přijímačů, aby mohly čipové sady EGNOS/Galileo cenově konkurovat čipovým sadám určeným pouze pro GPS.

4.3 Marketing

4.3.1 Rozvoj trhu s aplikacemi GNSS by měl být v rukou marketingových odborníků. S ohledem na tento požadavek by se měly přezkoumat stávající systémy a prověřit současný personál. Možná je třeba uzavřít smlouvu s nějakým odborným podnikem, který by se pod vedením Komise a GSA zhostil tohoto úkolu.

4.3.2 Pro úspěšnou realizaci akčního plánu je zásadně nutný důkladný, dobře promyšlený a plně financovaný marketingový plán.

4.3.3 Měly by být stanoveny inteligentní cíle pro růst celkového podílu GNSS na příjmech v navazujících odvětvích. Tyto cíle by měl stanovit segment cílového trhu/hodnotový segment řetězce.

4.3.4 Měla být vytvořena globální strategie značky EGNOS/Galileo, která by nastavila cíle, zdůraznila hodnotu této značky, zjednodušila tržní komunikaci a vyjasnila marketingové priority.

4.3.5 Na propagaci EGNOS/Galileo mezi občany by měla být zahájena dobře cílená veřejná mediální a vzdělávací kampaň. měla by však prováděna pouze v rámci dobré strategie značky.

4.3.6 Pro veškerou technologii schválenou pro EGNOS/Galileo by mělo být vytvořeno označení, aby byla značka EGNOS/Galileo chráněna proti poškození reputace.

4.3.7 Měli by být zaangažováni misionáři (propagátoři), kteří budou šířit informace a najímat malé a střední podniky k vývojovým příležitostem.

4.3.8 Na všech cílových trzích by měli být zvoleni propagátoři a ovlivňovatelé, zejména mezi velkými obchodními společnostmi, a mělo se usilovat o jejich přízeň.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o používání bezpečnostních skenerů na letištích EU

(KOM(2010) 311 v konečném znění)

(2011/C 107/10)

Zpravodaj: **pan HERNÁNDEZ BATALLER**

Dne 15. června 2010, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, se Komise rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o používání bezpečnostních skenerů na letištích EU

KOM(2010) 311 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 104 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

1.1 EHSV souhlasí s tím, že letecká bezpečnost je právní zájem, jež je třeba chránit, ale domnívá se, že Komise by k němu měla mít komplexnější přístup, jehož klíčovými prvky by bylo sdělení zpravodajských informací a analýza lidského faktoru, a ne pouze používání technologií spojených s pochybnostmi a riziky, které až do dnešního dne nebyly řádně rozptýleny.

1.2 Ochrana základních práv by mohla být používáním tohoto druhu skenerů vážně dotčena z hlediska lidské důstojnosti, osobního soukromí a ochrany údajů, pokud by tyto snímky nebyly řádně uchovávány, tištěny, předávány či shromažďovány, či pokud by došlo k jejich pozdějšímu rozšíření. EHSV se domnívá, že za všech ostatních podmínek by měl mít cestující možnost se této kontrole nepodrobit (opt-out) a nezávisle na možnosti, kterou zvolí, by měl mít právo letět. V každém případě musí být stanoveny solidní právní záruky, že tito cestující nebudou vystaveni dodatečné zátěži jako nepříjemným zdržením ve frontách na bezpečnostní kontrolu nebo zdoluhavému ohledávání.

1.3 S ohledem na ochranu zdraví EHSV žádá Komisi, aby provedla podložené studie o možném dopadu těchto zařízení na zdraví cestujících a zaměstnanců, kteří jsou často kontrolováni v souvislosti s výkonem práce, neboť v případě pochybností by bylo vhodnější použít jiný druh nástrojů.

1.4 EHSV připomíná Komisi, že ve sdělení se neuvádí nic o účinné právní ochraně, jež musí být zaručena slabším, tedy

běžným cestujícím využívajícím služeb leteckých společností a letišť, neboť bez dostatečných procesních záruk nebudou zajištěna individuální práva.

1.5 Výbor je toho názoru, že by se mělo vážně uvažovat o jiných možnostech, než je používání bezpečnostních skenerů, resp. tělesných skenerů. Jako alternativa se nabízí využití technických systémů pro schematickou lokalizaci a identifikaci zdrojů ohrožení, které lze přesněji určit následným ručním ohledáním.

2. Úvod a obsah sdělení

2.1 Sdělení Komise se zabývá zvyšujícím se používáním bezpečnostních skenerů na letištích Evropské unie, které je regulováno na vnitrostátní úrovni.

2.2 Podle Komise mohou pouze společné evropské standardy pro leteckou bezpečnost poskytnout rámec zajišťující harmonizovaný přístup k používání bezpečnostních skenerů na letištích.

2.3 Letecká bezpečnost dnes čelí dle názoru Komise novým druhům ohrožení: hrozbám, na které nemohou tradiční bezpečnostní technologie používané na letištích poskytnout odpovídající a účinnou reakci. V důsledku toho některé členské státy EU začaly na svých letištích zkoušet a nasazovat bezpečnostní skenery. To má za následek používání různých pravidel v EU.

2.3.1 Bezpečnostní skener je obecný pojem používaný pro technologii schopnou zjistit předměty přenášené pod oděvem. K identifikaci každého předmětu odlišného od lidské pokožky se používají různé formy záření, které se liší ve vlnové délce a vyzařované energii.

2.4 V souladu s právem EU mohou členské státy zavést používání bezpečnostních skenerů na svých letištích buď i) výkonem svého práva na uplatnění přísnějších bezpečnostních opatření, než jsou stávající požadavky EU, nebo ii) přechodně, maximálně na dobu 30 měsíců, výkonem svého práva provádět zkoušky nového technického postupu nebo metod.

2.5 Co se týče obav o ochranu zdraví a konkrétněji používání ionizujícího záření, evropské právní předpisy podle Smlouvy o Euratomu stanoví prahové hodnoty dávek záření (*ad hoc* a za rok) a vyžadují, aby byla expozice lidí záření dostatečně zdůvodněna a aby ochranná opatření zajistila co nejmenší dosažitelnou expozici.

2.6 Komise poukazuje na to, že hlavní zásadou evropských a rovněž mezinárodních pravidel je zabránit vnášení nebezpečných předmětů, jako jsou zbraně, nože nebo výbušniny („zakázané předměty“) do letadla.

2.6.1 Tento společný předpisový rámec stanovil „jednorázovou bezpečnostní kontrolu“, která již byla v některých členských státech EU zavedena, avšak ne zcela, a která bude v budoucnosti nejdůležitějším prvkem usnadňování pohybu cestujících jak pro odvětví, tak i pro cestující.

2.7 Na základě stávajícího právního rámce EU pro leteckou bezpečnost členské státy a/nebo letiště dostávají seznam metod a technologií detekčních a bezpečnostních kontrol, z nichž musí vybrat potřebné prvky, aby účinně a efektivně plnily své úkoly v oblasti letecké bezpečnosti.

2.7.1 Komise poukazuje na to, že současné právní předpisy neumožňují letištím systematicky nahradit žádné uznané metody a technologie detekční kontroly bezpečnostními skenery. Pouze rozhodnutí Komise podléhající postupu projednávání ve výborech podpořené členskými státy a Evropským parlamentem může být základem pro povolení bezpečnostních skenerů jako další vhodné metody pro leteckou bezpečnost.

3. Připomínky

3.1 EHSV vyjadřuje vážné a zásadní výhrady k přístupu přijatému ve sdělení Komise. V zásadě se vyslovuje proti případnému přijetí a provádění budoucího nařízení, které by mohlo představovat značnou zátěž pro soukromé osoby a dotknout se výkonu jejich základních práv. Nicméně vzhledem k tomu, že se

jedná o rychle se vyvíjející technologie, a pouze za předpokladu, že by se jednalo o zcela důvěryhodný systém, který by neměl dopad na základní práva a nevyvolával riziko pro zdraví osob, by Výbor mohl souhlasit se zařízením pro kontrolu bezpečnosti, které by používalo méně invazivní technologie.

3.1.1 Několik aspektů sdělení konkrétně vykazuje závažné právní nedostatky.

3.1.2 Za prvé se jedná o pochybnosti týkající se přiměřenosti hlavního cíle příslušného právního předpisu, a to obecného zavedení bezpečnostních skenerů na všech letištích EU za účelem dosažení maximální letecké bezpečnosti. I když by zavedení těchto skenerů dle Komise bylo dobrovolné, neměli by cestující možnost se rozhodnout, zda tuto kontrolu podstoupí, či nikoliv. Než bude přijato opatření tohoto rozsahu, je třeba provést „test proporcionality“ na posouzení nutnosti jeho přijetí a jiných otázek, k nimž patří mj. náklady, které by vznikly zavedením těchto bezpečnostních skenerů. V současné době je zavedení těchto systémů na všech letištích EU pro veřejné pokladny příliš drahé (pořizovací cena základního zařízení a doplňkový logistický materiál), vzhledem k tomu, že existují vážné pochybnosti týkající se důvěryhodnosti, zdraví osob a dopadu na základní práva. EHSV se domnívá, že u takto rychle se vyvíjejícího trhu je vhodnější počkat, až vzniknou technologie, které budou dokonalejší, méně invazivní a budou více splňovat vytyčený cíl: leteckou bezpečnost. Výbor je toho názoru, že by se mělo vážně uvažovat o jiných možnostech, než je používání bezpečnostních skenerů, resp. tělesných skenerů. Jako alternativa se nabízí využití technických systémů pro schematickou lokalizaci a identifikaci zdrojů ohrožení, které lze přesněji určit následným ručním ohledáním.

3.1.3 Dále nebylo dostatečně zváženo podstatné omezení základních práv, k němuž by došlo v důsledku provádění nařízení. V jedné z budov soudu na Floridě, v níž se používá technologie milimetrových vln, uložili zaměstnanci 35 000 záznamů, které byly bohužel rozšířeny na internetu, čímž došlo k porušení základních práv tisíců osob.

3.1.4 Dále si lze klást otázku ohledně nutnosti druhu právního předpisu zvoleného Komisí a ohledně postupu jeho přijímání.

3.2 Vzhledem ke kritériím rozsáhle stanoveným judikaturou Soudního dvora Evropské unie a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva se nezdá, že by ve sdělení Komise byla přísně dodržena tři kritéria nutnosti, přiměřenosti a zákonnosti, jež musí být uplatněna u všech opatření přijatých orgány právní unie (či právního státu), aby neomezovala výkon práv a svobod občanů.

3.2.1 V souvislosti s prvním uvedeným aspektem je neprůhledný vztah mezi navrhovaným opatřením, tedy zavedením bezpečnostních skenerů, a dosažením větší letecké bezpečnosti, důvodem k vážným pochybnostem.

3.2.2 Evropská komise sama uznává ve sdělení, poté co provedla hodnocení dopadu zavedení nových metod a technologií po různých incidentech z minulých let zaměřených proti letecké bezpečnosti, že jejich zavedení „se ukazuje čím dál méně efektivní“, a naopak se zasazuje za „komplexnější přístup, jehož klíčovými prvky by [...] byly sdílení zpravodajských informací a analýza lidského faktoru“.

3.2.3 Není náhodou, že toto hodnocení se shoduje s postojem evropského inspektora ochrany údajů, který na žádost Evropské komise vypracoval *ad hoc* zprávu týkající se sporného právního předpisu a hájil tento postoj ve všech stanoviscích týkajících se uplatňování evropských bezpečnostních opatření na ochranu před teroristickými útoky.

3.2.4 Je třeba dosáhnout rovnováhy mezi nutností přijmout evropský přístup – aniž by docházelo k diskriminaci – k problému letecké bezpečnosti a mezi definitivním zavedením „jednorázové bezpečnostní kontroly“, za zohlednění základních práv, zejména s ohledem na poskytnutí souhlasu podrobit se dobrovolně kontrole využívající tyto technologie.

3.2.5 Ještě přesvědčivější je postoj pracovní skupiny vytvořené podle článku 29 směrnice 95/46 ES, která ve své zprávě přijaté dne 11. února 2009 potvrdila, že tyto skenery nejsou alternativou k již uplatňovaným metodám pro odhalování předmětů ohrožujících leteckou bezpečnost; skupina dospěla dokonce k závěru, že neexistují okolnosti, které by poukazovaly na nutnost nahradit stávající opatření kontroly na letištích těmito skenery.

3.3 Za druhé chce Výbor vyjádřit své obavy týkající se tvrdého dopadu, který by uplatňování návrhu vyplývajícího ze sdělení mohlo mít na výkon základních práv.

3.3.1 Dotčená základní práva jsou v rozporu s rozsáhlou analýzou zaměřenou na vyhodnocení ekonomických nákladů nasazení bezpečnostních skenerů na letištích za účelem podloženého odůvodnění jejich přínosu.

3.3.2 Cílem je nalézt rovnováhu mezi svobodou a bezpečností, což vyžaduje pečlivý výklad legislativy z různých důvodů.

3.3.3 Práva a svobody, jež jsou dotčena nejvíce, jsou téměř všechna součástí toho, co Evropský soud pro lidská práva nazývá nedotknutelným tvrdým jádrem veřejného pořádku, který stanovuje Evropská úmluva o lidských právech.

3.3.4 Z tohoto důvodu musí být jakékoliv omezení těchto práv výjimečné, pouze pokud by nebyla možnost jiných alternativ, jež by tolik nenarušovaly tato práva, musí podléhat nadnárodní kontrole a být v souladu se zvyky vyspělé demokratické společnosti. Evropská komise musí v budoucím nařízení za účelem vyřešení případných porušení lidských práv zajistit zkrácená a přednostní řízení nebo se odkázat na postupy existující v členských státech.

3.3.5 Kromě toho, jak připomněla generální advokátka Sharpston v závěrech věci C-345/08 (Heinrich), týkající se také přijetí legislativního textu Evropské komise v oblasti letecké bezpečnosti, nemají v EU prostor argumenty, které by ospravedlňovaly zrušení či omezení záruk základních práv z důvodu předcházení rizikům veřejné bezpečnosti, ačkoli by tato byla z důvodu doby či okolností obzvláště vysoká.

3.4 EHSV vyjadřuje obavy zejména o zdraví cestujících a zaměstnanců, kteří jsou často kontrolováni v souvislosti s výkonem práce. Výbor v této souvislosti požaduje, aby opakovaným používáním složitých zařízení byli pověřováni příslušně vyškolení zaměstnanci. Důležitou úlohu zde hrají odpovídající dobré platové a pracovní podmínky. Nasazení vyškolených zaměstnanců by přispělo k omezení opakovaného a zdraví škodlivého procházení bezpečnostními rámy.

3.5 EHSV doufá, že návrh Komise stanoví vysokou úroveň ochrany zdraví, která se bude zakládat na vědeckém výzkumu a vědeckých stanoviscích, přičemž bude obojí řádně ověřené, obsažné a důvěryhodné a uspokojivé pro cestující s cílem zajistit minimální vystavení cestujících škodlivým dopadům. Kromě toho bude třeba zajistit zvláštní předpisy pro speciálně citlivé či zranitelné cestující, jako jsou těhotné ženy, děti, postižení nebo osoby, které trpí onemocněními, při nichž je tento druh kontrol nevhodný.

3.6 Závěrem lze říci, že neexistuje žádný přesvědčivý důkaz o tom, že používání těchto skenerů nepředstavuje riziko pro lidské zdraví, a nebyl také žádný kodex chování v souladu s požadavky práva na ochranu osobních údajů – pro případ, že by se obecně rozšířilo jejich zavádění. V tomto smyslu by Komise měla rozšířit obsah vypracovaných protokolů tak, aby zajistila, že budou obsahovat vhodné odpovědi na obavy týkající se dodržování základních práv, a rozšířit je tak, aby je cestující obecně znali a zejména věděli, že používání skenerů je přísně dobrovolné a v žádném případě povinné.

3.6.1 V každém případě musí existovat možnost nepodstoupit kontrolu prostřednictvím skenerů a musí být stanoveny solidní právní záruky, že tito cestující nebudou vystaveni dodatečné zátěži jako nepříjemným zdržením ve frontách na bezpečnostní kontrolu nebo zdlouhavému ohledávání; ani jedno z toho není obsaženo ve sdělení Komise.

3.7 Dalším aspektem, který vyvolává určitou nejasnost, je používaná terminologie a způsob, jakým je téma předkládáno.

3.7.1 Komise používá nový pojem „bezpečnostní skenery“, který nahrazuje pojem „tělesné skenery“, jenž používala předtím ve veřejné konzultaci na stejné téma, jejíž provedení jí bylo uloženo usnesením Evropského parlamentu ze dne 23. října 2008.

3.7.2 Změna terminologie je snahou učinit příslušné sdělení politicky atraktivnější tak, aby bylo schváleno, jak to dokazuje vstřícný postoj Komise k zavedení těchto přístrojů mezi opatření letecké bezpečnosti, která budou muset být prováděna na letištích členských států EU.

3.7.3 Například v odstavci 34 sdělení Komise se uvádí, že bezpečnostní skenery mohou plně nahradit ostatní techniky, které se používají k zajištění letecké bezpečnosti.

3.7.4 Podobně se v odstavci 45 sdělení tvrdí, že s ohledem na technologii, která je v současné době k dispozici, „je jasné“, že „bezpečnostní skenery mohou maximalizovat“ pravděpodobnost detekce hrozeb a že nám zajistí „podstatně vyšší“ schopnost prevence.

3.7.5 V odstavci 82 se opakuje, že nasazení těchto zařízení by mohlo zejména velkým letištím umožnit „větší flexibilitu a možnost dále zvýšit leteckou bezpečnost“.

3.7.6 Vzhledem k různým nejistotám, které s používáním těchto zařízení souvisejí, jakož i jejich nepopiratelný dopad na oblast práv a veřejných svobod občanů, by se text mohl inspirovat více zdroji a objektivněji se zabývat současným stavem v oblasti a navrhopvat možná alternativní řešení.

3.7.7 Tyto zvláštnosti související s přístupem Komise při vypracování sdělení se vztahují na poslední ze zmiňovaných aspektů, který se týká jak volby druhu aktu (nařízení), tak vhodnosti zvoleného postupu pro jeho přijetí (postup projednávání ve výborech).

3.8 Sdělení tedy vyvolává vážné pochybnosti týkající se ne jeho zákonnosti, ale jeho legitimacy.

3.8.1 Komise může samozřejmě v této oblasti jednat na základě pravomocí stanovených v čl. 4 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 300/2008.

3.8.2 Komise však měla být opatrnější při vypracovávání takto kontroverzního návrhu, zejména v souvislosti se zkušenostmi z nedávné doby, kdy byla po příslušném právním napadení přinucena upravit akty ve stejné oblasti.

3.8.3 Za těchto okolností by bylo vhodnější zvolit rozhodnutí určené všem členským státům, nebo dokonce doporučení, které by příslušným orgánům poskytlo větší prostor k rozhodování a delší časový úsek pro (dobrovolné) testování skenerů.

3.8.4 Zároveň je třeba zdůraznit, že postup projednávání ve výborech zvolený Komisí pro přijetí budoucího legislativního návrhu, je – ačkoli je právně platný – příliš restriktivní a nejasný pro vypracování tak významného aktu.

3.8.5 Tím spíš, že Lisabonská smlouva v novém článku 290 SFEU vytváří základ nového mechanismu, při němž mohou Rada a Parlament na Komisi přenést výkon pravomocí a mohou rozhodnout o zrušení přenesení pravomoci bez udání dalšího odůvodnění (uvedený čl. 290 odst. 2 písm. a)). V tomto kontextu by měla Komise zvážit, zda významný dopad, který by návrh nařízení měl po vstupu v platnost na právní zájmy občanů, by měl být řešen v širším institucionálním rámci a měl by být otevřen veřejné debatě zainteresovaných stran, jakož i ideologické diskusi mezi reprezentativními politickými stranami, která je součástí parlamentní demokracie a v němž má mít Evropský parlament vedoucí roli, neboť se jedná o základní práva, což však neodpovídá postupu projednávání ve výborech.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o vytvoření prvního programu politiky rádiového spektra

(KOM(2010) 471 v konečném znění – 2010/0212 (COD))

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropské širokopásmové sítě: investice do digitálního růstu

(KOM(2010) 472 v konečném znění)

(2011/C 107/11)

Zpravodaj: **pan McDONOGH**

Dne 7. října 2010 se Evropský parlament a Rada, v souladu s články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o vytvoření prvního programu politiky rádiového spektra

KOM(2010) 471 v konečném znění – 2010/0252 (COD).

Dne 20. září 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropské širokopásmové sítě: investice do digitálního růstu

KOM(2010) 472 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 108 hlasy pro, nikdo nebyl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry

1.1 Výbor oceňuje Komisi za všechny tři dokumenty tohoto balíčku opatření pro širokopásmové sítě. Byly připraveny včas, jsou dobře promyšleny a komplexní.

1.2 Výbor plně podporuje cíl Digitální agendy, jímž je zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu založeného na rychlém a superrychlém internetu, a plně schvaluje ambiciózní cíl pro širokopásmové připojení obsažený v této stěžejní iniciativě⁽¹⁾. Výbor se však domnívá, že pro

⁽¹⁾ KOM(2010)245 v konečném znění/2: Do roku 2020 by měli mít všichni Evropané přístup k internetu rychlejšímu než 30 megabitů za vteřinu (Mbps) a 50 % či více evropských domácností by mělo mít předplaceno připojení rychlejší než 100 Mbps. Digitální agenda také znovu potvrdila cíl schválený Evropskou radou, že do roku 2013 mají být všichni Evropané vybaveni základním širokopásmovým připojením.

zachování konkurenceschopnosti Evropy ve světě bude během několika nejbližších let možná třeba vytyčit ještě ambicióznější cíle pro přístup k připojení⁽²⁾.

1.3 Výbor se znepokojením zaznamenal, že nezaměstnanost v celé Evropské unii roste, a to zejména mezi mladými (do 25 let)⁽³⁾. Výbor se domnívá, že úspěšné provedení balíčku opatření pro širokopásmové sítě je rozhodující pro vyřešení nezaměstnanosti tím, že se v Evropě zajistí inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, jak předpokládá strategie Evropa 2020.

⁽²⁾ Jižní Korea vytvořila národní plán, podle nějž má být do roku 2012 běžné připojení 1000 Mbps. Vláda motivuje podniky, aby investovaly 34 bilionů Wonů (23 miliard euro), nutných k realizaci tohoto plánu. Pro srovnání, jde zhruba o stejnou částku, jakou představuje roční státní rozpočet na vzdělání. (http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/click_online/9093991.stm).

⁽³⁾ Euroindikátor z tiskové zprávy Eurostatu – 5/2011, 7. ledna 2011: V listopadu 2010 dosáhla míra nezaměstnanosti mladých (do 25 let) v **eurozóně** 20,7 % a v **EU27** 21,0 %. V listopadu 2009 to bylo 20,1 % a 20,5 %.

1.4 Výbor s uspokojením konstatuje, že regulační zásady obsažené v balíčku opatření pro širokopásmové sítě jsou v souladu s přezkumem legislativního rámce pro elektronické komunikace ⁽⁴⁾.

1.5 Za krajně důležitou pro budoucnost internetových služeb v Evropě považuje Výbor zásadu neutrality sítě ⁽⁵⁾. Vzali jsme na vědomí zprávu Komise o veřejné konzultaci o otevřeném internetu a neutralitě sítě ⁽⁶⁾, a vítáme podporu, jíž se této zásadě dostalo od paní místopředsedkyně Kroes ⁽⁷⁾. Výbor je však znepokojen, že poskytovatelé služeb s významnou tržní silou mají silnou komerční motivaci jednat proti zásadě neutrality sítě a proti zájmům občanů. Výbor se domnívá, že ustanovení telekomunikačního rámce ⁽⁸⁾ by mohlo vyžadovat další změny s cílem posílit pravomoci vnitrostátních regulačních orgánů, aby byla v celé Evropě zajištěna otevřenost internetu a plně respektování zásady neutrality sítě ze strany poskytovatelů služeb.

1.6 Výbor upozorňuje Komisi na řadu svých předchozích stanovisek, v nichž zdůraznil svou podporu informační společnosti, strategii Evropa 2020 a Digitální agendě, jakož i na stanoviska, v nichž se vyslovil pro nezbytnost přístupu k vysoce kvalitnímu, vysokorychlostnímu internetovému připojení pro občany v celé EU, i pro nezbytnost vyváženého regulačního prostředí pro komunikační služby, jež by přineslo vysoce kvalitní služby za dostupné ceny ⁽⁹⁾.

1.7 Strategie pro širokopásmové připojení

1.7.1 Výbor je přesvědčen, že účinné provádění strategie EU pro širokopásmové připojení je zásadní pro budoucí hospodářský a sociální blahobyt všech občanů. Výbor se však obává,

že vzhledem k obtížným finančním podmínkám, které budou po mnoho nadcházejících let panovat, bude dosažení cílů širokopásmového připojení pro Evropu závažným problémem. Výbor apeluje na Radu, Komisi, členské státy a místní a regionální orgány, aby učinily vše, co je v jejich moci, pro podporu provedení cílů širokopásmového připojení stanovených v Digitální agendě.

1.7.2 Výbor je přesvědčen, že univerzální přístup k vysokorychlostnímu širokopásmovému připojení je klíčem k podpoře sociální a územní soudržnosti ⁽¹⁰⁾. Vítáme plány rozšířit využívání strukturálních fondů a fondů rozvoje venkova k podpoře zavádění komerčně životaschopné širokopásmové infrastruktury. Je však také nezbytné, aby prospěch z těchto investic směřoval k občanům v podobě vysoce kvalitních služeb a podstatného snížení nákladů pro konečné uživatele. Výbor rovněž vyzývá členské státy a místní a regionální orgány, aby v rámci podpory Digitální agendy zřizovaly na veřejných místech body s přístupem ke službám WiFi.

1.7.3 Výbor upozorňuje Komisi, že snižování nákladů na zajištění širokopásmové infrastruktury v Evropě má multiplikační účinek na hospodářství a na kvalitu života. Vyzýváme Komisi, členské státy a místní a regionální orgány, aby vynaložily veškeré úsilí na snižování těchto nákladů.

1.7.4 Výbor vítá opatření ke stimulaci a podpoře investic do širokopásmové infrastruktury, přál by si však, aby veškeré investice probíhaly způsobem, jenž posílí hospodářskou soutěž. Výbor by byl znepokojen, kdyby byla podpora realizována způsobem, jenž by nepřiměřeně zvýhodňoval poskytovatele služeb s významnou tržní silou.

1.7.5 Výbor je však zklamán stávajícím pomalým čerpáním fondů na podporu širokopásmové infrastruktury ze strany členských států ⁽¹¹⁾. Vítáme plánované pokyny pro členské státy týkající se toho, jak urychlit programy a čerpat dostupné finanční prostředky.

1.8 Politika rádiového spektra

1.8.1 Výbor je potěšen, že program politiky rádiového spektra bude legislativním nástrojem, který zajistí, že ke splnění cíle stanoveného do roku 2020 bude pro potřeby bezdrátových širokopásmových technologií určeno a zpřístupněno vhodné spektrum v šíři dostatečné pro jejich pokrytí a kapacitu a že rozvoj širokopásmové infrastruktury bude dále zlepšen opatřeními na podporu konkurenceschopnosti, jako je zavedení obchodování se spektrem, a opatřeními, jejichž cílem je předejít případnému narušení v případě, že se stávající licence pozmění.

⁽⁴⁾ Směrnice 2009/140/ES a směrnice 2009/136/ES.

⁽⁵⁾ Neutralita sítě je zásada, podle níž nesmí poskytovatelé a správci internetových služeb nijak omezovat obsah, stránky, platformy, druh zařízení, jež mohou být připojena, ani způsoby přípustné komunikace. Zaplatí-li dva uživatelé za určitou úroveň přístupu k internetu, měli by mít možnost se na této předplacené úrovni přístupu také navzájem spojit. Byly vysloveny obavy, že poskytovatelé širokopásmových služeb by mohli využívat svou infrastrukturu k blokování internetových aplikací a obsahu (např. internetových stránek, služeb, protokolů), a to zejména konkurenčních, nebo měnit své obchodní modely tak, že sníží kvalitu a rozsah přístupu pro některé uživatele. Takové změny obchodních modelů by mohly vést k nespravedlivé cenové diskriminaci a diskriminaci v kvalitě služeb. Možnost opatření navrhovaných k zajištění neutrality internetu jsou předmětem vášnivých diskuzí.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/net_neutrality/report.pdf.

⁽⁷⁾ Proslav SPEECH/10/643 na summitu Evropské komise a Evropského parlamentu k otevřenému internetu a neutralitě sítě v Evropě.

⁽⁸⁾ Směrnice 2009/140/ES a směrnice 2009/136/ES.

⁽⁹⁾ Viz Úř. věst. C 120, 20.5.2005, s. 22; Úř. věst. C 28, 3.2.2006, s. 88; Úř. věst. C 318, 23.12.2006, s. 222; Úř. věst. C 97, 28.4.2007, s. 27; Úř. věst. C 324, 30.12.2006, s. 42; Úř. věst. C 151, 17.6.2008, s. 25; Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 50; Úř. věst. C 224, 30.8.2008, s. 50; Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 60; Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 87; Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 8; Úř. věst. C 182, 4.8.2009, s. 56; Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 41; Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 103; Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 116; Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 178; Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 58.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 8.

⁽¹¹⁾ Do září 2009 bylo skutečně pouhých 18 % výdajů plánovaných na období 2007–2013.

1.8.2 Výbor je rovněž potěšen, že program politiky rádiového spektra výslovně uvádí cíl, podle nějž má být do roku 2013 zpřístupněno pásmo digitální dividendy 800 MHz pro zajištění pokrytí širokopásmovým připojením, a to zejména ve venkovských oblastech. Výbor vyzývá členské státy k bezodkladnému zajištění dostupnosti tohoto spektra.

1.8.3 Výbor rovněž bere na vědomí plány na využívání satelitního širokopásmového připojení za rozumné ceny pro pokrytí odlehklých oblastí, jež nemohou být obslouženy pozemními prostředky.

1.8.4 Výbor se připojuje k výzvě Komise členským státům, aby napomohly rychlému dosažení cíle pokrytí širokopásmovým připojením neprodlženým přijetím politiky s cílem:

- zpřístupnit dostatečně široká pásma rádiového spektra ⁽¹²⁾;
- udělit uživateli práva rychle;
- zvýšit flexibilitu a hospodářskou soutěž;
- dovolit, aby se druhotné obchodování se spektrem přizpůsobilo vývoji trhu.

1.9 Přístupové sítě nové generace

1.9.1 Poskytování přístupových sítí nové generace je velmi drahé a přináší investorům zásadní rizika. Konstatujeme, že návrhy tato rizika zohledňují a umožňují zahrnout rizikovou premii do nákladů za regulovaný přístup.

1.9.2 Výbor oceňuje tvůrčí přístup Komise k poskytování výrazné podpory pro spolufinancování, jež může snížit úroveň rizika podstupovaného každou společností.

1.9.3 Výbor uznává, že úspěšné prosazování pravidel pro přístup k přístupovým sítím nové generace budou silně záviset na provádění vnitrostátními regulačními orgány v každém členském státě. Výbor vyzývá Komisi a členské státy, aby vnitrostátními regulačními orgány a Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) poskytly veškerou podporu, aby mohly úspěšně plnit svůj obtížný úkol.

2. Doporučení

2.1 K zajištění pokračování otevřeného internetu a ochrany neutrality sítě by měla Komise a vnitrostátní regulační orgány

⁽¹²⁾ Je nezbytné, aby určené spektrum bylo zpřístupněno účinně; to znamená jednak otevřít nové spektrum (např. 2,6 GHz a 800 MHz), jednak uvolnit využití stávajícího spektra (např. pásmo 900/1 800 MHz – viz přezkum směrnice GSM a rozhodnutí o pásmu 900/1 800 MHz).

pečlivě sledovat postupy, kterými operátoři spravují datové toky ve svých sítích, a jejich případný dopad na praxi uživatelů internetu.

2.2 Na základě zkušenosti by měla Komise posoudit přiměřenost telekomunikačního rámce pro řešení výzev vyplývajících z ohrožení otevřeného internetu a neutrality sítě ze strany poskytovatelů služeb.

2.3 Vnitrostátní plány pro širokopásmovou infrastrukturu by měly být brzy aktualizovány tak, aby obsahovaly plány projektů na zajištění rychlého a superrychlého širokopásmového připojení.

2.4 Vnitrostátní plány pro širokopásmovou infrastrukturu by se měly řídit standardními osvědčenými postupy pro plány projektů a uvádět podrobnosti o požadovaných zdrojích souvisejících s cíli a údaje o etapách.

2.5 EU by měla vnitrostátní plány pro širokopásmovou infrastrukturu pravidelně přezkoumávat, aby upozornila na nedostatky ve financování nebo na jejich další problémy.

2.6 Vnitrostátní plány pro širokopásmovou infrastrukturu by měly obsahovat podrobnosti o veškerých přímých plánech a investicích veřejných orgánů do infrastruktury a stavebních pracích, jež by usnadnily dosažení cílů Digitální agendy.

2.7 Výbor žádá Komisi, aby zvláštní pozornost věnovala účinku na hospodářskou soutěž v členských státech, aby mohla kontrolovat, jak se provádí snižování nákladů širokopásmových sítí.

2.8 Komise by měla za pomoci jakýchkoliv vhodných nástrojů zajistit, aby byly ceny rádiového spektra stále na přiměřené úrovni, tak aby bylo poskytování konkurenčních služeb ekonomicky životaschopné.

2.9 Pro stimulaci digitální ekonomiky by měly členské státy a regionální orgány podporovat bezplatné body s přístupem ke službám WiFi na veřejných místech.

2.10 Při provádění společných investic a partnerství veřejného a soukromého sektoru v projektech v oblasti infrastruktury se musí členské státy a regionální orgány vyvarovat narušením zdravé hospodářské soutěže na trhu ⁽¹³⁾.

2.11 Při vývoji technologií a služeb je důležité, aby měly prvořadý význam obavy z možných nebezpečných účinků elektromagnetického pole na veřejné zdraví, a přijímáním opatření ke sledování těchto účinků by proto měla být získávána důvěra veřejnosti.

⁽¹³⁾ Viz Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 72.

2.12 Výbor je přesvědčen, že při schvalování zavádění bezdrátových sítí musí místní orgány prosazovat environmentální a hygienické předpisy účinným způsobem, takže služby, jež jsou s těmito předpisy v plném souladu, budou moci být poskytovány rychle a budou rentabilní.

2.13 Aby bylo zajištěno, že budou předpisy týkající se přístupových sítí nové generace prováděny v celé EU jednotně, a aby bylo možné identifikovat jakékoliv možné problémy se zdroji, měla by Komise navrhnout, aby byly vnitrostátní regulační orgány podrobovány pravidelnému auditu. Tento audit by možná mohl být jistým druhem odborného posouzení (peer review), a to pod záštitou BEREC.

2.14 EU by měla zvážit poskytování prostředků sdružení BEREC pro následující účely:

- k sestavení skupiny expertů, kteří by mohli doplňovat odbornost vnitrostátních regulačních orgánů na základě ad hoc;
- k financování programu profesního rozvoje zaměstnanců vnitrostátních regulačních orgánů;
- k financování jednotky pro audit a osvědčené postupy, jež by pomáhala zajišťovat jednotné provádění předpisů na špičkové úrovni v celé Evropě.

3. Kontext

3.1 Vývoj vysokorychlostních komunikačních sítí má dnes stejný revoluční dopad, jako měl rozvoj elektrické energie a dopravních sítí před sto lety. Ačkoliv je Evropa regionem s jednou z největších hustot sítí na světě⁽¹⁴⁾, mnoho částí Unie dosud nemá základní internetové služby, a dokonce i v městských oblastech bývá vysokorychlostní připojení vzácné.

3.2 Občané a podniky po celém světě stále více požadují mnohem rychlejší přístupové sítě nové generace. V tomto ohledu Evropa dosud zaostává za mnoha svými hlavními mezinárodními protějšky: 30 % Evropanů dosud nikdy nevyužilo internet a rozšíření vysokorychlostních sítí na bázi optických vláken dosahuje v Evropě pouze 1 %, zatímco v Japonsku je to 12 % a v Jižní Koreji 15 %.

3.3 Digitální agenda⁽¹⁵⁾, jedna ze stěžejních iniciativ strategie Evropa 2020⁽¹⁶⁾ pro inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění, stanovila pro Evropu ambiciózní cíle širokopásmového připojení: Do roku 2020 by měli mít všichni Evropané přístup k internetu rychlejšímu než 30 megabitů za vteřinu (Mbps) a 50 % či více evropských domácností by mělo mít předplaceno připojení rychlejší než 100 Mbps. Digitální agenda také znovu potvrdila cíl schválený Evropskou radou, že do roku 2013 mají být všichni Evropané vybaveni základním

širokopásmovým připojením. K dosažení těchto ambiciózních cílů je nezbytné vyvinout ucelenou politiku, založenou na kombinaci různých technologií, a průběžně pečlivě sledovat pokrok⁽¹⁷⁾.

3.4 Balíček opatření pro širokopásmové sítě, jak je pojednán v tomto stanovisku, zahrnuje dokumenty Komise, jež jsou navrhovány proto, aby umožnily dosažení cílů připojení obsažených v Digitální agendě. Těmito dokumenty jsou:

- soubor návrhů k řešení požadavků plánování a financování pro dosažení cílů připojení – KOM(2010) 472 *Evropské širokopásmové sítě: investice do digitálního růstu*;
- legislativní návrh na vytvoření prvního programu politiky rádiového spektra, nutného k regulaci a harmonizaci bezdrátových infrastruktur potřebných pro podporu cílů strategie Evropa 2020 – KOM(2010) 471 *návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o vytvoření prvního programu politiky rádiového spektra*;
- doporučení, jak by měly vnitrostátní regulační orgány v EU regulovat přístup k přístupovým sítím nové generace, nutným k poskytování rychlého a superrychlého širokopásmového připojení předpokládaného Digitální agendou – C(2010) 6223/3.

4. Připomínky

4.1 Strategie pro širokopásmové připojení

4.1.1 Ambice strategie Evropa 2020 lze naplnit a cílů Digitální agendy lze dosáhnout pouze tehdy, pokud členské státy vyvinou a provedou účinné vnitrostátní plány pro širokopásmovou infrastrukturu. I když mají v současnosti všechny členské státy strategii pro širokopásmové připojení, je zapotřebí ji brzy aktualizovat a začlenit do nich plány na superrychlé sítě, včetně konkrétních cílů a stanovení prováděcích opatření.

4.1.2 Naplánování a splnění národních strategií pro širokopásmové připojení jsou pro úspěch rozhodující. Rovněž je důležité, aby členské státy tvořily přístupové sítě nové generace takovým způsobem, aby žádný region EU nezaostával, jinak se začne opět rozvířat digitální propast před regiony znevýhodněnými hospodářskou zaostalostí, jež se nemohou na rozvíjející se digitální ekonomice podílet.

4.1.3 Posouzení realizovatelnosti vnitrostátních plánů pro širokopásmovou infrastrukturu by také pomohlo, kdyby identifikovaly zdroje (lidské i jiné) nezbytné pro své plnění, a dále klíčové etapy projektů. Tyto plány projektů pak musí být monitorovány co do plnění, a musí být aktualizovány.

⁽¹⁴⁾ Světové ekonomické fórum – Global Information Technology Report 2009–2010, <http://www.networkedreadiness.com/gitr/>.

⁽¹⁵⁾ *Digitální agenda pro Evropu*, KOM(2010) 245 v konečném znění/2.

⁽¹⁶⁾ *EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, KOM(2010) 2020 v konečném znění.

⁽¹⁷⁾ Dalo by se například očekávat, že pro dosažení cíle 100 Mbps by mělo mít v roce 2015 okolo 15 % evropských domácností předplaceno připojení s touto rychlostí.

4.1.4 Důležitými řídicími kritérii při tvorbě programů jsou kvalita sítí, jejich pořizovací náklady a konkurenceschopnost cen pro konečného uživatele. Protože až 80 % nákladů na infrastrukturu sítí tvoří stavební práce, je neobyčejně důležité, aby státní a místní orgány prostřednictvím účinné koordinace projektů infrastruktury pracovaly na podstatném snížení nákladů.

4.1.5 Kvalitní informace usnadňují kvalitní plánování a řízení. Vnitrostátní plány pro širokopásmovou infrastrukturu by měly obsahovat podrobnosti o veškerých přímých plánech a plánovaných investicích veřejných orgánů, a to včetně stavebních prací, jež by usnadnily tvorbu infrastruktury.

4.1.6 Pokud vnitrostátní regulační orgány obratně nezvládnou tento problém, mohlo by dominantní postavení poskytovatelů služeb s významnou tržní silou narušit vývoj hospodářské soutěže a dokončení infrastruktury.

4.1.7 Zásadním předpokladem pro účinnost, rychlost provádění, environmentální udržitelnost a dostupnost konkurenceschopných cen pro konečného uživatele je spolupráce a spoluúčast soukromých poskytovatelů infrastruktury.

4.1.8 Pro konkurenty je bohužel spolupráce obtížná, pokud k ní nejsou donuceni. Výbor s potěšením vítá, že balíček opatření pro širokopásmové sítě bude od soukromých poskytovatelů služeb vyžadovat zveřejňování kvalitních informací o stávající a plánované infrastruktuře, což usnadní kvalitní plánování a využívání zdrojů.

4.1.9 Transparentnost nákladů a cen komunikačních služeb je zásadní k zajištění toho, aby měli občané prospěch z investic prováděných v oblasti širokopásmové infrastruktury Evropskou unií, členskými státy a regionálními orgány.

4.1.10 Výbor je potěšen rozsahem a rozmanitostí finančních podpor, dostupných na pomoc s dosažením obecných cílů širokopásmového připojení uvedených v Digitální agendě. Výbor rovněž vítá plány na nové finanční nástroje, jež mají být začleněny do nového víceletého finančního rámce.

4.2 Politika rádiového spektra

4.2.1 Důležitost programu politiky rádiového spektra vychází z toho, že bezdrátová komunikace bude hrát všudypřítomnou úlohu v inteligentní a udržitelné ekonomice podporující začlenění, předpokládané strategií Evropa 2020. Vedle komunikace mezi lidmi a využití pro internet je bezdrátová technologie klíčová také pro to, aby umožnila budoucí aplikace napříč celým spektrem společnosti – od inteligentního měření energie až po inteligentní dopravní systémy a internet věcí.

4.2.2 Výbor zdůrazňuje zejména význam programu politiky rádiového spektra pro provádění inteligentních sítí v Evropě, jež budou zásadní pro dosažení udržitelného růstu.

4.2.3 Výbor konstatuje, že nejvyšší tempo růstu na trhu EU s širokopásmovým připojením má mobilní širokopásmové připojení, jehož používání se v minulém roce více než zdvojnásobilo. Bezdrátové technologie proto získávají při uspokojování poptávky po službách širokopásmové komunikace čím dál větší důležitost.

4.2.4 Elektromagnetické pole představuje potenciální riziko pro zdraví občanů. Výbor je potěšen, že program politiky rádiového spektra uznává potřebu trvalého monitorování účinků používání rádiového spektra na zdraví.

4.3 Přístupové sítě nové generace

4.3.1

Návrhy regulovaného přístupu k přístupovým sítím nové generace vychází z dlouholetých zkušeností Komise při hledání správné rovnováhy mezi pobídkami k investicím do sítí a ochranou konkurenčního prostředí. Návrhy rovněž přinášejí komunikačnímu odvětví velmi potřebné jasno ohledně předpisů, což ovlivní jejich investiční rozhodování a plány ohledně přístupových sítí nové generace.

4.3.2 Některé vnitrostátní regulační orgány možná nemají kvalifikaci ani kapacitu, aby zvládaly nezbytnou práci. Vnitrostátním regulačním orgánům by se možná mohlo dostat v jejich složitých úkolech podpory ze strany centrálně financované skupiny expertů, organizované a spravované třeba prostřednictvím BEREC.

4.3.3 BEREC by mohlo posílit kvalifikaci a kapacitu vnitrostátních regulačních orgánů, pokud by svým členům nabídlo program profesního rozvoje a podporu v oblasti provádění osvědčených postupů.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady týkajícímu se Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA)

(KOM(2010) 521 v konečném znění)

(2011/C 107/12)

Zpravodaj: **pan MORGAN**

Dne 19. října 2010 se Rada, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady týkajícího se Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA)

KOM(2010) 521 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 17. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 173 hlasy pro, 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV si dobře uvědomuje, do jaké míry je občanská společnost v současnosti závislá na službách poskytovaných prostřednictvím internetu. Výbor je stejně tak znepokojen poměrnou neinformovaností občanské společnosti o vlastní počítačové bezpečnosti. EHSV je toho názoru, že úkolem Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) je pomoci členským státům a poskytovatelům služeb posílit jejich obecné bezpečnostní normy tak, aby všichni uživatelé internetu podnikli potřebné kroky pro vlastní počítačovou bezpečnost.

1.2 EHSV tedy podporuje návrh dále rozvíjet agenturu ENISA s cílem zajistit vysokou úroveň bezpečnosti sítí a informací v Unii, zvýšit informovanost a vytvořit ve společnosti kulturu bezpečnosti sítí a informací v zájmu občanů, spotřebitelů, podniků a organizací veřejného sektoru v Unii, a přispět tím k řádnému fungování vnitřního trhu.

1.3 Poslání agentury ENISA je nezbytným předpokladem bezpečného vývoje síťové infrastruktury států, průmyslu, obchodu a občanské společnosti v EU. EHSV očekává, že Evropská komise stanoví pro agenturu ty nejpřísnější výkonnostní požadavky a bude monitorovat její výkonnost v souvislostech vývoje a vzniku ohrožení počítačové bezpečnosti.

1.4 Všechny počítačové strategie definované NATO, Euro-polem a Evropskou komisí závisí na účinné spolupráci s členskými státy, které samy mají pestré směsí vnitrostátních agentur zabývajících se otázkami počítačové bezpečnosti. Strategie NATO a Europolu mají být proaktivní a operativní. Ve

strategii Evropské komise je agentura ENISA jednoznačně významnou součástí složitějšího spektra agentur a misí na ochranu kritické informační infrastruktury (CIIP). Ačkoli nové nařízení nenavrhuje, aby měla agentura ENISA operativní úlohu, EHSV stále v agentuře ENISA spatřuje agenturu primárně odpovědnou za CIIP občanské společnosti EU.

1.5 Operativní odpovědnost za počítačovou bezpečnost na úrovni členských států náleží členským státům, avšak standardy CIIP v 27 členských státech jsou v současné době evidentně nejednotné. Úlohou agentury ENISA je pomoci méně vybaveným členským státům dosáhnout vyšší, přijatelné úrovně. Agentura musí zajistit, aby mezi sebou členské státy spolupracovaly, a pomoci jim při uplatňování osvědčených postupů. U přeshraničních útoků musí agentura ENISA zajišťovat varovnou a preventivní funkci.

1.6 Agentura ENISA bude rovněž muset být zapojena do mezinárodní spolupráce s mocnostmi mimo EU. Tato spolupráce bude mít velmi politický charakter a bude se dotýkat řady složek EU; EHSV se nicméně domnívá, že agentura ENISA si musí zajistit své místo na mezinárodní scéně.

1.7 Výbor se domnívá, že agentura ENISA může zastávat velmi významnou úlohu při přispívání do výzkumných projektů v oblasti bezpečnosti a při jejich podněcování.

1.8 Pokud jde o posouzení dopadů, EHSV v současnosti nepodpoří plné provádění možností 4 a 5, jež by z agentury ENISA učinily operační agenturu. Počítačová bezpečnost je obrovským problémem a hrozby se vyvíjejí dynamicky, proto musí být členské státy i nadále s to proaktivně proti těmto hrozbám bojovat. Vytváření operačních agentur EU zpravidla

vede ke ztrátě schopností na straně členských států. V oblasti počítačové bezpečnosti platí opak – schopnosti členských států musí být posíleny.

1.9 EHSV rozumí postoji Komise, že agentura ENISA by měla mít jasně definované a řádně kontrolované poslání s odpovídajícími prostředky. EHSV se i přesto obává, že pevně stanovený pětiletý mandát agentury ENISA by mohl být omezením pro dlouhodobé projekty a mohl by ohrozit rozvoj lidského kapitálu a znalostí v agentuře. Bude se jednat o poměrně malou agenturu, která se bude zabývat velkým a narůstajícím problémem. Rozsah a oblast působnosti agentury ENISA vyžaduje, aby tato agentura nasazovala týmy odborníků. Bude provádět různorodou činnost, do níž budou spadat jak krátkodobé úkoly, tak dlouhodobé projekty. Výbor by proto byl raději, kdyby mandát agentury ENISA byl dynamický a otevřený a byl by průběžně potvrzován pravidelným posuzováním a vyhodnocováním. To by umožnilo postupné přidělování zdrojů v opodstatněných případech.

2. Úvod

2.1 Toto stanovisko se vztahuje k nařízení, jehož cílem je dále rozvíjet agenturu ENISA.

2.2 Komise formulovala svůj první návrh politického přístupu k bezpečnosti sítí a informací ve sdělení z roku 2001 (KOM(2001) 298 v konečném znění). Pan Retureau připravil v reakci na toto sdělení obsáhlé stanovisko ⁽¹⁾.

2.3 Komise poté navrhla nařízení o zřízení agentury ENISA (KOM(2003) 63 v konečném znění). Stanovisko EHSV ⁽²⁾ k tomuto nařízení vypracoval pan Lagerholm. Agentura byla skutečně zřízena nařízením ES č. 460/2004.

2.4 Se silným nárůstem počtu uživatelů internetu se bezpečnost informací stávala stále větším problémem. V roce 2006 Komise zveřejnila sdělení definující strategii pro bezpečnou informační společnost (KOM(2006) 251 v konečném znění). Stanovisko EHSV ⁽³⁾ vypracoval pan Pezzini.

2.5 Kvůli rostoucímu znepokojení nad otázkou bezpečnosti informací Komise v roce 2009 předložila návrh týkající se ochrany kritické informační infrastruktury (KOM(2009) 149 v konečném znění). Pan McDonogh vypracoval stanovisko ⁽⁴⁾, jež bylo přijato na plenárním zasedání EHSV v prosinci 2009.

2.6 Nyní je navrhováno posílení a zlepšení fungování agentury ENISA s cílem zajistit vysokou úroveň bezpečnosti sítí a informací v Unii, zvýšit informovanost a vytvořit ve společnosti kulturu bezpečnosti sítí a informací v zájmu občanů, spotřebitelů, podniků a organizací veřejného sektoru v Unii, a přispět tím k řádnému fungování vnitřního trhu.

2.7 Agentura ENISA však není jedinou zamýšlenou agenturou pro bezpečnost kyberprostoru EU. Reakce na kybernetickou válku a kybernetický terorismus je záležitostí armády. Nejdůležitější agenturou v této oblasti je NATO. V souladu s novou strategickou koncepcí zveřejněnou na Lisabonském summitu v listopadu 2010 (k dispozici na adrese <http://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>) bude NATO dále rozvíjet svou schopnost předcházet počítačovým útokům, odhalovat je, bránit se jim a zajistit obnovu provozu, a to i prostřednictvím využití plánovacího procesu NATO k posílení a koordinaci schopnosti jednotlivých států bránit se počítačovým útokům, zahrnutí všech orgánů NATO pod centralizovanou počítačovou ochranu a lepší integrace systémů NATO a členských zemí pro informování o počítačových útocích, varování před nimi a reakci na ně.

2.8 V návaznosti na počítačový útok na Estonsko v roce 2007 bylo 14. května 2008 oficiálně zřízeno Špičkové středisko pro spolupráci v oblasti počítačové ochrany (CCD COE – Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence), aby tak byla posílena schopnost NATO bránit se počítačovým útokům. Toto středisko se sídlem v estonském Tallinnu je mezinárodní iniciativou, na níž se v současnosti podílejí Estonsko, Lotyšsko, Litva, Německo, Maďarsko, Itálie, Slovensko a Španělsko coby sponzorující státy.

2.9 Počítačovou trestnou činnost má na úrovni EU na starosti Europol. Toto je výňatek z dokumentu, který Europol předložil Sněmovně lordů (anglický originál viz <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200910/ldselect/lddeucom/68/68we05.htm>):

Je jasné, že donucovací orgány musí držet krok s technologickým pokrokem pachatelů trestné činnosti, aby bylo zaručeno účinné předcházení těmto trestným činům a jejich odhalování. Vzhledem k tomu, že nejmodernější technologie nejsou omezeny hranicemi, musí být tato schopnost kromě toho na podobně vysoké úrovni ve všech zemích EU, aby se nemohla vytvářet slabá místa, v nichž by beztrestně vzkvétala trestná činnost páchaná prostřednictvím těchto technologií. Tato schopnost zdaleka není v EU stejná. Ve skutečnosti je rozvoj v jednotlivých členských státech výrazně nerovnoměrný; některé státy dělají velké pokroky v určitých oblastech, zatímco jiné v oblasti technologie zaostávají. Tím vzniká potřeba centralizované služby na pomoc všem členským státům při koordinaci společných činností, na podporu standardizace přístupů a norem kvality a pro hledání a výměnu osvědčených postupů. Jen tak lze v oblasti prosazování práva v EU zaručit stejnorodé úsilí o potírání trestné činnosti páchané prostřednictvím nejmodernějších technologií.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 48, 21.2.2002, s. 33.

⁽²⁾ Úř. věst. C 220, 16.9.2003, s. 33.

⁽³⁾ Úř. věst. C 97, 28.4.2007, s. 21.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 98.

2.10 V roce 2002 bylo v rámci Europolu zřízeno Středisko pro potírání trestné činnosti páchané prostřednictvím nejmodernějších technologií (HTCC – High Tech Crime Centre). Jde o poměrně malé oddělení, očekává se však, že se v budoucnu rozroste a bude jádrem činnosti Europolu v této oblasti. HTCC hraje významnou úlohu při koordinaci, operační podpoře, strategické analýze a školení. Obzvláště důležitá je činnost v oblasti školení. Kromě toho Europol zřídil Evropskou platformu pro potírání počítačové trestné činnosti (ECCP – European Cyber Crime Platform). Tato platforma se zaměřuje na následující otázky:

- systém pro nahlašování internetové trestné činnosti (I-CROS – Internet Crime Reporting Online System);
- analytický pracovní soubor (Cyborg);
- systém pro sběr poznatků v oblasti internetové kriminologie (Internet Forensic Expertise recipient, I-FOREX).

2.11 Strategie EU v oblasti počítačové bezpečnosti je popsána v kapitole Důvěra a bezpečnost Digitální agendy pro Evropu. Jsou zde uvedeny tyto problémy:

Internet se prozatím ukázal jako pozoruhodně bezpečný, odolný a stabilní, ale sítě informačních technologií a koncová zařízení konco-

vých uživatelů zůstávají zranitelné vůči velkému množství nově vznikajících hrozeb: nevyžádané e-maily (spamy) se v posledních letech rozmnožily do té míry, že zahlcují e-mailový provoz na internetu – dle různých odhadů činí 80 až 98 % všech přenášených e-mailů – a kromě toho šíří rozmanité viry a škodlivý software. Přibývá také případů krádeže identity a internetových podvodů. Útoky se stávají čím dál promyšlenější (trojské koně, botnety atd.) a často jsou motivovány finančními zájmy. Mohou být též motivovány politicky, jak ukázaly nedávné kybernetické útoky namířené proti Estonsku, Litvě a Gruzii.

2.12 V Agendě jsou naplánována tato opatření:

klíčové opatření č. 6: v roce 2010 představit opatření zaměřená na **posílenou politiku bezpečnosti sítí a informací a její vysokou úroveň**, včetně takových legislativních iniciativ jako modernizování agentury ENISA a opatření umožňující rychlejší reakce v případě kybernetických útoků, zahrnující skupinu pro reakci na počítačové hrozby (Computer Emergency Response Team, CERT) pro instituce EU;

klíčové opatření č. 7: do roku 2010 představit opatření, včetně legislativních iniciativ, k **potírání kybernetických útoků na informační systémy** a do roku 2013 odpovídající pravidla o soudní příslušnosti v kyberprostoru na evropské i mezinárodní úrovni.

2.13 Ve sdělení z listopadu 2010 (KOM(2010) 673 v konečném znění) Komise tuto Agendu rozvinula definováním strategie vnitřní bezpečnosti EU. Tato strategie má pět cílů. Třetím cílem je zvýšit pro občany a podniky úroveň bezpečnosti v kyberprostoru. Jsou plánovány tyto tři akční programy a podrobnosti o jednotlivých opatřeních jsou uvedeny v následující tabulce (převzato ze sdělení, které je k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/archive/internal_security_strategy_in_action_en.pdf).

CÍLE A OPATŘENÍ	ODPOVĚDNÉ	ČASOVÝ PLÁN
CÍL 3: Zvýšit pro občany a podniky úroveň bezpečnosti v kyberprostoru		
<i>Opatření č. 1: Budovat kapacity donucovacích a soudních orgánů</i>		
Zřízení centra EU pro boj proti kyberkriminalitě	KOM vypracuje v roce 2011 studii proveditelnosti	2013
Budovat kapacity pro vyšetřování a stíhání kyberkriminality	ČS, CEPOL, Europol a Eurojust	2013
<i>Opatření č. 2: Spolupráce s průmyslovými podniky na posílení a ochranu občanů</i>		
Zavést opatření pro nahlašování případů počítačové trestné činnosti a poskytnout občanům pokyny ohledně kyberkriminality a kyberbezpečnosti	ČS, KOM, Europol, ENISA a soukromý sektor	Probíhá
Pokyny pro zacházení s nelegálním obsahem na internetu	KOM s ČS a soukromým sektorem	2011
<i>Opatření č. 3: Zlepšit schopnost řešení kybernetických útoků</i>		
Zřízení sítě skupin pro reakci na počítačové hrozby v každém ČS a jedné skupiny pro orgány EU, vypracování národních pohotovostních plánů, pravidelná cvičení reakce a obnovy	ČS, orgány EU a ENISA	2012
Zřízení evropského systému pro varování a sdílení informací (EISAS)	ČS, KOM a ENISA	2013

2.14 Strategie počítačové bezpečnosti definované NATO, Europolem a Evropskou komisí závisí na účinné spolupráci s členskými státy, které samy mají pestrou směsí vnitrostátních agentur zabývajících se otázkami počítačové bezpečnosti. Strategie NATO a Europolu mají být proaktivní a operativní. Ve strategii Evropské komise je agentura ENISA jednoznačně významnou součástí složitého spektra agentur a misí na ochranu kritické informační infrastruktury (CIIP). Ačkoli nové nařízení nenavrhuje, aby měla agentura ENISA operativní úlohu, EHSV stále v agentuře ENISA spatřuje agenturu primárně odpovědnou za CIIP občanské společnosti EU.

3. Návrh týkající se agentury ENISA

3.1 Problém, jímž se má agentura ENISA zabývat, má sedm příčin:

- (1) rozdílnost a roztržičnost vnitrostátních přístupů;
- (2) omezená schopnost evropského včasného varování a reakce;
- (3) nedostatek spolehlivých údajů a omezené znalosti o nově vznikajících problémech;
- (4) nízká úroveň informovanosti o rizicích a úkolech v oblasti bezpečnosti sítí a informací;
- (5) mezinárodní rozměr problémů bezpečnosti sítí a informací;
- (6) potřeba modelů spolupráce pro zajištění odpovídajícího provádění politik;
- (7) potřeba účinnějších opatření proti počítačové trestné činnosti.

3.2 Návrh týkající se agentury ENISA v sobě spojuje existující ustanovení a nové iniciativy popsané v Digitální agendě pro Evropu.

3.3 Ke stávajícím politikám, jež má agentura ENISA podporovat, patří:

- (i) Evropské fórum členských států zaměřené na podporu diskuse a výměny osvědčených politických postupů za účelem sdílení politických cílů a priorit v bezpečnosti a odolnosti infrastruktury IKT;
- (ii) Evropské partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem pro odolnost (EP3R), což je pružný celoevropský rámec správy a řízení odolnosti infrastruktury IKT, který ve své činnosti podporuje spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem v otázkách bezpečnosti a odolnosti;
- (iii) Stockholmský program přijatý Evropskou radou dne 11. prosince 2009, který podporuje politiky, které zajišťují bezpečnost sítí a umožňují rychleji reagovat na případy počítačových útoků v Unii.

3.4 Agentura ENISA má podporovat tyto nové postupy vývoje:

- (i) zintenzívnění činností v Evropském fóru členských států;
- (ii) podpora Evropského partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem pro odolnost (EP3R) posouzením inovačních opatření a nástrojů pro zvýšení bezpečnosti a odolnosti;
- (iii) zavedení požadavků regulačního balíčku na bezpečnost elektronických komunikací do praxe;
- (iv) napomáhání cvičením v připravenosti na počítačovou bezpečnost v rámci celé EU;
- (v) vytvoření CERT pro instituce EU;
- (vi) mobilizace a podpora členských států při dokončení a v případě potřeby vytvoření CERT na vnitrostátní / vládní úrovni s cílem zavést dobře fungující síť CERT pokrývající celou Evropu;
- (vii) zvýšení informovanosti o úkolech v oblasti bezpečnosti sítí a informací.

3.5 Před dokončením tohoto návrhu bylo analyzováno pět různých politických možností. S každou možností jsou spojeny určité úkoly a zdroje. Zvolena byla třetí možnost. Tato možnost znamená rozšíření úkolů vymezených v současné době pro agenturu ENISA a doplnění donucovacích orgánů a orgánů pro ochranu soukromí jako zúčastněných stran.

3.6 Na základě možnosti 3 by modernizovaná agentura pro bezpečnost sítí a informací přispěla ke:

- snížení roztržičnosti vnitrostátních přístupů (1. příčina problému), zvýšení politiky založené na údajích a znalostech / informacích a rozhodování (3. příčina problému) a zvýšení celkové informovanosti o rizicích a úkolech v oblasti bezpečnosti sítí a informací a jejich řešení (4. příčina problému) tím, že by napomáhala
- účinnějšímu shromažďování příslušných informací o rizicích, hrozbách a zranitelnosti každým jednotlivým členským státem;
- lepší dostupnosti informací o současných a budoucích úkolech a rizicích v oblasti bezpečnosti sítí a informací;
- zajišťování kvalitnější politiky bezpečnosti sítí a informací v členských státech.

- zlepšení schopnosti evropského včasného varování a reakce (2. příčina problému)
  - napomáháním Komisi a členským státům v uspořádání celoevropských cvičení, čímž by bylo dosaženo úspor z rozsahu v reakci na bezpečnostní události v rámci celé EU;
  - usnadňováním fungování EP3R, což by nakonec vedlo k vyšším investicím vyvolaným společnými politickými cíli a normám pro bezpečnost a odolnost na úrovni EU.
- podpoře společného globálního přístupu k bezpečnosti sítí a informací (5. příčina problému)
  - zvýšenou výměnou informací a znalostí se třetími zeměmi.
- účinnějšímu a efektivnějšímu boji s počítačovou trestnou činností (7. příčina problému):
  - zapojením do neoperativních úkolů týkajících se vymáhání práva a justiční spolupráce v aspektech bezpečnosti sítí a informací, jako je obousměrná výměna informací a školení (např. ve spolupráci s Evropskou policejní akademií CEPOL).

3.7 Na základě možnosti 3 by agentura ENISA měla k dispozici veškeré zdroje potřebné k tomu, aby své činnosti vykonávala s uspokojivou důkladností, tj. tak, aby mohla vyvíjet skutečný vliv. Pokud by agentura ENISA disponovala více zdroji⁽⁵⁾, mohla by převzít aktivnější roli a ujmout se více iniciativ s cílem stimulovat aktivní zapojení zúčastněných stran. Tato nová situace by kromě toho umožnila pružněji a rychle reagovat na změny v neustále se vyvíjejícím prostředí bezpečnosti sítí a informací.

3.8 Politická možnost 4 doplňuje do operativních úkolů boj proti počítačovým útokům a reakci na počítačové bezpečnostní události. Kromě výše uvedených činností by agentura plnila operativní úkoly, jako je převzetí aktivnější úlohy v ochraně kritické informační infrastruktury (CIIP) v EU, např. v předcházení bezpečnostním událostem a v reakci na ně, zejména působením jako skupina pro reakci na počítačové hrozby (CERT) v oblasti bezpečnosti sítí a informací v EU a koordinováním vnitrostátních skupin CERT jako středisko EU proti útokům na bezpečnost sítí a informací, včetně běžných činností řízení a poskytování pohotovostních a záchranných služeb.

3.9 Možnost 4 by kromě dopadů na základě možnosti 3 měla větší vliv na operativní úrovni. Kdyby agentura působila jako CERT v oblasti bezpečnosti sítí a informací v EU a koordinovala vnitrostátní skupiny CERT, přispěla by k vyšším úsporám z rozsahu v reakci na bezpečnostní události v rámci celé EU a nižším provozním rizikům pro podnikání, například zásluhou vyšší úrovně bezpečnosti a odolnosti. Možnost 4 by si vyžádala značné zvýšení rozpočtu a lidských

zdrojů agentury, což vyvolává obavy o její kapacitu čerpání a efektivního využívání rozpočtu ve vztahu k přínosům, jichž má být dosaženo.

3.10 Možnost politiky 5 doplňuje do operativních úkolů podporu donucovacích a justičních orgánů v boji s počítačovou trestnou činností. Kromě činností uvedených v možnosti 4 by tato možnost agentuře ENISA umožňovala:

- poskytování podpory v procesním právu (viz Úmluva o počítačové trestné činnosti): např. sběr provozních údajů, zachycování údajů o obsahu, monitorování toků v případě útoku, jejichž důsledkem je odepření služby;
- působení jako středisko odbornosti pro trestní vyšetřování, včetně aspektů bezpečnosti sítí a informací.

3.11 Možnost 5 by dosáhla vyšší efektivnosti v boji s počítačovou trestnou činností než možnost 3 a 4 tím, že by do operativních úkolů byla doplněna podpora donucovacích a justičních orgánů.

3.12 Možnost 5 by si vyžádala podstatné zvýšení zdrojů agentury a i zde vznikají obavy ohledně kapacity čerpání a efektivního využívání rozpočtu.

3.13 I když by možnosti 4 a 5 měly větší pozitivní dopad než možnost 3, je Komise toho názoru, že existuje několik důvodů hovořících proti nim:

- Byly by pro členské státy politicky citlivé, pokud jde o jejich úkoly v oblasti ochrany kritické informační infrastruktury (tj. některé členské státy by nebyly nakloněny centralizovaným operativním úkolům).
- Rozšíření mandátu posuzované na základě možností 4 a 5 může vést k nejednoznačnému postavení agentury.
- Doplnění těchto nových a úplně rozdílných operativních úkolů do mandátu agentury by se v krátkodobém časovém horizontu mohlo ukázat jako velmi náročné a je značné riziko, že by agentura v přiměřené lhůtě nebyla schopna řádně splnit tento druh úkolu.
- V neposlední řadě jsou na provádění možností 4 a 5 příliš vysoké náklady – potřebný rozpočet by byl čtyřikrát nebo pětkrát vyšší než současný rozpočet agentury ENISA.

⁽⁵⁾ Odkaz na více zdrojů platí pouze v případě, že bude návrh týkající se agentury ENISA přijat v současné podobě.

4. Ustanovení nařízení

4.1 Agentura je Komisi a členskými státy nápomocna při plnění právních a regulačních požadavků na bezpečnost sítí a informací.

4.2 Správní rada stanoví obecné směry činnosti agentury.

4.3 Správní rada se skládá z jednoho zástupce každého členského státu, tří zástupců jmenovaných Komisí, jednoho zástupce odvětví IKT, jednoho zástupce skupin spotřebitelů a jednoho zástupce z řad vědeckých IT odborníků.

4.4 Agenturu řídí nezávislý výkonný ředitel, jenž odpovídá za zpracování návrhu pracovního programu agentury, který předkládá ke schválení správní radě.

4.5 Výkonný ředitel dále odpovídá za zpracování návrhu ročního rozpočtu na podporu pracovního programu. Správní rada musí předkládat rozpočet a pracovní program ke schválení Komisi a členskými státy.

4.6 Správní rada na návrh výkonného ředitele ustaví stálou skupinu zúčastněných stran složenou z odborníků z odvětví IKT, zástupců skupin spotřebitelů, vědeckých odborníků a zástupců donucovacích orgánů a orgánů pro ochranu soukromí.

4.7 Poněvadž je nařízení zatím ve stádiu návrhu, panuje zde určitá nejistota ohledně čísel. V současnosti agentura zaměstnává 44–50 osob a má rozpočet ve výši 8 milionů eur. Konceptně by možnost 3 mohla znamenat zvýšení počtu zaměstnanců na 99 a navýšení rozpočtu na 17 milionů eur.

4.8 Nařízení navrhuje pevný pětiletý mandát.

V Bruselu dne 17. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení programu na podporu dalšího rozvoje integrované námořní politiky*(KOM(2010) 494 v konečném znění – 2010/0257 (COD))*

(2011/C 107/13)

Zpravodaj: **pan SIMONS**

Dne 20. října 2010 se Rada Evropské unie, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení programu na podporu dalšího rozvoje integrované námořní politiky

KOM(2010) 494 v konečném znění – 2010/0257 (COD).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 111 hlasy pro a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor považuje tento návrh za součást logického postupu, jenž má za konečný cíl vytvoření integrované námořní politiky, a celkově s tímto návrhem souhlasí.

1.2 Co se týče rozdělení pravomocí bere Výbor s uspokojením na vědomí, že Komise poukazuje na to, že se jedná o návrh na základě sdílených pravomocí s výjimkou opatření týkajících se zachování biologických mořských zdrojů, jež spadají do výlučné pravomoci Komise.

1.3 Výbor žádá vyjasnění volby právního základu ze strany Komise. Klade si otázku, do jaké míry je použití článků 74 a 77 SFEU, které neuplatňují běžný legislativní postup, slučitelné s ostatními právními základy, které naopak běžný legislativní postup uplatňují.

1.4 Výbor se domnívá, že meziodvětvový a nadnárodní charakter námořních záležitostí a synergie mezi odvětvovými politikami jsou dostatečným důvodem k přijetí opatření k provádění integrované námořní politiky. Výbor se proto domnívá, že tento návrh je v souladu se zásadou subsidiarity.

1.5 Předložený návrh rovněž respektuje zásadu proporcionality. Finanční prostředky, které jsou k dispozici pro financování potřebných činností ve zbývajícím období 2011–2013, nejsou dostatečné.

1.6 Výbor považuje hodnocení ex ante, které Komise zahrnuje do návrhu, vzhledem k obtížné finanční situaci EU

za nedostatečné. Výbor by si přál, aby Komise předložila fundovanější odůvodnění, zejména s ohledem na volbu konkrétních opatření a činností.

1.7 Výbor poukazuje na to, že z návrhu jasně nevyplývá, o jaké provozní granty se jedná (jak se uvádí v článku 5 odstavec 2, první věta), či co má Komise na mysli. V bodech odůvodnění by mělo být uvedeno, že cílem návrhu není financování námořní infrastruktury včetně přístavů.

1.8 Výbor je, jak známo, zastáncem meziodvětvového přístupu k námořní správě. I když se v tomto návrhu nejedná o obsah politických témat, poukazuje Výbor – jako již v předchozích stanoviscích – v kapitole „konkrétní připomínky“ na témata, jimž je třeba v integrované námořní politice věnovat pozornost.

2. Úvod

2.1 Dne 29. září 2010 předložila Komise Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení programu na podporu dalšího rozvoje integrované námořní politiky (KOM(2010) 494 v konečném znění) a požádala Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s článkem 304 SFEU, o vypracování stanoviska.

2.2 Výbor toto přání s radostí splňuje, neboť tento návrh považuje za logický krok v rozvoji integrované námořní politiky, který vychází z tzv. „modré knihy“, příslušného sdělení Komise ze dne 10. října 2007.

2.3 Toto sdělení obhajuje nutnost rozvíjet a uplatňovat integrované, soudržné a společné rozhodování o mořích, oceánech, pobřežních regionech a námořních odvětvích.

2.4 Základní myšlenkou integrované námořní politiky je meziodvětvový přístup k námořní správě, přičemž v popředí stojí synergie mezi politikou v oblasti životního prostředí, námořní dopravy, energetiky, výzkumu, průmyslu a rybolovu, jakož i regionální politikou.

2.5 Součástí „modré knihy“ byl akční plán, v němž Komise navrhla řadu opatření za účelem vytvoření obsahu integrované námořní politiky.

2.6 Evropská rada podpořila na zasedání dne 14. prosince 2007 myšlenku integrované námořní politiky EU, a dne 15. října 2009 pak přijala Komise zprávu o pokroku v oblasti integrované námořní politiky EU.

2.7 V této zprávě o pokroku se uvádí stav provádění akčního plánu z roku 2007 a směr pro další fázi provádění.

2.8 Rada pro obecné záležitosti ve svých závěrech ze dne 16. listopadu 2009 zdůraznila význam financování pro další rozvoj integrované námořní politiky a její provádění a vyzvala Komisi, aby představila nezbytné návrhy na financování opatření v oblasti integrované námořní politiky v rámci stávajícího finančního výhledu tak, aby vstoupily v platnost do roku 2011.

2.9 Komise došla k závěru, že další rozvoj a provádění integrované námořní politiky jsou ohroženy, protože ve zbývajícím období 2011–2013 nejsou k dispozici dostatečné prostředky na financování nezbytných akcí. To je však dle Komise nutné pro dosažení cílů vytyčených v „modré knize“, které byly podpořeny v závěrech Rady pro obecné záležitosti ze dne 16. listopadu 2009.

2.10 Z důvodu, že ne všechny priority a cíle integrované námořní politiky mohou být pokryty z jiných fondů EU, je nezbytné zřídit program na podporu dalšího rozvoje integrované námořní politiky.

2.11 Provádění programu by mělo dle Komise také ve třetích zemích přispět k plnění rozvojových cílů příslušných zemí a být v souladu s ostatními nástroji spolupráce EU, včetně cílů a priorit příslušných politik EU.

2.12 Cílů tohoto návrhu nařízení nemůže být dle názoru Komise plně dosaženo pouze prostřednictvím konání členských států. Důvodem toho je rozsah a působení opatření financovaných prostřednictvím tohoto programu. Na úrovni Unie jich

může být lépe dosaženo přijetím opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii a ve Smlouvě o fungování Evropské unie.

2.13 Vzhledem k zásadě proporcionality zastává Komise názor, že tento návrh nařízení nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

2.14 Cílem tohoto návrhu nařízení je zavedení programu na podporu dalšího rozvoje integrované námořní politiky.

3. Obecné připomínky

3.1 Výbor již ve svých předchozích stanoviscích⁽¹⁾ souhlasil se způsobem, jakým chce Komise dosáhnout integrované námořní politiky. Tento návrh je logickým dalším krokem v tomto procesu.

3.2 V tomto návrhu nařízení jsou stanoveny mj. obecné a specifické cíle programu, opatření spadající do podpory a možné způsoby financování. Návrh nařízení dále stanovuje hodnocení, které musí proběhnout nejpozději koncem roku 2014, a zřízení poradního výboru na podporu Komise při koncipování ročních pracovních programů. Komise se domnívá, že pro provádění programu 2011–2013 je zapotřebí 50 milionů EUR. To vše považuje i Výbor za nutné.

3.3 Návrh Komise je třeba chápat jako rámcový návrh, jenž obsahuje řadu technických nástrojů a výslovně se nejedná o návrh na zavedení politických nástrojů. Cílem návrhu tedy není umožnit financování námořní infrastruktury včetně přístavů. Výbor se domnívá, že by to mělo být v návrhu, např. v bodech odůvodnění, výslovně uvedeno.

3.3.1 Dle čl. 5, odst. 2, první věty návrhu mohou být v rámci programu poskytovány jak granty na akce, tak provozní granty. Výbor poukazuje na to, že z návrhu jasně nevyplývá, o jaké provozní granty se jedná či co má Komise na mysli, ačkoli ze soupisu prostředků v příloze návrhu lze vytušit rámec programu.

3.3.2 Výbor také doporučuje, aby i tento aspekt byl v návrhu výslovně uveden, aby nedošlo k přestupku vůči duchu předpisů o hospodářské soutěži ze strany Komise samotné, neboť přeshraniční konkurence je v námořních záležitostech běžná. Mělo by se při tom zohlednit také to, aby zůstala i nadále zachována možnost podpory námořní dopravy v jednotlivých členských státech EU.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 173.
Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 103.
Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 46.
Úř. věst. C 277, 17.11.2009, s. 20.
Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 31.
Úř. věst. C 168, 20.7.2007, s. 50.

3.4 Výbor konstatuje s uspokojením, že se jedná o návrh na základě sdílených pravomocí, s výjimkou činností týkajících se zachování biologických mořských zdrojů, jež spadají do výlučné pravomoci Komise.

3.5 Výbor žádá vyjasnění volby právního základu ze strany Komise. Články 74 a 77 SFEU neuplatňují běžný legislativní postup. Výbor si klade otázku, do jaké míry je tento právní základ slučitelný s ostatními právními základy, které naopak běžný legislativní postup uplatňují. Zde je třeba také zohlednit, že postupy v souladu s články 74 a 77 nejsou ve smyslu článku 289 SFEU legislativním postupem.

3.6 Výbor se domnívá, že přeshraniční charakter námořních aktivit a synergie mezi odvětvovými politikami opravňují k přijetí opatření v oblasti integrované námořní politiky, jako jsou výzkum, přínos k pilotním projektům a podpora a usnadňování integrované námořní politiky v členských státech na úrovni EU.

3.7 Odůvodnění Komise pro hodnocení ex ante není dle názoru Výboru nejsilnější částí návrhu. Argumenty pro volbu možnosti 2, tedy skromného finančního příspěvku EU s cílem dále zkoumat možnosti a provadět integrovanou námořní politiku v její další fázi, lze vzhledem k alternativním možnostem označit za slabé. Výbor doporučuje Komisi, aby řádně odůvodnila zejména volbu konkrétních opatření a činností.

3.8 Výbor se domnívá, že opatření navrhovaná Komisí v článku 4 nejsou dostatečná pro dosažení cílů stanovených v předchozí části návrhu. V oblastech, v nichž se zdá být zapotřebí více koordinace a jasnosti ve věci zodpovědnosti a pravomocí, by měla Komise stanovit při zohlednění zásady subsidiarity jasnější hlavní směry.

3.9 Komise navrhuje, že nejpozději 31. prosince 2014 předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o hodnocení ex post. Výbor tento záměr vítá, ale poukazuje na to, že nejprve je zapotřebí plnohodnotného hodnocení ex ante, aby poté mohlo být vypracováno hodnocení ex post o tom, zda bylo dosaženo vytyčených cílů.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Výbor je, jak známo, zastáncem meziodvětvového přístupu k námořní správě. V této souvislosti je dle názoru Výboru důležitá spolupráce všech zainteresovaných skupin. Výbor se domnívá, že aktivní účast všech zainteresovaných skupin na uvedených opatřeních je klíčem k úspěchu. Výzva k účasti a informace o výsledcích integrované námořní politiky v členských státech a mezi nimi mají zásadní význam pro dosažení vytyčených cílů.

4.2 I když se v tomto návrhu nejedná o obsah politiky, chtěl by Výbor na tomto místě poukázat, stejně jako v předchozích stanoviscích, na následující body, jimž je třeba v integrované námořní politice věnovat zvláštní pozornost.

4.2.1 Je třeba nalézt rovnováhu mezi environmentálními potřebami pobřežních oblastí EU a potřebou mezinárodního obchodu, která se projevuje nárůstem námořní dopravy.

4.2.2 V návaznosti na dvě velké lodní katastrofy, Erika v roce 1999 a Prestige v roce 2002, kterým byla věnována velká pozornost, musí být dle názoru Výboru vypracován katastrofický scénář (worst case scenario). I přes rozsáhlý legislativní balíček, který obsahuje zhruba 15 nových nařízení a směrnic, zaostaly členské státy ve svém úsilí ve dvou důležitých oblastech:

- stavba dostatečně vybavených zařízení v přístavech zachycujících zbytky olejů z plavidel, a proto ještě stále dochází k úniku oleje do moří;
- zřízení dostatečného počtu nouzových přístavů pro plavidla v nouzi, jakož i vyjasnění zodpovědnosti a pravomocí v případě katastrofy.

Opatření na odstraňování těchto nedostatků by měla být doplněna do seznamu způsobilých cílů.

4.2.3 Po ratifikaci úmluvy UNCLOS (United Nations Convention on the Law of the Sea, Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu) všemi členskými státy EU je nutné dohlédnout na provádění této úmluvy. S ohledem na moře nacházející se mezi členskými státy a třetími zeměmi by mělo být dle názoru Výboru vyvinuto úsilí přimět tyto třetí země, z nichž některé uzavřely s EU dohodu o přidružení, příp. se nacházejí ve fázi přístupových jednání s EU, k ratifikaci a následnému provádění úmluvy UNCLOS, neboť úmluva je součástí *acquis communautaire*.

4.2.4 Za účelem zaručení potřebného pokroku v tomto procesu navrhuje Výbor, aby se nejméně jednou za rok konalo setkání na úrovni ministrů EU pro oblast Středozemního moře na téma integrované námořní politiky. Výbor doufá, že v budoucnu bude tento postup rychle uplatňován i u jiných moří, jako jsou Baltské moře, Severní moře, Atlantský oceán a Černé moře.

4.2.5 S cílem posílit mezinárodní rozměr integrované námořní politiky by měla Komise dle názoru Výboru věnovat větší pozornost zlepšení pracovních podmínek na moři, jakož i bezpečnosti a environmentálnímu profilu plavidel.

4.2.6 Výbor poukazuje na to, že pro vytvoření skutečného integrovaného námořního trhu je zapotřebí lepší spolupráce inspekčních orgánů, pobřežních hlídek a námořnictva členských států, nejlépe v rámci Evropské agentury pro námořní bezpečnost.

4.2.7 Za tímto účelem je nutné vytvořit společné prostředí pro sdílení informací v námořní oblasti a systém pro integrovaný námořní dozor. Ve stanovisku ⁽²⁾ na toto téma zdůrazňuje

Výbor, že systém by měl být vytvořen tak, aby poskytoval udržitelným způsobem přesné, aktuální, vysoce kvalitní údaje za dostupnou cenu.

4.2.8 Výbor poukazuje na svůj postoj z dřívějšího stanoviska ⁽³⁾, že může převzít roli při provádění námořní politiky, včetně opatření v oblasti územního plánování. Výbor svoji nabídku ještě jednou opakuje.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽²⁾ Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 173.

⁽³⁾ Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 31.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) [.../...], kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost

(KOM(2010) 611 v konečném znění – 2010/0303 (COD))

(2011/C 107/14)

Zpravodaj: **pan SIMONS**

V souvislosti s rozhodnutím Rady ze dne 22. října 2010 a rozhodnutím Evropského parlamentu ze dne 10. listopadu 2010, v souladu s čl. 100 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, byl Evropský hospodářský a sociální výbor požádán o konzultaci ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost

KOM(2010) 611 v konečném znění – 2010/0303 (COD).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 114 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor oceňuje roli, kterou Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA) hraje při zlepšování námořní bezpečnosti v členských státech. Také do budoucna považuje Výbor za velmi důležité uvážlivým způsobem rozšířit úkoly a kompetence EMSA.

1.2 Formulací „uvážlivým způsobem“ chce Výbor říci, že úkoly, odpovědnosti a pravomoci EMSA je třeba formulovat a stanovit jasněji než doposud, aby nemohla vzniknout žádná nedorozumění ohledně rozdělení úkolů mezi EMSA, Komisi a členské státy.

1.3 V souvislosti se zásadou proporcionality chce Výbor upozornit na skutečnost, že Komise ve svém návrhu v některých aspektech předjímá funkci, kterou by EMSA mohla v budoucnu plnit. O této otázce se musí nejprve rozhodnout na úrovni EU.

1.4 Výbor je překvapen, že v čl. 2 odst. 2 písm. d) jsou najednou zmíněny vnitrozemské vodní cesty. Přitom ani v existujícím nařízení, které se v souladu se svým názvem zaměřuje pouze na námořní oblast, ani v důvodové zprávě, posouzení dopadu a v bodech odůvodnění tohoto pozměňovacího návrhu nejsou vnitrozemské vodní cesty dále zmiňovány. Není zde žádná zmínka o důvodech, nutnosti, rozsahu, technickém provádění, přístupu k politice námořní plavby a vnitrozemské vodní plavby ani o zcela odlišných vnitrostátních a mezinárodních řídicích a správních strukturách. Již z těchto důvodů by tedy tato zmínka měla být zrušena, nehledě

na zásadní fakt, že kvůli těmto velmi odlišným charakteristikám obou druhů dopravy již byly zřízeny oddělené systémy sledování dopravy.

1.5 EHSV si samozřejmě dovede představit, že bude co nejrychleji vytvořen právní základ a tedy i rozpočtové možnosti, jež agentuře umožní podporovat Komisi poskytováním důležitých a specifických znalostí a kompetencí získaných z činností EMSA v námořní oblasti, v tom případě by se však tento postup vztahoval nejen na všechny druhy dopravy, ale také na oblasti politiky mimo dopravu.

1.6 Jinak Výbor souhlasí s návrhem lépe sladit nařízení zřizující EMSA s evropskými právními předpisy z třetího balíčku pro námořní bezpečnost.

1.7 Výbor doporučuje ujasnit role EMSA, Komise, členských států a správní rady EMSA, zejména v oblasti provádění inspekcí.

1.8 Proto Výbor oceňuje návrh Komise stanovit funkční pracovní metody EMSA v oblasti inspekcí po vzoru Evropské agentury pro bezpečnost letectví.

1.9 Výbor považuje za nutné, aby EMSA, která v minulosti prokazatelně byla přidánou hodnotou, získala lidské a finanční zdroje, které jí i v budoucnosti umožní řádně plnit svěřené úkoly. Výbor také zastává názor, že jedním z předpokladů jejího řádného fungování je pokračování pravidelných externích auditů.

2. Úvod

2.1 28. října 2010 Komise zveřejnila *návrh nařízení, kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost (KOM(2010) 611 v konečném znění)* a v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie požádala Evropský hospodářský a sociální výbor, aby k němu vypracoval stanovisko.

2.2 Výbor na tuto výzvu reaguje rád, neboť považuje návrh na změnu nařízení (ES) č. 1406/2002 za další důležitý krok ke zlepšení námořní bezpečnosti.

2.3 Je na místě připomenout, že námořní politice nebyla věnována skutečná politická pozornost až do havárie tankeru Erika, jež způsobila velké ropné znečištění.

2.4 Komise koncem roku 2000 předložila návrh nařízení na zřízení Evropské agentury pro námořní bezpečnost. Tato agentura měla fungovat jako technický orgán, zajišťovat vysokou, rovnoměrnou a účinnou úroveň bezpečnosti na moři a předcházet znečištění z lodí.

2.5 Nařízení vstoupilo v platnost v srpnu 2002 a EMSA zahájila svou činnost v březnu 2003. Od té doby bylo nařízení třikrát pozměněno.

2.6 První změna, nařízení č. 1644/2003, se týkala především finančních a rozpočtových postupů a zajištění větší transparentnosti.

2.7 Druhá změna, nařízení č. 724/2004, která reagovala na havárii tankeru Prestige v roce 2002, přinesla agentuře řadu nových úkolů, především v oblasti včasného varování a reakce na znečištění. Současně byl při této změně zohledněn vývoj pravomocí EU v oblasti námořní bezpečnosti.

2.8 Při druhé revizi byla agentura požádána o poskytování technické asistence při inspekcích, které musí Komise provádět podle nařízení č. 725/2004 za účelem zlepšení bezpečnosti lodí a přístavních zařízení.

2.9 Kromě toho byla EMSA požádána, aby byla Komisi nápomocna v hodnocení postupů osvědčování námořníků a výcvikových zařízení v členských zemích EU i v zemích mimo EU, v souladu s Úmluvou STCW Mezinárodní námořní organizace (IMO) o normách výcviku, kvalifikaci a strážní službě námořníků.

2.10 Ke třetí změně došlo v roce 2006 nařízením č. 2038/2006. Tímto nařízením EMSA získala finanční rámec ve výši 154 mil. EUR na období 2007–2013 na činnosti týkající se reakce na znečištění.

2.11 Vývoj v této oblasti dále pokračuje. Předkládaná změna nařízení č. 1406/2002 – v pořadí čtvrtá – je nutná, aby EMSA mohla dále pohotově a účinně fungovat.

2.12 Cílem pozměňovacího návrhu Komise je jednak vyjasnění existujících úkolů a role této agentury a jednak rozšíření jejích úkolů na nové oblasti, které se rozvíjejí na mezinárodní úrovni a/nebo na úrovni EU.

2.13 K současným činnostem EMSA patří poskytování technické a vědecké pomoci členským státům a Komisi, s cílem zajistit náležité uplatňování právních předpisů Unie v oblasti námořní bezpečnosti, bezpečnosti námořní dopravy a organizované prevence znečištění z lodí, sledování provádění těchto právních předpisů, hodnocení účinnosti zavedených opatření a podpory při přípravě nových opatření.

2.14 Komise ve svém sdělení *Strategické cíle a doporučení pro politiku EU v oblasti námořní dopravy do roku 2018* uvedla záměr přezkoumat mandát a fungování EMSA s cílem ještě více posílit technickou a vědeckou pomoc, již může poskytnout členským státům a Komisi.

2.15 Rada ve svých závěrech z 30. března 2009 vyzvala Komisi, aby připravila opatření, která by s ohledem na budoucí problémy umožnila zlepšit činnost EMSA v oblasti poskytování technické a vědecké pomoci členským státům a Komisi.

2.16 Komise na žádost Evropského parlamentu a Rady tuto otázku prozkoumala a dospěla k závěru, že synergie na úrovni EU, pokud jde o operace pobřežní stráže, by mohly být činnostmi EMSA posíleny. Možným řešením je rozšířit úkoly EMSA ve vybraných oblastech, zejména co se týče sledování námořní dopravy a námořních cest a také pomoci členským státům se sledováním možných znečišťovatelů.

2.17 V souladu s nařízením č. 1406/2002 správní rada EMSA na konci roku 2007 pověřila externí subjekt uskutečněním nezávislého externího hodnocení provádění nařízení. Tato hodnotící zpráva uvádí, že v některých oblastech lze dosáhnout zlepšení a ujasnění, celkový závěr je však takový, že agentura dodává přidanou hodnotu celému sektoru a zejména dvěma nejdůležitějším zainteresovaným subjektům, tedy členským státům a Komisi.

3. Obecné připomínky

3.1 Výbor v dřívějších stanoviskách⁽¹⁾ ⁽²⁾ ocenil zásadní roli, kterou EMSA hraje při zlepšování námořní bezpečnosti v členských státech. Vzhledem k pokračujícímu vývoji v oblasti námořní bezpečnosti a související nutnosti inspekcí a reakce na znečištění považuje Výbor za důležité rozšířit pravomoci EMSA.

3.2 Součástí navrhovaného rozšíření jsou mimo jiné tyto aspekty: poskytování asistence mezinárodním organizacím, např. IMO, úloha provozních služeb jako SafeSeaNet, jež přispívají k integrované námořní politice a vzájemné interoperabilitě systémů, reakce na znečištění moře způsobené těžebními aktivitami „off shore“, technická spolupráce s třetími zeměmi a pomoc Komisi při inspekcích v oblasti bezpečnosti.

3.3 Důvodem k přizpůsobení nařízení je především třetí balíček pro námořní bezpečnost, nové oblasti zahrnuté do pětileté strategie EMSA na období 2010–2014 a doporučení správní rady EMSA v návaznosti na hodnocení externím subjektem.

3.4 Musí být jasněji popsány a přesněji vymezeny úkoly EMSA v oblasti pomoci, kterou má EMSA poskytovat Komisi a členským státům, zejména v kontextu nového vývoje, který představuje třetí balíček pro námořní bezpečnost, integrovaná námořní politika Unie, monitorování moří či možnosti evropské pobřežní stráže.

3.4.1 Výbor je překvapen, že v čl. 2 odst. 2 písm. d) jsou najednou zmíněny vnitrozemské vodní cesty. Přitom ani v existujícím nařízení, které se v souladu se svým názvem zaměřuje pouze na námořní oblast, ani v důvodové zprávě, posouzení dopadu a v bodech odůvodnění tohoto pozměňovacího návrhu nejsou vnitrozemské vodní cesty dále zmiňovány. Není zde žádná zmínka o důvodech, nutnosti, rozsahu, technickém provádění, přístupu k politice námořní plavby a vnitrozemské vodní plavby ani o zcela odlišných vnitrostátních a mezinárodních řídicích a správních strukturách. Již z těchto důvodů by tedy tato zmínka měla být zrušena, nehledě na zásadní fakt, že kvůli těmto velmi odlišným charakteristikám obou druhů dopravy již byly zřízeny oddělené systémy sledování dopravy.

3.4.2 EHSV si samozřejmě dovede představit, že bude co nejrychleji vytvořen právní základ a tedy i rozpočtové možnosti, jež agentuře umožní podporovat Komisi poskytováním

důležitých a specifických znalostí a kompetencí získaných z činnosti EMSA v námořní oblasti, v tom případě by se však tento postup vztahoval nejen na všechny druhy dopravy, ale také na oblasti politiky mimo dopravu.

3.4.3 V čl. 2 odst. 1 jsou uvedeny oblasti, v nichž agentura pomáhá Komisi. V odstavci 2 se někdy opomíjí a někdy uvádí, a to ještě pod různými dodatečnými formulacemi, že tato podpůrná činnost musí být součástí úkolů EMSA, což je zavádějící, či dokonce (písmeno e)) nejasné. Řešením by bylo odstranit tyto dodatky z odstavce 2, neboť jsou již obsaženy v odstavci 1.

3.5 V souvislosti se zásadou proporcionality Výbor souhlasí s návrhem lépe sladit nařízení zřizující EMSA s evropskými právními předpisy z třetího balíčku pro námořní bezpečnost. Chtěl by však upozornit na skutečnost, že některé aspekty návrhu předjímají funkci, kterou by EMSA mohla v budoucnu plnit, jako např. zřizování regionálních center, zatímco k této otázce ještě nebyla přijata žádná rozhodnutí.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Co se týče správních aspektů, Výbor konstatuje, že se v návrhu doporučuje „ujasnit role EMSA, Komise, členských států a správní rady EMSA, zejména v oblasti provádění inspekcí“.

4.2 Zástupci členských států ve správní radě totiž čelí potencialem konfliktu zájmů: na jedné straně musí rozhodovat o činnostech a prostředcích EMSA, zejména o politice inspekcí, na druhé straně zastupují vnitrostátní správy, které samy podléhají inspekcím EMSA ze strany Komise za účelem ověření souladu vnitrostátních předpisů a postupů s platnými právními předpisy EU.

4.3 Proto Výbor souhlasí se změnou textu článku 3, který se týká inspekcí EMSA, a podporuje návrh Komise využít postup uplatňovaný v Evropské agentuře pro bezpečnost letectví pro stanovení konkrétních metod fungování EMSA v oblasti inspekcí (postup projednání ve výborech).

4.4 Výhodou tohoto postupu je zapojení všech zainteresovaných subjektů, tedy EMSA, Komise a členských států při současném respektování stanovených odpovědností a pravomocí zúčastněných stran.

4.5 Výbor se rovněž domnívá, že by se měla věnovat pozornost životním a pracovním podmínkám námořníků, zejména v souvislosti s prováděním Úmluvy Mezinárodní organizace práce o práci na moři (MLC ILO), pochopitelně pouze v rámci pravomocí EMSA.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 28, 3.2.2006, s 16.

⁽²⁾ Úř. věst. C 108, 30.4.2004, s 52.

4.6 Výbor si přeje vyslovit připomínku ke změně navrhované pro čl. 5 odst. 3. Navrhovaná změna implikuje, že regionální střediska, která mají být zřizována, se nebudou zabývat pouze dohledem nad plavbou a námořní dopravou. Výbor upozorňuje, že dobré fungování plně závisí na jednoznačných dohodách mezi členskými státy a EMSA, určujících rozdělení odpovědnosti a pravomocí.

4.7 Další změny v člancích 10 až 19 včetně se týkají především existujících či nově vznikajících orgánů EMSA, jejich odpovědností a pravomocí, zvýšení počtu zaměstnanců a finančních zdrojů.

4.8 Výbor zastává názor, že v oblastech, kde EMSA v minulosti prokázala, že může vytvořit významnou přidanou hodnotu, by měla rovněž získat prostředky, jež jí umožní nadále odpovědně plnit tyto úkoly i všechny další, jež jí v budoucnosti budou svěřeny. Omezení lidských a finančních zdrojů, jehož následkem by EMSA zvládala plnit méně úkolů, je vždy třeba zvažovat ve srovnání s negativními dopady, které by tyto nevykonávané činnosti měly.

4.9 Závěrem Výbor souhlasí s doporučením správní rady EMSA nechávat napříště pravidelně provádět externí audit fungování EMSA nezávislým externím subjektem.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zrušení některých zastaralých aktů Rady v oblasti společné zemědělské politiky

(KOM(2010) 764 v konečném znění – 2010/0368 (COD))

(2011/C 107/15)

Dne 18. ledna 2011 se Evropský parlament a dne 27. ledna 2011 Rada Evropské unie, v souladu s čl. 42 prvním pododstavcem, čl. 43 odst. 2 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zrušení některých zastaralých aktů Rady v oblasti společné zemědělské politiky

KOM(2010) 764 v konečném znění – 2010/0368 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), 128 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (přepřacované znění)

(KOM(2010) 784 v konečném znění – 2010/0387 (CNS))

(2011/C 107/16)

Dne 25. ledna 2011 se Rada Evropské unie, v souladu s článkem 113 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Rady o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (přepřacované znění)

KOM(2010) 784 v konečném znění – 2010/0387 (CNS).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, nemá k němu žádné připomínky a již se k tomuto tématu vyjádřil ve stanovisku k návrhu směrnice Rady o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (Úř. věst. C 182, 4.8.2009, s. 77), které bylo přijato dne 14. ledna 2009, rozhodl se na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února 2011), 115 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 3 členové se zdrželi hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko a odkázat na svůj postoj vyjádřený ve výše uvedeném dokumentu.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o instalaci, umístění, funkci a označení ovládačů kolových zemědělských a lesnických traktorů (kodifikované znění)

(KOM(2010) 717 v konečném znění – 2010/0348 (COD))

(2011/C 107/17)

Dne 17. ledna 2011 se Rada a dne 16. prosince 2010 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o instalaci, umístění, funkci a označení ovládačů kolových zemědělských a lesnických traktorů

KOM(2010) 717 v konečném znění – 2010/0348 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 469. plenárním zasedání ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února) zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko. 114 hlasů bylo pro a 4 členové se zdrželi hlasování.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o brzdových zařízeních kolových zemědělských a lesnických traktorů (kodifikované znění)

(KOM(2010) 729 v konečném znění – 2010/0349 (COD))

(2011/C 107/18)

Dne 17. ledna 2011 se Rada a dne 16. prosince 2010 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o brzdových zařízeních kolových zemědělských a lesnických traktorů

KOM(2010) 729 v konečném znění – 2010/0349 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela vyhovující a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko. 111 hlasů bylo pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o pracovním prostoru, přístupu k místu řidiče a dveřích a oknech kolových a zemědělských traktorů (kodifikované znění)

(KOM(2010) 746 v konečném znění – 2010/0358 (COD))

(2011/C 107/19)

Dne 17. ledna 2011 se Rada a dne 16. prosince 2010 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o pracovním prostoru, přístupu k místu řidiče a dveřích a oknech kolových a zemědělských traktorů

KOM(2010) 746 v konečném znění – 2010/0358 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 469. plenárním zasedání ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února) zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko. 108 hlasů bylo pro a 6 členů se zdrželo hlasování.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států

(KOM(2011) 6 v konečném znění – 2011/0007 (CNS))

(2011/C 107/20)

Dne 26. ledna 2011 se Rada, v souladu s článkem 148 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu rozhodnutí Rady o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států

KOM(2011) 6 v konečném znění – 2011/0007 (CNS).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a mimo to se k němu již vyjádřil ve stanovisku CESE 763/2010 přijatém dne 27. května 2010 ⁽¹⁾, rozhodl se na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února) 119 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 3 členové se zdrželi hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko a odkázat na svůj postoj vyjádřený ve výše uvedeném dokumentu.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV *Hlavní zásady politiky zaměstnanosti*, Úř. věst. C 21, 21.1.2011, s. 66.

<u>Oznámení č.</u>	Obsah (pokračování)	Strana
2011/C 107/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení programu na podporu dalšího rozvoje integrované námořní politiky (KOM(2010) 494 v konečném znění – 2010/0257 (COD))	64
2011/C 107/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) [.../...], kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost (KOM(2010) 611 v konečném znění – 2010/0303 (COD))	68
2011/C 107/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zrušení některých zastaralých aktů Rady v oblasti společné zemědělské politiky (KOM(2010) 764 v konečném znění – 2010/0368 (COD))	72
2011/C 107/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (přepřacované znění) (KOM(2010) 784 v konečném znění – 2010/0387 (CNS))	73
2011/C 107/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o instalaci, umístění, funkci a označení ovládačů kolových zemědělských a lesnických traktorů (kodifikované znění) (KOM(2010) 717 v konečném znění – 2010/0348 (COD))	74
2011/C 107/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o brzdových zařízeních kolových zemědělských a lesnických traktorů (kodifikované znění) (KOM(2010) 729 v konečném znění – 2010/0349 (COD))	75
2011/C 107/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o pracovním prostoru, přístupu k místu řidiče a dveřích a oknech kolových a zemědělských traktorů (kodifikované znění) (KOM(2010) 746 v konečném znění – 2010/0358 (COD))	76
2011/C 107/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států (KOM(2011) 6 v konečném znění – 2011/0007 (CNS))	77

CENY PŘEDPLATNÉHO NA ROK 2011 (bez DPH, včetně poštovního za obvyklou zásilku)

Úřední věstník EU, řady L + C, pouze tištěné vydání	22 úředních jazyků EU	1 100 EUR ročně
Úřední věstník EU, řady L + C, tištěné vydání + roční DVD	22 úředních jazyků EU	1 200 EUR ročně
Úřední věstník EU, řada L, pouze tištěné vydání	22 úředních jazyků EU	770 EUR ročně
Úřední věstník EU, řady L + C, měsíční DVD (souhrnný)	22 úředních jazyků EU	400 EUR ročně
Dodatek k Úřednímu věstníku (řada S), DVD, jedno vydání týdně	mnohojazyčné: 23 úředních jazyků EU	300 EUR ročně
Úřední věstník EU, řada C – Výběrová řízení	jazyky, kterých se týká výběrové řízení	50 EUR ročně

Předplatné *Úředního věstníku Evropské unie*, který vychází v úředních jazycích Evropské unie, je k dispozici ve 22 jazykových verzích. Zahrnuje řady L (Právní předpisy) a C (Informace a oznámení).

Každá jazyková verze má samostatné předplatné.

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 920/2005, zveřejněným v Úředním věstníku L 156 ze dne 18. června 2005, které stanoví, že orgány Evropské unie nejsou dočasně vázány povinností sepsat všechny akty v irštině a zveřejňovat je v tomto jazyce, je Úřední věstník vydávaný v irském jazyce prodáván zvlášť.

Předplatné dodatku k Úřednímu věstníku (řada S – Dodatek k *Úřednímu věstníku Evropské unie*) zahrnuje znění ve všech 23 úředních jazycích na jednom mnohojazyčném DVD.

Předplatné *Úředního věstníku Evropské unie* opravňuje na požádání k obdržení různých příloh Úředního věstníku. Předplatitelé jsou na vydávání příloh upozorňováni prostřednictvím „oznámení čtenářům“ zveřejňovaného v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Prodej a předplatné

Předplatné různých placených periodik, jako například předplatné *Úředního věstníku Evropské unie*, lze získat u našich distributorů. Seznam distributorů se nachází na této internetové adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_cs.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nabízí přímý a bezplatný přístup k právu Evropské unie. Tyto internetové stránky umožňují nahlížet do *Úředního věstníku Evropské unie* a obsahují rovněž smlouvy, právní předpisy, judikaturu a návrhy právních předpisů.

Více informací o Evropské unii naleznete na adrese: <http://europa.eu>

